

JESUKRISTU YACHACHIKUSHKANTA

SAN JUAN

KILLKARKAN

**Juan kay libruta killkarkan
yachachikunanpa pimi
Jesukristu nishpa.**

1 ¹Kallarinanpi manara nima laya tiyaptinra *Jesukristu Tata Dioswan tantalla kawsarkan. Payka Tata Dioswan suklalla karkan. Payka rimashpa Tata Diospa yuyayninta yachachikurkan.

²Manara nima laya tiyaptinra Jesukristuka Tata Dioswan tantalla kawsaykarkan. ³Tata Dios kamachiptin payka tukuy laya tiyakta rurarkan. Jesukristu mana rurashka kaptinka mana nima laya tiyanmanchu.

⁴Payllami tukuy runakunata kawsachiwashkanchisapa. Iden suk kawachiwak-ninchi lusshina kay allpaman shamurkan Tata Diospa yuyayninta tukuy runakunata yachachiwananchikunapa.

⁵Jesukristu lusshina kashpa Tata Diospa yuyayninta yachachiwanchisapa. Mana nima laya tuta atipanchu lusta wañuchiya. Manami ni pi nima layapi atipansapachu paypa yachachikunanta chinkachiyta.

⁶⁻⁷Tata Dioska suk runa Juanta kachamurkan runakunata yachachinankunapa Jesukristu chay lus kananta. Juanka runakunata yachachirkansapa kreyinankunapa Jesukristu lus kananta.

⁸Juanka manami luschu karkan. Paytaka Tata Dios kachamurkan yachachikunanpa Jesukristu lus kananta.

⁹Jesukristu deveras lus kashpa kay allpaman shamurkan tukuy runakunata yachachinankunapa Tata Dios sukaman allima sukaman kuyakuk kananta.

¹⁰Jesukristu Tata Diospa yuyayninta yachachikuk kaykashpa kay allpaman shamurkan. Tata Dios paywan tukuy layata rurarkan. Chashna rurashka kashpapi kay allpaman shamuptin runakuna mana riksirkansapachu.

¹¹Jesukristu tukuy runakunata rurawashkanchikunarayku payllapami kanchisapa. Chashna rurawashkanchikuna kaptinpish aypa runakuna payta mana chaskirkansapachu. ¹²Chaymanta ñukanchikuna Jesukristuta tukuy shunku kreyishpa payta chaskiptinchi-kuna Tata Dios atipachiwanchisapa wambrankuna kananchikunapa. ¹³Mana tatanchi mamanchikunamanta nasishkanchikunaraykuchu nima paykunapa munashkankunaraykuchu Tata Diospa wambrankuna kanchisapa. Kikin Tata Dios munashkanrayku paypa wambrankuna kanchisapa.

¹⁴Tata Diospa yuyayninta yachachikuk Jesukristuka kay allpaman shamur-

kan runa kananpa. Payka ñukaykuna-
wan tantalla kawsashpa allillata
rurashpa tukuy pita kuyashpa kawsar-
kan. Ñukaykuna payta kawarkanisapa
Tata Diospa chaylla wambran kashpa
Tatan Diosshina sukaman allima kaptin.

¹⁵Juanka aypa runakunata Jesuspa
rimashpa willarkansapa: “Ñuka
yachachishkaykichi suk runa shamunanta
yachachishuknikichi. Manara ñuka
tiyaptinira payka tiyarkanlla. Chayrayku
payka ñukamanta ashwan alli yachakmi.”

¹⁶Jesukristu sukaman alli yachak
kashpa tukuy runakunata sukaman
allita kuti kuti yanapawanchisapa.

¹⁷Tata Dioska Moisesta willarkan
kamachikunankunata killkananpa.
Chaymanta Jesukristuta kachamurkan
kuyawashpanchikuna paypa rimananta
yachachiwananchikunapa. ¹⁸Mana ni pi
niman suk kuti Tata Diosta kawarkan-
chu. Jesukristu Tata Diospa chaylla
wambran kashpa paywan suklalla
kashpa paywan sukaman kuyanakushpa
kawsan. Chayrayku paylla Tata Diosta
allita riksichiwananchisapa.

**Juan Bawtista yachachikurkan Tata
Dios kachamushkan runa
shamunanta.**

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lk 3.15-17)

¹⁹Jordan yakupi Juan aypa runaku-
nata bawtisaykarkansapa. Chaypina
Jerusalen llaktapi *judiyu awtoridar-
kuna yachanayarkansapa pimi chay
Juanka nishpa. Chayrayku *saserdote-
kunata yanapankinunata kacharkan-
sapa tapunankunapa pimi payka nishpa.

²⁰Paykuna tapuptinkuna Juanka allita
willarkansapa:

—Ñukaka manami chay shuyaykanay-
kichi Tata Diosmanta shamudu runachu
kani.

²¹Chashna willaptinkunana chay
saserdotekunaka tapurkansapa:

—¿Pití kanki? Ariya ¿ñawpa
yachachikuk Eliyaschu kanki?
Chaypina Juanka aynirkansapa:

—Manami Eliyaschu kani.

Kashkan tapurkansapa:

—Ñawpa yachachikuk Moises
rimarkan payshina alli yachachikuk
runa shamunanta. ¿Ariya kanpachu
rimarkan? ¿Kanchu kanki?

Chashna tapuptinkuna Juanka
aynirkansapa:

—Manami paychu kani.

²²Chaypina tapurkansapa:

—¿Pití kanki? Ñukaykuna kutishpay-
nikuna kachamuwak awtoridarkunata
willanaynikuna tiyan pimi kanki nishpa.
Willawaysapa pití kanki.

²³Chashna tapuptinkuna Juanka
willarkansapa:

—Ñawpa yachachikuk Isaiyas killkar-
kan: “Suk runa chunlla chakidu
pampapi sinchita rimashpa yachachi-
kunka: ‘Sinchi kamachiwakninchipa
ñanta kicharishpa kuskachaychi chayta
purinanpa.’” Chay ñawpa yachachikuk
Isaiyaska ñukapami rimarkan.
Chayrayku ñukaka yachachikuykani
Tata Diosmanta shamudu runata
uyarinaykichipa.

²⁴Chashna Juan willaptinkuna chay
*fariseokuna kachashkan runakunaka
tapurkansapa:

²⁵—Mana Tata Diosmanta shamudu
runa kashpaykika, nima Eliyas kashpay-
kika, nima chay alli yachachikuk
shamuk runa kashpaykika ¿imapatí
runakunata bawtisaykankisapa?

²⁶Chashna tapuptinkuna Juanka
aynirkansapa:

—Ñukaka yakullapi bawtisaykani-
sapa. Chay runa kankunawan tantalla
kaykaptinbish manara riksinkichirachu
Tata Diosmanta shamudu runa kananta.
²⁷Washaynita chay ñukamanta ashwan
rikchak laya atipak runa shamun. Mana

animukunichu ushutan waskanta paskapuyta.

²⁸Chashna Juan willaptinkuna llaktankunaman chay tapuk runakunaka kutirkansapa. Jordan yaku mañanpi inti llukshimunana ladu Betania llaktapi tukuy chayta parlarkansapa. Chaypi Juanka aypa runakunata bawtisaykarkansapa.

Juan yachachikurkan Jesus Tata Diosmanta shamudu runa kananta.

²⁹Tukuy chayta parlashkankuna kayantin Juanka kawarkan Jesus payta ladunchaptin. Payta kawashpa Juanka chay runakunata willarkansapa:

—Mash kawaychi. Chay shamuykak runaka Tata Diosmanta shamudu runami. Payka tukuy runakunapa uchankunarayku oveja wawanshina wañunka Tata Dios perdonanankunapa.

³⁰Kay runapami willashkaykichi washaynita chay ñukamanta ashwan rikchak laya atipak runa shamunanta. Manara ñuka tiyaptinira payka tiyarkanlla. Chayrayku payka ñukamanta ashwan yachaysapa runami.

³¹Chashna rimashpaynipish manara yachashkanirachu pimi karkan nishpa. Ñukaka shamushkani kankuna *israelmasinikunata yakupi bawtisaknikichi yachanaykichipa pimi Tata Diosmanta shamudu runa nishpa.

³²Chaymanta Juanka willarkansapa: —Jesusta bawtisaykashpayni kawashkani Tata Diospa Espiritunta iden urpaytashina sielumanta urayamuptin paypi tiyarik. ³³Ñukaka manara yachashkanirachu pimi Tata Diosmanta shamudu runa nishpa. Chayrayku Tata Dios kachamuwarkan yakupi runakunata bawtisanaynipasapa. Chashna kachamuwashpa Tata Dios willawashka: “Espirituynita suk runapi tiyarik urayamuptin kawashpayki yachanki

ñukamanta shamudu runa kananta. Payka Espirituyniwan aypa runakunata bawtisanka.” ³⁴Chaymanta ñuka tukuy Tata Dios willawashkanta allita kawashkani. Chayrayku yachachiykaykichi Jesus Tata Diospa wambran kananta.

Andres wawkinta maskarkan Jesusta riksinanpa.

³⁵Chaymanta kayantin tardita Jordan yaku mañanpi Juanka ishkay disipulunkunawan puriykarkansapa. Ñukawan Andres Juanpa disipulunkuna karkanisapa. ³⁶Jesus riptin kawashpa Juanka ñukaykunata willawarkansapa:

—Mash kawaychi. Chay riykak runaka Tata Diosmanta shamudu runami. Paymi uchanchikunarayku oveja wawanshina wañunka.

³⁷Chashna Juan willawaptinkuna ñukaykunaka Jesusta katirkanisapa. ³⁸Chaypina Jesuska kawawashpankuna tapuwarkansapa:

—¿Imatati munankichi?

Willarkanisapa:

—Maestru, willawaysapa ¿maypiti kawsanki?

³⁹Chashna tapuptinikuna Jesuska willawarkansapa:

—Mash shamuychi kawak.

Chashna willawaptinkuna rirkanisapa kawsaykananta kawak. Tardina kaptin amusanankaman chaypi paywan kiparirkanisapa. ⁴⁰Ñukawan Andres Juanta uyarishkaynikunamantapacha Jesusta katirkanisapa. Andreska Simon Pedrupa wawkinmi karkan. ⁴¹Chaypina Jesuswan parlashkanwasha Andreska kuskalla rirkan wawkin Simonta maskak. Tarishpana willarkan:

—Ñami tarishkanisapana shuyaykannichi Tata Diosmanta shamudu runata.

⁴²Chashna Andres willashpa Jesusman wawkin Simontaka pusharkan.

Ladunchaptinkuna Jesuska Simonta willarkan:

—Kanka Jonaspa wambran Simonmi kanki. Kunanmantapacha Sefas shutinami kanki.

Chay Sefas shuti riman Pedru.

Jesus Felipita Natanaelta kayarkansapa.

⁴³⁻⁴⁴ Chayta parlashkankunawasha kayantin diya Galilea partiman Jesuska yuyarkan riyta. Chaypina ñukaykunanwan Jesus riykashpa suk runawan tinkunakurkan. Chay runa Felipi Betsaida llaktamanta karkan. Chay llaktallamanta Andreswan Pedrupish karkansapa. Chaypina Jesuska Felipita willarkan:

—Shamuy ñukawan.

Chashna willaptin Felipika Jesusta katirkan. ⁴⁵Chaypina Felipika rirkan Natanaelta maskak. Tarishpana willarkan:

—Ñami tarishkanisapana Moisespa killkadunpi rimashkan runata. Tarishkanisapana ñawpa tiempu yachachikuk runakuna rimashkankuna runata. Payka Josepa wambran Nasaret llaktamanta Jesusmi.

⁴⁶Chashna Felipi willaptin Natanaelka mana kreyishpa willarkan:

—Nasaret llaktamanta ¿ima alli rurak runatí shamunman?

Chaypina Felipika willarkan:

—Mash shamuy riksik. Kikiki riksishpa yachanki Moises rimashkan runa kananta.

⁴⁷Chashna willaptin Jesusman rirkansapa. Chayaykaptinkuna Jesuska Natanaelta kawashpa rimarkan:

—Chay runaka alli rurak israel runami. Payka mana nima llullakuyta yachanchu.

⁴⁸Chaypina Natanaelka Jesusta tapurkan:

—¿Imashnatí allita riksiwashkanki? Jesuska aynirkan:

—Manarapish Felipi parlachishuptikira *igo kaspi sikipi kaptiki riksishkayki.

⁴⁹Chashna Jesus willaptinna Natanaelka willarkan:

—Maestru, deverasmi Tata Diospa wambran kanki. Israel runakunapa sinchi kamachiwakininikunami kanki.

⁵⁰Chaypina Jesuska willarkan:

—Igo kaspi sikipi kanta riksishkaynita willaptini kreyiwashkanki. Mash uyariway. Ashwan alli almirana layakunata kawanayki tiyan.

⁵¹Chaymanta Jesuska tukuyta willawarkansapa:

—Mash allita uyariwaychi. Kankuna sieluta kawankichi kicharinakuptin. Ñuka sielumanta shamudu runa kaptini Tata Diospa *angelninkunata kawankichi ñukamanta llukaptinkuna ñukaman urayamuptinkuna.

Jesus suk funsiaman rirkan.

2 ¹ Chaymanta kimsa diya washan Galilea partipi Kana llaktapi suk funsia tiyarkan. Chay funsiapi Jesuspa maman karkan. ²Ñukaykuna Jesuspa disipulunkuna paywan tantalla invitadu kashpaynikuna rirkanisapa. ³Chay funsiapi aypa runakuna kaptin vinu pishirkan. Chayrayku mamanka Jesustaka willarkan:

—Vinuka ñami tukushkana.

⁴Chaypina Jesuska willarkan:

—Mamayni ¿imapatí ñukata willawanki? Tatayni Dioska manarami willawashkarachu riksichinakunayni.

⁵Chashna Jesus willaptinpish mamanka mikuna sirvikuk runakunata willarkansapa:

—Tukuy Jesus willashunaykichita ruraychi.

⁶Chaypi tiyarkan sokta atun rumimanta ruradu puyñukuna yakuta

churanankunapa. Chay yakuwan
 *judiyu runakuna amañaksapa
 mayllakuyta chuya chuya Tata Diospi
 rikurinankunapa. Chay atun puyñuku-
 napi chunka ashwan taksha puyñu yaku
 yaykuk. ⁷Chaypina Jesuska mikuna
 sirvikuk runakunata willarkansapa:

—Kay atun puyñukunata yakuwan
 untachiychi.

Chashna willaptinkuna shimi shimita
 untachirkansapa. ⁸Chaypina Jesuska
 willarkansapa:

—Kunanka chay puyñukunamanta
 suk tipita wishishpa funsiapi kamachi-
 kukta mallichiychi.

Paykunaka Jesus willashkanshina
 aparkansapa. ⁹Chayta kuptinkuna chay
 kamachikukka mallirkan mishkik likidu
 vinuta. Chay karkan yakumanta ruradu
 vinu. Payka manara yacharkanrachu
 maymantami chay vinuta surkushka-
 sapa nishpa. Funsiaapi mikuna sirvikuk
 runakunalla yacharkansapa. Chaypina
 funsiapi kamachikuk runaka noviota
 kayarkan. ¹⁰Ladunchaptinna noviota
 willarkan:

—Kay vinuka sukaman mishkik
 likidumi. Chay tukudu vinumanta
 ashwan mishkikmi. Tukuy funsiata
 rurak runakuna kallarinsapa upyachi-
 kuyta ashwan mishkik likidu vinuta.
 Chaymanta invitadukuna saksaptinku-
 nana mana mishkik vinuta upyachikun-
 sapa. Kanka mana chashnachu upyachi-
 kushkanki. Kay mishkik likidu vinutaka
 washanpina surkumushkanki.

¹¹Galilea partipi Kana llaktapi Jesuska
 chay *milagruta rurarkan. Chayta
 rurashpa kawachikurkan alli yachak
 kananta. Chay milagruta ruraptin
 ñukaykunaka kreyirkanisapa Tata
 Diospa wambran kananta.

¹²Chay funsia washan Kapernaum
 llaktaman Jesuska mamanwan wawkin-
 kunawan dispulunkunawan tantalla

rirkan. Chaypi mana aypa diyatachu
 unayarkanisapa.

**Tata Diospa wasin pampamanta
 Jesus rantikuykak runakunata
 karkurkansapa.**

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18;

Lk 19.45-46)

¹³Tukuy wata ñukaykuna judiyukuna

*Paskua fiestata ruranisapa yuyashpa
 Tata Dios ñawpa awiluynikunata
 Egiptomanta surkumushkankunata.

Jesuskata ñukaykunawan Jerusalenman
 rirkan chay fiestata pasanampa.

¹⁴Chaypi chayashpa *Tata Diospa
 wasinman rirkan. Chay wasi pampapi
 tarirkan aypa runakunata torokunata
 ovejakunata urpaykunata rantikuykap-
 tinkuna. Sukkuna tiyarishpankuna
 kullkita kambiaykarkansapa.

¹⁵Tata Diospa wasinta merkaduta-
 shina kawashpa Jesuska piñakushpa suk
 waskata apishpa asoteta rurarkan.

Chaywan tukuy chay rantikuykak
 runakunata karkurkansapa. Toronku-
 nata ovejankunata karkupurkansapa.
 Kullki kambiaykak runakunapa kullkin-
 kunata allpapi wishchupurkansapa.
 Mesankunatapish tikrachipurkansapa.
¹⁶Urpaykuna rantikuk runakunata
 willarkansapa:

—Tukuyta surkuychi. Ama Tataynipa
 wasinta merkadutashina ruraychichu.

¹⁷Ñukaykuna Jesus karkushkankunata
 kawashpa ñawpa tiempu Tata Diospa
 killkadu rimananta yuyarkanisapa.
 Chay killkadu riman: “A, Tata Dios,
 wasikita sukaman munashpayni
 sukaman llakishpa rabyashpa turbakuni
 mana kuydaptinkuna.”

¹⁸Chashna Jesus karkuptinkuna chay
 kamachikuk judiyukuna willarkansapa:

—¿Piti willashushka chay rantikuk
 runakunata karkunaykipa? Suk
 milagruta ruraptikira kreyishkaykisapa

Tata Diosmanta shamudu runa kanaykita.

¹⁹Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Almiranata ruranaynipa munashpaykichika kay Tata Diospa wasinta waktakuychi. Waktakuptikichi ñukami kimsa diya ukun kashkan rurasha.

²⁰Chashna Jesus rimaptinna paykunaka willarkansapa:

—Kay wasita chusku chunka sokta watata trabajashpa rurarkansapa. ¿Imashnatí kanka kimsa diya ukun atarichinkiman?

²¹Jesuska Tata Diospa wasinta kashkan atarichinanpa rimashpa wañushkanmanta kimsa diya ukun kashkan kawsamunanta rimarkan.

²²Chaymanta Jesus wañushkanmanta kawsamushkanwasha ñukaykunaka yuyarkanisapa rimashkanta. Chayrak allita yacharkanisapa Jesus yachachikushkan alli kashkanta. Chaymanta yacharkanisapa ñawpa killkadu Tata Diospa rimanan alli kananta.

Jesus tukuy runakunapa yuyayninkunata allita riksrkan.

²³Jesus Jerusalenpi kashpa chay fiesta ukun aypa almirana milagrukunata rurarkan. Tukuy chayta ruraptin aypa runakuna kreyirkansapa Jesus Tata Diosmanta shamudu runa kananta.

²⁴Chashna payta kreyiptinkunapish paykunapa yuyayninkunata allita riksisHPa yacharkan mana allita kreyinankunata. ²⁵Mana ni pi willaptin payka tukuy runakunapa yuyayninkunata yacharkan. Chayrayku yacharkan chay runakuna mana allita kreyinankunata.

Jesus suk runa Nikodemota yachachirkan.

3 ¹Jerusalen llaktapi tiyarkan suk runa Nikodemo. Payka *judiyu awtoridar *fariseo runa karkan. ²Suk

tuta Nikodemoka Jesusta rirkan tarik. Chaypina willarkan:

—Maestru, yachanisapa Tata Dios kanta kachamushushkanta ñukaykunata yachachiwanaykipasapa. Mana Tata Dios kachamushushka kaptinka mana atipankimanchu nima *milagrukunata rurayta.

³Chashna Nikodemo willaptinna Jesuska willarkan:

—Mash allita uyariway. Suk runa mana kashkan nasishpaka manami atipanchu Tata Diospa mandunpi kawsayta.

⁴Chaypina Nikodemoka sukaman almirashpa Jesustaka willarkan:

—¿Imashnatí atun runa atipanman kashkan nasiyta? Manami ni pi atipanmanchu mamanpa wiksanpi yaykuyta kashkan nasinanpa.

⁵Chashna willaptinna Jesuska willarkan:

—Allita willayki: Suk runa yakumanta Tata Diospa Espiritunmanta mana nasishpaka manami Tata Diospa mandunpi kawsankachu. ⁶Tukuy runakuna tatanmanta mamanmanta nasishpa paykuna layallami kawsansapa. Tata Diospa Espiritunmanta nasishpankunara atipansapa mushuk layata kawsayta Tata Diospa munananta rurashpa.

⁷Ama almiraychu kashkan nasinaykichipa willaptini. ⁸Wayra maymantapish kaptin shamun. Ruyduwan shamuptin uyarishpanchi mana yachanchichu maymantami shamun nishpa. Mana yachanchichu maypimi rinka sinchikuk nishpa. Chashnallami Tata Diospa Espiritunmanta nasishpayki mana payta kawashpaykipish yachanki yanapashunaykita.

⁹Chashna Jesus willaptinna Nikodemoka kashkan tapurkan:

—¿Imashnatí Tata Diospa Espiritunmanta nasiyman?

¹⁰Chaypina Jesuska willarkan:

—*Israel runakunapa alli yachachi-kunkinuna kaykashpayki ¿manachu yachanki? ¹¹Mash allita uyariway. Ñukaykuna yachanaynikunata kawash-kaynikunata yachachiykichi. Chashna yachachiptinikunapish mana kreyiwan-kichichu. ¹²Kay allpallapi wayrata yakuta nasinata mana kreyiwashpayki-chika ¿imashnatí kreyiwankichiman sielupi kawsanaykichita yachachiptini? ¹³Mana ni pi sieluman rishpa kashkan shamurkanchu yachachikuk ima layami sieluka nishpa. Ñukallami sielumanta shamushkani yachachiknikichi.

¹⁴Ñawpa tiempu chunlla chakidu pampapi Moises fierrumanta ruradu machakuyta suk kaspipi timbishpa atarichirkan. Ñuka sielumanta shamudu runa kaptini chay machakuytashina ñukatapish suk kaspipi chakatawashpa atarichiwanakasapa. ¹⁵Chashna atarichi-waptinkuna tukuy ñukata kreyiwak runakuna sieluman rinkasapa Tata Dioswan mana tukuyiniyukta kawsak.

Chashna Jesuska Nikodemowan parlarkan.

**Tata Dios tukuy runakunata
sukaman kuyawanchisapa.**

¹⁶Tata Dioska tukuy runakunata sukaman kuyawashpanchikuna kay allpaman chaylla wambranta kachamur-kan uchanchikunarayku wañunanpa. Chashna wañushpa tukuy payta kreyik runakunata wañunanchikunamanta salvawanchisapa Tata Dioswan mana tukuyiniyukta kawsananchikunapa. ¹⁷Uchasapa kaptinchikuna Tata Dios kastigawananchikuna tiyan. Payka chaylla wambranta kay allpaman kachamurkan chay kastigunchikuna-manta salvawananchikunapa. Mana paytaka kachamurkanchu kastigawa-nanchikunapa.

¹⁸Tata Diospa chaylla wambranta kreyishpa kawsaptinchikuna manana kastigawashunchisapanachu. Mana payta kreyishpa kawsak runakunata Tata Dios kastigankasapa. ¹⁹Tata Dios tukuy paykunata kastiganankuna tiyan mana allikunata rurashpalla kawsaptin-kuna. *Jesukristu kay allpaman shamur-kan Tata Diospa yuyayninta yachachi-wananchikunapa. Chashna yachachikuk shamushpa lusschina karkan. Mana Jesukristuta kreyik runakuna uchanku-nata mana sakinayashpankuna mana munarkansapachu luspishina kawsayta. Munarkansapa tutapishina kawsayllata.

²⁰Mana alli rurak runakuna mana munansapachu uchankunata riksiyta. Mana uchankunata sakinayashpankuna mana munansapachu luspishina kawsayta ama Jesukristu uchankunata kawachinankunapa. ²¹Ñukanchikuna Tata Diospa rimananta kasushpa kawsashpanchikuna luspishina kawsan-chisapa tukuy runakuna yachananku-napa Tata Diospa munananta ruranan-chikunata.

**Juan Bawtista
yachachikuyllapi katirkan.**

²²Chaymanta yachachikushkanwasha Jesuska Judea partiman ñukaykunawan tantalla rirkan. Chaypi suk tiempullata kiparishpaynikuna aypa runakunata bawtisarkanisapa. ²³Chay yaku anakninpi Enon llaktapi Juan Bawtista-pish aypa runakunata bawtisarkan. Chay llaktapi aypa yaku tiyarkan. Enon llaktaka Salim llakta ladunpi karkan. Juan chay llaktapi kaptin aypa runakuna rirkansapa bawtisakuk. ²⁴Manara karselpi churadu kashpa Juanka runakunata bawtisaykarkan-sapa.

²⁵Chaypina Juanpa disipulunkuna suk judiyumasinkunawan ayninakurkansapa

imashnami Tata Diospi chuya chuya rikurinkasapa nishpa. ²⁶Ayninakushkan-kunawashana disipulunkunaka rirkansapa Juanta willak:

—Maestru, Jordan yaku chimbapi suk runata bawtisashkanki. Chay runapa yachachiwashkankisapa Tata Diosmanta shamudu runa kananta. Kunanka chay runaka aypa runakunata bawtisaykansapa. Tukuy runakuna paytana katiykansapa.

²⁷Chashna disipulunkuna willaptin-kuna Juanka willarkansapa:

—Tata Dios mana chay runata yanapaptinka manami nimata atipanmanchu rurayta. ²⁸Allitana willashkaykichi mana ñuka Tata Diosmanta shamudu salvashuknikichi runa kanaynita. Tata Dios kachamuwap-tin ñuka paymanta ñawpamushkani runakunata yachachik pay shamunanta.

²⁹Mash uyariwaychi kay ejempluta parlachikuptini. Suk funsiapi kasarakuk runa novianta kawashpa sukaman kushikun. Chaypina kasarakuk runa kushikushpa rimakuptin kuyanakupma-sinpish sukaman kushikun. Ñukaka iden chay noviopa kuyanakupmasinshinami kani. Chayrayku aypa runakuna Jesusta katiptinkuna sukaman kushikuni.

³⁰Aypa runakuna ñukata sakiwashpa ashwan ashwanta payta katinankuna tiyan.

³¹Chay runaka sielumanta shamudu kashpa tukuy runakunamanta ashwan allimami. Ñukaka kay allpamanta kashpayni runakunashinalla yachachikuni. Payka sielumanta kashpa tukuy pimanta ashwan alli yachakmi. ³²Sielu-manta shamushkanrayku chaypi kawashkanta uyarishkanta yachachikun. Tukuy chayta yachachikuptinpish aypa runakuna mana kreyinsapachu. ³³Chay-kamanka paypa yachachikunanta kreyik runakuna allita rimansapa Tata Dios

mana llullakunanta. ³⁴Tata Dioska kachamushkan runata mana michashpa Espiritunta kun. Chayrayku payka Tata Diospa yachachishkanta riman.

³⁵Tata Dioska chaylla wambranta sukaman kuyan. Chayrayku paypa makinpi churarkan tukuy runakunata tukuy laya tiyakta allita kamachinanpa. ³⁶Chayrayku ñukanchikuna Tata Diospa wambranta kreyishpa kawsashpanchikuna mana tukuyniyukta kawsashunchi-sapa. Mana payta kreyinayak runakuna mana sielupi kawsankasapachu. Tata Dioska paykunata sukaman kastigankasapa.

Chashna Juanka yachachikurkan.

Jesus samaritana warmiwan parlarkan.

4 ¹Aypa runakuna rimarkansapa Jesus Juanmanta ashwan aypa runakunata bawtisaykananta. Rimarkansapa ashwan aypa runakuna Jesusta katinankunata. Chay rimananta *fariseokuna uyarirkansapa. ²Chashna chay runakuna rimaptinkunapish Jesuska mana ni pita bawtisarkanchu. Ñukaykuna Jesuspa disipulunkuna kashpaynikuna payta kreyik runakunata bawtisarkanisapa.

³Chaypina Jesus yacharkan fariseo-kuna chay rimanata uyarishkankunata. Chayrayku Judea partimanta Galilea partiman ñukaykunawan rirkan.

⁴Galileaman riykashpaynikuna

*Samaria partita pasashpa rinaynikuna karkan. ⁵Samaria partipi puriykashpay-nikuna Sikar llakta ladunpi chayarkani-sapa. Chaypi tiyarkan suk pukyu. Ñawpa tiempu awiluynikuna Jakobo chay pukyuata aspishpa tukuy chay terrenuta wambran Joseta kurkan.

⁶Jesus shaykudu kashpa chay Jakobopa pukyun ladunpi tiyarirkan. Chawpi diya karkan. ⁷⁻⁸Ñukaykuna Jesusta sakishpa

rirkanisapa mikunaynikunata rantik. Chaypi Jesus samaykaptin suk samaritana warmi rirkan yakuta wishik. Chaypina Jesuska payta willarkan:

—Yakuykita upyachiway.

⁹Chay tiempu ñukaykuna *judiyu runakuna *samaritano runakunawan chikninakushpa mana parlashpa kawsarkanisapa. Chayrayku Jesus yakuta mañaptin chay warmika sukaman almirashpa willarkan:

—¿Imapatí judiyu runa kashpayki yakutaka mañawanki samaritana warmi kaptini?

¹⁰Chaypina Jesuska chay warmita willarkan:

—Kanka manami yachankichu Tata Dios ashwan alli yakuta kushunayananta. Manami nima ñukata riksiwankichu. Riksiwashpaykika ashwan alli yakuta mañawankiman. Mañawaptikika ñukaka kawsachikuk yakuta upyachiykiman.

¹¹Chashna Jesus willaptinna chay warmika willarkan:

—Señor, manami kanpa tiyanchu imawan yakuta wishinaykipa. Kay yakuka sukaman ukupimi. ¿Maymantatí kawsachikuk yakuta upyachiwankiman?

¹²Ñawpa tiempu awilunchi Jakobo kay pukyuta aspihpa ñukaykunapa sakirkan. Kayllamanta paypish upyak. Kayllamanta tukuy wambrankunata tukuy animalninkunata upyachiksapa. ¿Ariya chay ñawpa awilunchi Jakobo-manta ashwan alli yachakchu kanki?

¹³Chashna tapuptinna Jesuska chay warmita willarkan:

—Tukuy pi kay pukyumanta yakuta upyashpankuna kashkan yakunayankasapa. ¹⁴Ñuka kawsachikuk yakuta kankunata upyachiptinika mananami kashkan yakunayankichinachu. Chay yakuta upyachiptinika kankunapimi pachyamuk yakushina kallpashpa mana tukuyniyukta kawsachishunkichi.

¹⁵Chashna Jesus willaptinna chay warmika mana entiendishpa willarkan:

—Señor, chay alli yakuta upyachiway ama kutin yakunayanaynipa. Chayta upyachiwaptikika mana kutin shamuy-mannachu kay pukyumanta yakuta wishik.

¹⁶Chaypina Jesuska willarkan:

—Rillay kusaykita pushamuk.

¹⁷Chashna willaptinna chay warmika willarkan:

—Manami kasaraduchu kani.

Jesuskawillarkan:

—Allita willawanki mana kasaradu kanaykita. ¹⁸Pichka kusaykikuna tiyashka. Kunan soktaynin kusaykiwan-pish mana kasaraduchu kanki. Chayraykumi mana llullakushpa willawanki mana kasaradu kanaykita.

¹⁹Chaypina chay warmika willarkan:

—Señor, chashna willawaptiki ñuka riksiyki Tata Diospa rimananta yachachikuk runa kanaykita. ²⁰Chayrayku tapunayayki. Samaritano awiluy-nikuna kay urkullapi Tata Diosta kuyaksapa. Kankuna judiyu runakuna rimankichi Jerusalen llaktallapi tukuy runakuna Tata Diosta kuyananchikunapa. ¿Imatatí rimanki? ¿Maypití Tata Diosta kuyananchikuna tiyan?

²¹Chaypina Jesuska willarkan:

—Mash uyariway. Kunanmantapacha manana ni kay urkuman shamunkichinachu nima Jerusalenman rinkichinachu Tata Diosta kuyak. Payta kuyanayashpaykichika maypipish kaptin tukuy shunku kuyanaykichi tiyan. ²²Kankuna Tata Diosta mana allitachu riksinkichi kuyanaykichipa. Ñukaykuna judiyu runakuna payta allita riksishpa kuyaniasapa. Salvashuknikichi runaka judiyu ayllunmantami. ²³Ñami oraka chayamushkana Tata Diospa Espiritun yanapashunaykichipa tukuy shunku Tata Diosta kuyanaykichipa. Tata

Dioska munan chashna tukuy shunku deverasta kuyanaykichipa. ²⁴Tata Dios mana runakunashina aychayuk kaptin mana paytaka kawanchichu. Payka tukuy laya atipakmi. Chayrayku paypa Espiritun yanapawaptinchikunara yachanchisapa payta allita deverasta kuyayta.

²⁵Chaypina chay warmika willarkan:

—Yachani Tata Diosmanta salvakuk runa shamunanta. Paypa suk runakuna rimansapa Kristu. Paymi shamushpa tukuy chaykunata allita yachachiwa-shunchisapa.

²⁶Chashna willaptinna Jesuska willarkan:

—Ñukami kani chay shuyanaykichi runa.

²⁷Jesus chay warmiwan parlaykaptinna ñukaykunaka tarirkanisapa. Sukaman almirarkanisapa samaritana warmiwan parlaykaptin. Mana ni maykan animukurkanisapachu tapuyta imatami munan imatami paywan parlaykan nishpa. ²⁸Chaypina chay warmika puyñunta sakishpa llaktaman kallparkan. Chaypi chayashpa tukuy llaktamasinkunata willarkansapa:

²⁹—Akuychi kawak suk runata pukyu ladunpi. Paymi tukuy laya rurashkaynita willawashka. ¿Manachu payka shuyaykananchi Tata Diosmanta shamuk runa?

³⁰Chashna chay warmi willaptinkunana tukuy llaktamasinkuna shamurkansapa Jesusta kawak. ³¹Manarapish Jesuspi chayaptinkunara ñukaykunaka willarkanisapa:

—Maestru, kay mikunata mikuy.

³²Chaypina Jesuska willawarkansapa:

—Ñukapa ashwan alli mikunayni tiyan. Kankunaka manami yachankichichu imami chay mikunayni nishpa.

³³Chayta willawaptinkunana ñukaykunaka sukwán sukwán willanaturkanisapa:

—Ichará suk runa karashka.

³⁴Chaypina Jesuska willawarkansapa:

—Sielumanta Tatayni Dios kachamuwashka kaptin tukuy willawashkanta ruranayni tiyan. Paypa munananta rurashpayni suk alli mikunawan saksadushina kawsani.

³⁵Chaymanta willawarkansapa:

—Suk chakrakunapi wiñaykak murukunata kawashpa rimankichi chusku killara illananta pallanapa. Kunan willaykichi: Chay shamuykak samaritano runakunata kawaychi. Paykunaka munansapa Tata Diospa rimananta uyariyta. Chashna uyarinayashpankuna iden pukudu wayukunashinami pallananchikunapana. ³⁶Chashna pallakushpanchikuna trabajunchikunapachaninta chaskinchisapa. Tata Diospa rimananta yachachikuptinchikuna chay shamuykak runakunaka kreyinkasapa ñuka Tata Diosmanta shamudu runa kanaynita. Chayta kreyishpankuna mana tukuyiniyukta kawsankasapa. Ñawpa yachachikuk runakuna murukunata tarpukshina kay samaritano runakunata Tata Diospa rimananta yachachirkansapa. Ñukanchikuna pallakuk runakunashina kanchisapa. Chay tarpukukshina runakunawan ñukanchikuna muruta pallakshina runakunapish tantalla kushikushunchisapa.

³⁷Kay rimana allita riman: “Suk runakuna tarpunsapa. Suk runakuna pallansapa.” ³⁸Ñukaka kankunata kachaykichi murukunata pallakshina chay runakunata yachachinaykichipa. Suk runakuna tarpukukshina sukanan trabajashpa kay samaritano runakunata yachachishkasapa. Paykuna trabajashkankunapi yachachiptikichi kreyinkasapa ñuka Tata Diosmanta shamudu runa kanaynita.

³⁹Chashna Jesus ñukaykunawan parlaykaptin chay warmika riduna

karkan. Chayashpa llaktamasinkunata willarkansapa: “Chay pukyu ladunpi suk runa tukuy rurashkaynita willawashka.” Chashna chay warmi willaptinkuna aypa llaktamasinkuna kreyirkansapa Jesus Tata Diosmanta shamudu runa kananta. ⁴⁰Chaymanta shamurkansapa payta kawak. Jesuspi chayashpankuna roygarkansapa paykunawan kiparinanpa. Chayrayku ishkey diyata paykunawan tantalla kiparirkan. ⁴¹Kikin Jesus yachachiptinkuna ashwan aypa runakuna kreyirkansapa Tata Diosmanta shamudu runa kananta. ⁴²Paykunaka chay warmita willarkan-sapa:

—Kanna ñukaykunata parlachiwapti-kisapa kreyishkanisapa Jesus Tata Diosmanta shamudu runa kananta. Kunan kikinna yachachiwaptinkuna ashwan allitana yachanisapa deveras tukuy runakunapa salvawakninchikuna kananta.

Jesus suk awtoridarpa wambranta kalentoramanta alliyachirkan.

⁴³Jesus Samariapi ishkey diyata yachachikushkanwasha rirkanisapa Galilea partiman. ⁴⁴Jesuka yacharkan chay partipi kawsak runakuna mana payta kreyinankunata. Chayrayku rimarkan: “Suk alli yachachikuk runa kikinpa llaktanpi yachachikuptin llaktamasinkuna mana kreyinsapachu alli yachachikuk kananta.”

⁴⁵Manarapish Galilea partita rishpay-nikuna Jerusalenpi kaykaptinikunara Jesuka aypa almirana *milagrukunata rurarkan. Galileamanta Jerusalenpi *Paskua fiestakuk runakuna tukuy milagruta ruraptin kawarkansapa. Chayrayku llaktankunapi chayaptin Jesusta kushikushpa chaskirkansapa.

⁴⁶Chaymanta Galilea partita pasashpa Jesus Kana llaktapi chayarkan. Chay

llaktapi suk tiempu yakumanta vinuta rurarkan. Chay partillapi Kapernaum llaktapi chay ashwan sinchi kamachikukpa yanapaknin kawsarkan. Chay runapa wambran kalentorawan fatal unkudu karkan. ⁴⁷Payka Galileapi Jesus chayashkanta yachashpa rirkan sukaman roygak rinanpa wambranta alliyachipuk amarapish wañuptin. ⁴⁸Sukaman pushanayaptinna Jesuska willarkan:

—Milagruta ruraptini kawashpayki-chira kreyiwankichi. Mana milagruta ruraptinika manami kreyiwankichichu.

⁴⁹Chaypina chay runaka Jesusta sukaman apurashpa willarkan:

—Señor, amarapish wambrayni wañuptin utkakushpa rillay alliyachipak.

⁵⁰Chaypina Jesuska chay runata willarkan:

—Wasikiman kutiy. Wambraykika ñami alliyashkana.

Chashna willaptinna chay runaka tukuy shunku kreyirkan Jesus wambranta alliyachishkanta. Chashna kreyishpa wasinman kutirken. ⁵¹Wasinman kutiykaptin wiwachunkuna riykarkansapa tinkuk. Tinkushpana kushikushpa willarkansapa:

—Wambraykika ñami alliyashkana.

⁵²Chay kamachikuk runaka tapurkan-sapa:

—¿Ima oratatí kallarishka alliyayta?

Paykunaka aynirkansapa:

—Kayna chawpi diyata kalentoranka chiriypushka.

⁵³Chashna willaptinkuna chay runaka yuyarkan Jesus alliyachinanpa willashkan ora wambran alliyashkanta. Chay tiempumantapacha chay runaka tukuy familyanwan tantalla kreyirkansapa Jesus Tata Diosmanta shamudu runa kananta.

⁵⁴Jesus chay wambrata alliyachishpa ishkeynin kutina Galilea partipi almirana milagruta rurarkan.

**Jesus suk mana kuyuy atipak
runata alliyachirkan.**

5 ¹Chaymanta Jesuska chay *milagruta rurashkanwasha Jerusalenman rirkan fiestata pasak. Tukuy wata ñukaykuna *judiyu runakuna Tata Diosta kuyashpa chay fiestata rurak kanisapa. ²Jerusalen llaktaman ovejakuna yaykunan punku ladunpi suk sumak tantanakudu kocha tiyan. Chay kochapa shutin Betsata. Chayllapi pichka tambukuna tiyarkan. ³Chaypi aypa unkudu runakuna samaksapa. Sukkuna mana kawakuyta atipak karkansapa. Sukkuna mana puriyta atipak karkansapa. Sukkuna mana nima kuyuy atipak karkansapa.

⁴Mana ni pi yachashkan ora Tata Diospa *angelnin chay yakuta kuyuchik. Chay angel yakuta kuyuchiptin maykan runa ñawpakta chay yakupi yaykuk unkuyninmanta alliyak. Chayrayku aypa unkudu runakuna allianayashpa shuyaksapa angel chay yakuta kuyuchinampa. ⁵Chay unkudukunawan tantalla suk runa kimsa chunka pusak watata unkudu karkan. ⁶Jesus chaypi chayashpana payta kawarkan. Aypa watakunata unkudu kawsashkanta yachashpa tapurkan:

—¿Munankichu alliyayta?

⁷Chashna Jesus tapuptinna chay runaka willarkan:

—Señor, yaku kuyuptin mana ni pi churawak runa tiyanchu. Ñuka sukaman yaykunayaptini sukmi mishawashpa yaykun.

⁸Chaypina Jesuska willarkan:

—¡Atarimuyna! ¡Kamillaykita apishpana rillay!

⁹Chashna Jesus willaptin chay unkudu runaka alliyarkan. Chaypina kamillanta apishpa kushikushpana kallarkin puriyta. Chay diya karkan

*samana diya. ¹⁰Chayrayku judiyu awtoridarkuna chay alliyadu runataka willarkansapa:

—Kunanka samana diyami. Ñukanchi-kunapa killkadunchikunapi willawan-chisapa samana diya ama nimata apananchikunapa. Chayrayku chay kamillaykita ama apaychu.

¹¹Chashna michaptinkunana chay runaka aynirkansapa:

—Chay alliyachiwak runami willawashka: “Kamillaykita apishpa rillay.”

¹²Chaypina chay awtoridarkunaka tapurkansapa:

—¿Pití chay “kamillaykita apishpa rillay” willashuk runaka?

¹³Chashna tapuptinkuna chay runaka mana riksirkanchu pimi alliyachishka nishpa. Jesus alliyachishkanwasha chay aypa runakunapa chawpinkunapi yaykushpa pakakurkan.

¹⁴Chaymanta *Tata Diospa wasinpi Jesuska chay alliyachishkan runataka tarirkan. Chaypi willarkan:

—Mash uyariway. Ñami alliyaduna kanki. Amana kutin uchallikuynachu ama ashwanta sufrishpa kawsanaykipa.

¹⁵Chashna willaptinna chay runaka awtoridarkunata rirkan willak Jesus alliyachishkanta.

¹⁶Samana diya chay unkuduta alliyachishkanrayku chay awtoridarkunaka Jesusta chiknirkansapa. ¹⁷Chikni-nankunata yachashpa Jesuska willarkansapa:

—Tatayni Dioska tukuy diya tukuy runakunata yanapansapa. Ñukapish iden Tataynishina tukuy diya tukuy pita yanapaykani.

¹⁸Chashna willaptinkuna chay awtoridarkunaka Jesusta sukaman munarkansapa wañuchiya samana diya rikchak layata ruraptin. Paykunaka ashwanta chiknirkansapa runalla kashpa Tata

Dioswan igualanakunayashpa rimaptin
Tata Dios kikinpa tatan kananta.

**Jesús willarkansapa Tatan Diospa
munananllata ruraykananta.**

¹⁹Chashna chay awtoridarkuna
wañuchinayaptinkuna Jesuska
willarkansapa:

—Mash allita uyariwaychi. Tata
Diospa chaylla wambran kashpayni
kikinimanta mana atipanichu nimata
rurayta. Tatayni Dios ruranta kawash-
para chayllata rurani. Tatayni rurayka-
nanllata ñukapish rurani. ²⁰Tataynika
sukaman ñukata kuyawan. Rikchak laya
rurananta yachachiwan payshina
ñukapish ruranynipa. Kunanmantapa-
cha yanapawanka ashwan almirana
milagrukunata ruranynipa. Chayta
kawashpaykichi sukaman almirankichi.
²¹Tatayni Dioska wañudu runakunata
atipan kawsachimuyta paywan kuyana-
kushpa kawsanankunapa. Payshina
ñukapish tukuy munashkayni runaku-
nata kawsachimuni.

²²Chaymanta Tatayni Dioska mana ni
pita chatakunchu. Payka willawashka
ñuka willanaynipa pitami kastiganka
pitami perdonanka nishpa. ²³Chashna
Tata Dios willawaptin tukuy runakuna
ñukata iden Tataynitashina kuyawanan-
kuna tiyan. Mana kuyawashpankunaka
kachamuwak Tataynitapish mana
kuyansapachu.

²⁴Allita willaykichi. Kankuna
yachachikunaynita kreyinaykichi tiyan.
Kachamuwak Tata Diostapish kreyinay-
kichi tiyan. Chashna yachachikushkay-
nita kreyiptikichika mana tukuyniyukta
kawsankichi. Mana ninamanchu
rinkichi. Wañudu kanaykichimanta
kawsamunkichi.

²⁵Allita willaykichi. Suk tiempu
chayamunka chay tiempuka ñami
chayamushkana ñuka Tata Diospa

wambran yachachikuptini aypa uchasa-
pakuna uyariwanankunapa. Chay
uchasapakunaka iden wañudukunashi-
nami. Yachachikuptini tukuy uyariwak-
kuna mana tukuyniyukta Tata Dioswan
tantalla kawsankasapa.

²⁶Tata Dioska kikinllamantami mana
tukuyniyukta kawsan. Chaymanta pay
munaptin ñukapish chaylla wambran
kashpayni kikinillamanta mana tukuy-
niyukta kawsani. ²⁷Tatayni kay allpaman
kachamuwashka runa kanaynipa.
Chayrayku ñukata willawashka tukuy
runakunata willanaynipa pikunami
allita rurashka pikunanami mana
allitachu rurashka nishpa.

²⁸Chashna ñuka yachachikuptini ama
almiraychichu. Suk tiempu chayamunka
ñuka kayaptini tukuy wañudu runakuna
uyariwanankunapa. ²⁹Chaypina
pampadu kashkankunamanta
llukshimunkasapa willanaynipa
maymanmi rinkasapa nishpa. Tukuy
allita rurashpa kawsak runakunata
yaykuchishasapa sielupi Tata Dioswan
mana tukuyniyukta kawsanankunapa.
Tukuy mana allita rurashpa kawsak
runakunata mana tukuyniyuk ninaman
kachashasapa.

**Jesús willarkansapa Tata Dios
payta kachamushkanta.**

³⁰Jesúska yachachikuylapi katirkan:

—Kikinillamanta mana nimata
atipanichu rurayta. Tatayni Dios
munashkantashina willani pimi allita
rurashka pimi mana allitachu rurashka
nishpa. Ñuka mana kikinipa munanay-
nitachu rurani. Chayrayku kuskanpi
willani pimi allita rurashka pimi mana
allitachu rurashka nishpa.

³¹Ñuka rimani Tata Diospa wambran
kanaynita. Ñuka sapallayni chayta
rimaptinika kankuna rimankichiman
llullakunaynita. ³²Mana ñukallachu

chashna rimani. Tata Diospish rimashka ñuka wambran kanaynita. Chashna Tata Dios rimashpa mana llullakunchu.

³³Kankunaka runakunata kachashkankichi Juanman ñukapa tapukuk. Payka allita willashushkankichi ariya ñuka Tata Diosmanta shamudu runa kanaynita. Chayta willashushpaykichi kuskanpi willashushkankichi.

³⁴Chashna Juan ñukapa allita willashuptikichipish mana payllachu chayta willashushkankichi. Tatayni Diospish willashushkankichi paypa wambran kanaynita. Chayta willaykichi uchaykichimanta Tata Dios perdonashunaykichipa. ³⁵Juanka Tata Diospa rimananta yachachishushpaykichi suk alkusashina lusichishurkankichi. Chashna yachachishuptikichi suk tiempullapa payta uyarishpa kushikushpa kawsarkankichi.

³⁶Juanka willashurkankichi Tata Diosmanta shamudu runa kanaynita. Ñuka almirana milagrukunata rurashpayni Juanmanta ashwan allita yachachiykichi Tata Diosmanta shamushkaynita. Chay milagrukunata ruraptini atipankichi yachayta Tata Dios kachamuwashkanta.

³⁷Kachamuwak Tatayni Diospish willashurkankichi ñuka wambran kanaynita. Chashna willashuptikichipish kankunaka mana payta uyarinayashkankichichu nima kasunayashkankichichu.

³⁸Tata Dios kachamuwashkanta mana kreyishpaykichi paypa rimanantapish mana shunkullikunkichichu.

³⁹Tata Diospa killkadunta kuti kuti leyishpa yachakunkichi. Sukaman yuyankichi chashna sukaman leyishpa Tata Dioswan mana tukuyniyukta kawsanaykichita. Chay leyishkaykichi Tata Diospa killkadunka riman ñuka Tata Diosmanta shamudu runa kanaynita. ⁴⁰Chayta leyishpaykichipish

mana ñukata kreyiwanayankichichu Tata Dioswan mana tukuyniyukta kawsanaykichipa.

⁴¹Kankuna munawaptikichi mana munawaptikichipish mana nimananchu.

⁴²Ñuka kankunata allita riksishpayni yachani Tata Diosta mana kuyanaykichita. ⁴³Tata Dios kachamuwaptin shamushka kaptinipish mana nima kasuwanayankichichu. Chaykamanka suk runa kikinpa yuyayninmanta yachachikuk shamuptinka paytaka kunanlla uyarinkichiman.

⁴⁴Mana Tata Diosta kuyashpaykichi kankunapura sukwan sukwan sukaman alabanakunkichi. Mana sapallan Tata Dios alabashunaykichitachu munankichi. Chayrayku mana atipankichichu ñukata kreyiwayta. ⁴⁵Ama yuyaychichu ñuka Tatayni Diospi kankunata chatanaynita. Suk chatashuknikichi runami tiyan. Payka Moisesmi. Paypa killkadunta leyishpaykichi yuyankichi allita Tata Dioswan kawsanaykichita.

⁴⁶Chashna yuyashpaykichipish manami paypa killkadunta kreyinkichichu. Moiseska killkarkan ñuka shamunaynita. Chayrayku paypa killkashkanta kreyishpaykichika ñukatapish kreyiwanakichiman. ⁴⁷Mana Moisespa killkashkanta kreyishpaykichika mana ñuka willashkaynitapish kreyinkichichu.

Chashna Jesuska chay chiknik runakunata willarkansapa.

Jesuka pichka waranka runakunata kararkan.

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lk 9.10-17)

6 ¹⁻²Jerusalen llaktapi kaykashpara Jesuka aypa *milagrukunata rurarkan. Aypa unkudukunata alliyachirkan. Chaymanta Galilea kocha chimbaman ñukaykunawan tantalla rirkan. Chay Galilea kochapa suknin shutinka karkan Tiberias. Chay kocha

chimbaman ñukaykuna riptinikuna aypa runakuna katiwarkansapa aypa milagrukunata Jesus ruraptin kawashkankunarayku. ³⁻⁴Chay tiempu mana ashwannachu illarkan ñukaykuna *judiyu runakuna *Paskua fiestata pasanaynikunapa. Chay kochata chimbashpaynikuna suk urkuman Jesuska pushawarkansapa. Chaypi tiyarirkanisapa. ⁵Chaymanta Jesuska kawarkan aypa runakuna payman shamuptinkuna. Paykunata kawashpa Felipita willarkan:

—Chay aypa runakunata karananchikunapa ¿maypití mikunata rantishunchisapa?

⁶Jesuska chayta tapurkan yachana-yashpa imatami Felipi willanka nishpa. Manara tapushpara payka yacharkan imatami ruranka nishpa.

⁷Chaypina Felipika Jesusa willarkan: —Ishkay pachak kullki tiyawaptinchipish nima chaywan panta rantishpa chay aypa runakunata paktachinchimansapachu tipisituta mikunankunapa.

⁸Chashna Felipi willaptinna Jesuspa disipulun Pedrupa wawkin Andreska Jesusa willarkan:

⁹—Kay wambrapa tiyapun *sebadamanta ruradu pichka pan ishkay challwa. Chayllawan mana nima layapi kay aypa runakunata paktachinchimansapachu.

¹⁰Chaypi aypa ukshakuna tiyarkan chay pichka waranka runakuna tiyarinankunapa. Chaypina Jesuska ñukaykunata willawarkansapa:

—Tukuy runakunata willaychi tiyarinankunapa.

¹¹Tiyariptinkunana Jesuska chay pichka pankunata apishpa Tata Diosta agradesirkan. Chaymanta ñukaykunata kuwarkansapa tukuy chay tiyaridu runakunata karanaynikunapa. Idenllata rurarkan challwakunawanpish tukuy

chay runakuna saksanankunakaman.

¹²Allita mikushkankunawasha Jesuska ñukaykunata willawarkansapa:

—Tukuy puchushkankunata tantachiychi ama niman suk tipi usunanpa.

¹³Chashna Jesus willawaptinkuna chay pichka panmanta puchushkanta tantachirkanisapa chunka ishkay sestuta.

¹⁴Chashna Jesus chay milagruta ruraptin kawashpankuna chay runakuna sukaman almirashpankuna willanakurkansapa:

—Payka deveras shuyaykananchikuna alli yachachikuk runami.

¹⁵Chaypina Jesusa mana munakta pushanayarkansapa sinchi kamachikuninkuna kananpa. Pushanayanankunata yachashpa Jesuska paykunata sakishpa rirkan chay urku sawanman chaypi sapallan kananpa.

Jesus purirkan yaku sawanpi.

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶Chaymanta amusayaptinna chay urkupi Jesusa sakishpa ñukaykunaka kochaman urayamurkanisapa. ¹⁷Chay kocha mañanpi chayashpaynikuna manarapish Jesus chayamuptin atun kanowapi yaykurkanisapa Kapernaum llaktaman rinaynikunapa. Chayman riykaptinikunana tutayarkan. ¹⁸Chay atun kochata chimbaykaptinikunana sukaman sinchita wayrarkan. Chay wayrawan yakuka sukaman atunta olasyarkan. ¹⁹Yaka sokta kilometru chawpi kochapi kashpaynikuna kawarkanisapa Jesusa ladunchawaptinkuna. Yaku sawanpi puriykaptin kawashpaynikuna sukaman manchakurkanisapa. ²⁰Chaypina Jesusa willawarkansapa:

—¡Ama manchakuychichu! Ñukami kani.

²¹Chaypina kushikushpa kanowapi Jesusta yaykuchirkanisapa. Chaypira Kapernaumpi utka chayarkanisapa.

²²Chay aypa runakuna chay urkupi kiparirkansapa puñunankunapa. Kayantin diya yacharkansapa chay suklalla tiyak kanowapi ñukaykuna Jesuspa disipulunkuna chimbashkaynikunata. Yacharkansapa Jesus mana ñukaykunawan rishkanta.

²³Chay runakuna Jesusta maskashpa mana tarirkansapachu. Chaypina Tiberias llaktamanta suk runakuna kanowankunapi chayarkansapa maypicha Jesus pankunata karashkan-kunapi. ²⁴Mana ni Jesusta nima disipulunkunata chaypi tarishpankuna chay kanowakunapi tukuy chay runakuna chimbarkansapa Kapernaum llaktapi Jesusta maskak.

Jesus yachachikurkan suk mikunashina kananta.

²⁵Chashna chay maskak runakuna chimbashpankuna Jesusta tarirkansapa. Tarishpankuna tapurkansapa:

—Maestru ¿aykapití kaypika chayamushkanki?

²⁶Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Mash uyariwaychi. Ñuka panta karaptini kankuna mikushkankichi saksanaykichikaman. Kashkan mikuna-yashpaykichilla ñukata maskawaykankichi. Mana nima entiendishkankichichu imapami chay almirana milagruta rurashkani nishpa. ²⁷Ama tukuk mikunallata maskashpa sukaman turbakuychichu. Ñukapa yachachikunaynika iden allima mikunashinami. Chayllata ashwanta munaychi Tata Dioswan mana tukuykiyukta kawsanaykichipa. Tatayni Dioska kachamuwashka milagrukunata ruranaynipa tukuy runakuna yachanankunapa paypa wambran kanaynita.

²⁸Chaypina chay runakunaka Jesusta tapurkansapa:

—Ñukaykuna Tata Dios munashkan layata rurashpa kawsanaynikunapa ¿imatatí rurashasapa?

²⁹Chashna tapu tinkuna Jesuska willarkansapa:

—Tatayni Dios ñukataka kachamuwashka kankunata yachachinaynispasapa. Chayraykumi munan ñukata kreyiwashpa kawsanaykichipa.

³⁰Chaypina chay runakunaka Jesustaka willarkansapa:

—¿Kan ima milagrutatí yachanki rurayta? Kawachiwaysapa almirana laya milagruta. Chayta kawashpaynikunara yachashasapa Tata Dios kachamushushkanta. ³¹Chay ñawpa chunlla chakidu pampapi tukuy diya awilunchikuna aypa pankunata mikurkansapa. Tata Diospa killkadunpi willawanchisapa payka sielumanta panta kachamurkan mikunankunapa.

³²Chashna willaptinkuna Jesuska willarkansapa:

—Mash uyariwaychi. Manami Moiseschu sielumanta pantaka karashushkankichi. Tatayni Diosmi sielumanta alli mikunata kachamushunkichi. ³³Tata Dios ñukata kachamuwaptin sielumanta urayamushkani runakunata kawsachinaynispasapa.

³⁴Chashna Jesus willaptinkuna paykunaka mañarkansapa:

—Señor, tukuy tiempu chay laya mikunata kuwaysapa.

³⁵Chashna chay runakuna mikunata mañaptinkunana Jesuska willarkansapa:

—Ñukaka kawsachikuk mikunaykichishinami kani. Kankuna tukuy shunku kreyiwaptikichika iden alli mikunaykichishinami kani. Ñukaman shamushpaykichikichi manana kutin yarkankichinachu. Ñukata kreyiwashpaykichikichi manana kutin yakunayankichinachu.

³⁶Kashkan willaykichi. Kankunaka kawashpaykichipish mana kreyiwana-yankichichu. ³⁷Tukuy Tata Dios kuwashkan runakuna munawashpankuna ñukaman shamunkasapa. Paykunataka chaskishasapa. Mana niman suk shamukkunata karkushasapachu.

³⁸Sielumanta shamushkani kachamuwak Tatayni Diospa munananllata runaynipa. Manami shamushkanichu kikinipa munanaynita rurak. ³⁹Sielumanta kachamuwak Tatayni munan tukuy ñukata kuwashkan runakunata allita kuydanaynipasapa ama niman suk ñukamanta ashunankunapa. Payka munan kay allpa tukunan diya tukuy paykunata kawsachimunaynipasapa. ⁴⁰Tatayni Dios munan tukuy runakuna ñuka wambranta tukuy shunku kuyawashpa kreyiwanankunapa. Chaypina kay allpa kullunan diya tukuy kreyiwak runakunata kawsachimushasapa Tata Dioswan mana tukuyniyukta kawsanankunapa.

⁴¹Chashna Jesus yachachikuptinna chay judiyu runakuna sukaman piñakurkansapa. Mana munarkansapachu Jesus willanankunapa sielumanta mikunankunashina kananta. ⁴²Paykunapura parlanakurkansapa:

—¿Manachu kay runaka Josepa wambran? Ñukanchikunaka tatanta mamanta allita riksinchisapa. ¿Imapatí riman sielumanta shamushkanta?

⁴³Chashna parlanakuptinkuna Jesuska willarkansapa:

—Ama piñakushpa yuyawaychichu.

⁴⁴Mana ni pi atipanmanchu kreyiwayta kachamuwak Tatayni mana yanapaptin. Chaymanta kay allpa tukunan diya tukuy kreyiwak runakunata kawsachimushasapa. ⁴⁵Ñawpa alli yachachikuk runakuna killkarkansapa: “Tata Dios tukuy runakunata yachachinkasapa.”

Chayrayku tukuy Tata Diosta kreyik runakuna tukuy paypa yachachikushkanta yachakuk runakuna ñukatapish kreyiwankasapa. ⁴⁶Mana niman suk runa Tatayni Diosta kawashkachu. Ñukallami paymanta shamushka kashpayni paytaka allita kawashkani.

⁴⁷Mash allita uyariwaychi. Kankuna ñukata allita kreyiwashpaykichi Tatayni Dioswanmi mana tukuyniyukta kawsankichi. ⁴⁸Ñukaka kawsachishuknikichi mikunaykichishinami kani. ⁴⁹Chay chunlla chakidu pampapi ñawpa awiluykichika Tata Dios kachamushkan pankunata mikushpankunapish wañurkansapa. ⁵⁰Ñuka yachachiykichi chikan laya sielumanta urayamushkan mikunaykichita. Chay mikunata mikuk runakuna mana tukuyniyukta kawsankasapa. ⁵¹Ñukaka sielumanta urayamushka kawsachikuk mikunashinami kani. Wañusha runakunata kawsachimunaynipasapa. Chashna wañushpayni kuerpuynita kuykichi alli mikunaykichishina kanaynipa. Ñukata kreyiwashpaykichi mikuwakshina kankichi. Chashna kreyiwashpa kawsashpaykichika mana tukuyniyukta kawsankichi.

⁵²Chashna Jesus yachachikuptin chay awtoridar runakuna mana entiendishpa sukwan sukwan ayninakurkansapa:

—¿Imashnatí kuerpunta kuwanchisapa mikunanchikunapa?

⁵³Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Mash allita uyariwaychi. Ñuka Tata Diosmanta shamudu runa kaptini kankuna kreyiwashpa kawsanaykichi tiyan. Kreyiwashpa kawsashpaykichi kuerpuynita mikukshina yawarninita upyakshina kankichi. Mana kuerpuynita mikushpaykichika mana yawarninita upyashpaykichika manami Tata Dioswanchu kawsankichi. ⁵⁴Kuerpuynita mikushpaykichika yawarninita

upyashpaykichika mana tukuyniyukta kawsankichi. Kay allpa kullunan diya ñukami kawsachimushkaykichi. ⁵⁵Kuerpuynika deveras kawsachikuk mikunashinami. Yawarninika deveras kawsachikuk upyanashinami.

⁵⁶Kankuna kuerpuynita mikushpaykichi yawarninika upyashpaykichi shunkuykichi chaskiwankichi. Chashna chaskiwashpaykichi ñukawan paktanakushpa kawsankichi. Ñukapish kankunawan paktanakushpa kawsani.

⁵⁷Kachamuwak Tatayni Dios kawsachikuk kashpa ñukata kawsachiwani. Tata Dios kawsachiwaptin ñukapish kreyiwak mikuwak runakunata kawsachini. ⁵⁸Yachachiykichi ñuka sielumanta urayamushkaynita mikunaykichishina kanaynipa. Ñawpa awiluykichi Tata Dios karashkan pankunata mikushpankunapish wañurkansapa. Ñuka sielumanta shamudu mikunaykichi kaptini tukuy kreyiwak runakuna mana tukuyniyukta kawsankasapa.

⁵⁹Jesuka tukuy chayta yachachikurkan Kapernaum llaktapi tantanakunakuna wasipi.

**Tukuy runakuna Tata Dioswan
kawsanayashpa Jesusta
kreyinankuna tiyan.**

⁶⁰Chashna Jesus yachachikuptinna chay katik runakunaka willanakurkansapa:

—Kay runapa yachachikunanka mana munanapa layami. ¿Pití atipanman kasuyta?

⁶¹Jesus willanakushkankunata yachashpa tapurkansapa:

—Ariya ¿kay yachachikunaynika rabyachishunkichichu? ⁶²¿Imatati rimankichiman kawawashpaykichi sieluman kutiptini? ⁶³Tata Diospa Espiritun kawsachishunkichi Tata Dioswan kawsanaykichipa. Kikikichilla mana atipankichichu Tata Dioswan

kawsayta. Chayrayku rimanaynita kreyishpaykichi Tata Dioswan kawsankichi. ⁶⁴⁻⁶⁵Allita yachachikuptinipish kankunamanta sukmi mana kreyiwanachu. Chayrayku willashkaykichina mana Tata Dios yanapashuptikichika mana niman suk kankuna atipankichimanchu ñukata kreyiwashpa kawsayta.

Jesus chayta willarkansapa kallarinanmantapacha allita yachashpa pikunami payta mana kreyinkasapa nishpa.

Chaymanta yacharkan pimi rantikunka chiknik runakuna wañuchinankunapa.

⁶⁶Chay diyamantapacha aypa katik runakuna manana katirkansapanachu.

⁶⁷Chayrayku Jesuska ñukaykuna chunka ish kay disipulunkunata tapuwarkansapa: —¿Kankunapish sakiwanayankichichu?

⁶⁸Chashna tapuwaptinkuna Simon Pedruka willarkan:

—Maestru ¿pitati katiymansapa?

Kanllami yachachiwankisapa imashnami Tata Dioswan mana tukuyniyukta kawsashasapa nishpa. ⁶⁹Ñukaykunaka rimanaykita kreyishpaynikuna yachanisapa Tata Dios akllashuptiki allpaman shamushkaykita.

⁷⁰Chaypina Jesuska ayniwarkansapa:

—Ñukaka kankunata akllashkaykichimi chunka ish kay disipuluynikuna kanaykichipa. Kankunata akllashka kaptinipish kankunamanta sukmi supayta kasushpa kawsan.

⁷¹Chashna rimashpa Jesuska rimayarkan Simon Iskariotepa wambran Judaspa. Judas Jesuspa disipulun kaykashpash payta rantikurkan chiknik runakuna wañuchinankunapa.

**Jesupa wawinkuna mana payta
kreyirkansapachu.**

7 ¹Chaymanta Galilea partipi ñukaykunawan Jesuska llaktan llaktanpi yachachikuypi purirkan. Mana

munarkanchu Judea partipi puriyta yachashpa kamachikuk *judiyukuna wañuchinayanankunata.

²Tukuy wata ñukaykuna judiyukuna suk fiestata ruranisapa ñawpa awiluynikuna ranchunkunapi kawsashkankunata yuyashpa. ³Chay fiesta mana sukaman illaptin Jesuspa wawkinkuna willarkansapa:

—Ama kaypika kipariychu. Rillay Judea partiman fiestakuk chay katishuk runakuna almirana ruranaykita kawanankunapa. ⁴Suk runa tukuy runakunapi riksichinakunayashpa mana pakallachu almirana layakunata ruran. Kan almirana layakunata ruranayashpaykika rillay chay atun llaktapi rurak tukuy runakuna kawanankunapa.

⁵Jesuspa wawkinkuna mana payta kreyishpankuna chayta willarkansapa. ⁶Chashna willaptinkuna Jesuska willarkansapa:

—Tatayni Dioska manara willawashkarachu rinaynipa. Kankunapa ima orapish kaptin allimi rinaykichipa. ⁷Ñukaka mana alli rurak runakunata willani mana allita rurashpa kawsaykankunata. Chayrayku chikniwansapa. Munayninkunapi kawsak runakuna mana kankunata chiknishunkichichu. ⁸Chayrayku ima orapish kaptin kankunaka chay fiestaman rillaychi. Tatayni Dios manara willawaptin manara risharachu.

⁹Chashna Jesus wawkinkunata willashpa Galilea partipi kiparirkan.

Jesus fiesta ukun yachachikurkan.

¹⁰Chashna Jesus willaptinna chay fiestaman wawkinkunaka rirkansapa. Paykuna rishkankunawasha Jesuspish rirkan. Jerusalenpi chayashpaynikuna pakallalla karkanisapa ama ni pi yachananpa Jesus chaypi kananta.

¹¹Chay fiesta ukun judiyu awtoridar-

kuna Jesusta maskashpa tapunakurkansapa:

—¿Maypirá chay runaka?

¹²Tukuy runakuna Jesus yachachikunanta sukaman parlachinakurkansapa. Sukkuna rimarkansapa alli yachachikuk runa kananta. Sukkuna rimarkansapa mana alli rurak kashpa llullachikuykanta. ¹³Paykunaka awtoridarninkunata manchashpankuna upallalla parlachinakurkansapa.

¹⁴Chay fiesta chuskuynin diya Jesuska rirkan Tatan Diospa wasinpi yachachikuk. ¹⁵Chaypi yachachikuykaptin judiyu awtoridarninikunaka almirashpankuna tapunakurkansapa:

—¿Imashnatí kay runaka Tata Diospa rimananta yachan mana ñukanchikuna yachachiptinchikuna?

¹⁶Chayta uyarishpana Jesuska willarkansapa:

—Ñukaka manami kikinipa yuyaynimantachu yachachikuykani. Kachamuwak Tatayni Dios yachachiwashkanta yachachikuykani. ¹⁷Kankunaka Tata Diospa munananta ruranayashpaykichika yachankichiman paypa yuyaynintachu kikinipa yuyaynimantachu yachachikuni nishpa. ¹⁸Suk runa kikinipa yuyayninta yachachikushpa munan runakuna payllata kuyashpa alabanankunapa. Ñukaka munani tukuy runakuna kachamuwak Tatayni Diosta kuyashpa kawsanankunapa. Chayrayku mana llullatachu yachachikuni. Mana nima llullakunichu. ¹⁹Ñawpa alli yachachikuk Moiseska killkadunpi yachachishushkankichi imashnami allita rurashpa kawsankichinishpa. Kankuna chayta mana nima kasunkichichu. Moisespa yachachikunanta kasushpaykichika ¿imapatí ñukata wañuchiwanayankichi?

²⁰Chashna Jesus sinchita willaptinkuna chay runakuna willarkansapa:

—Kanka supayadumi kanki. ¿Pití wañuchishunayanki?

²¹Chashna willaptinkuna Jesuska willarkansapa:

—Ñuka suk unkudu runata *samana diya alliyachishkani. Chayrayku kankuna rabyashkankichi rimashpa mana allita rurashkaynita. ²²Mash uyariwaychi. Kankunaka Moisespa killkadunta kasushpa ullku wambraykichi pusak diyayuk kaptin samana diya kaykaptin-pish pishkitunta señalapunkichi. Awilun-chi Abrahampa tiempunmantapacha chashna tukuy judiyu runakuna ruranchi-sapa. ²³¿Manachu kankuna Moisespa killkadunta kasushpa samana diya kaykaptin-pish ullku wambrata señalachin-kichi? Chayrayku ¿imapatí piñakunkichi samana diya unkudu runata alliyachip-tini? ²⁴Ama rimaychichu suk runa mana alli rurak kananta manara allita yachash-para mana allita rurashkanta. Allita yachashpara chatakuychi.

Jesus rimarkan Tata Diosmanta shamudu runa kananta.

²⁵Chaymanta Jerusalenpi kawsak runakuna tapunakurkansapa:

—¿Manachu awtoridarninchikuna kay runataka maskaykansapa wañuchinan-kunapa? ²⁶Kunanka tukuy pi kawaptin kay runaka yachachikuykan. Mana ni pi paytaka michanchu yachachikuptin. Ichará awtoridarninchikuna ña kreyinsapana pay shuyaykananchikuna Tata Diosmanta shamudu runa kananta. ²⁷Paykuna kreyiptinkunapish ñukanchi-kuna allita yachanchisapa maymantami shamushka kay runaka. Shuyaykanan-chikuna salvakuk shamuptin mana yachashunchisapachu maymantami shamun nishpa.

²⁸Chayta uyarishpana Jesus *Tata Diospa wasinpi yachachikuykashpa sinchita willarkansapa:

—Kankunaka rimaykankichi ñukata allita riksiwanaykichita. Rimaykankichi yachanaykichita maymantami shamush-kani nishpa. Chashna rimashpaykichi-pish mana riksiwankichichu. Nima kachamuwaktapish riksinkichichu. Payka mana ni pita llullachinchu. Ñukaka manami kikinimantachu shamushkani. ²⁹Tatayni Diosmanta shamushkani. Tata Dios kachamu-washka kaptin paytaka allita riksini.

³⁰Chayta willaptinkuna chay awtoridar runakuna Jesusta apinayarkansapa wañuchinankunapa. Manara apirkansa-parachu mana wañunan ora kaptinra.

³¹Jesus willashkankunata uyarishpa aypa runakuna kreyirkansapa Tata Diosmanta shamudu runa kananta. Rimarkansapa:

—¿Manachu kay runaka chay shuyay-kananchikuna Tata Diosmanta shamudu runa? Mana ni suk runa paymanta ashwan almirana *milagrukunata ruranmanchu.

Awtoridarkunawan fariseo runakuna Jesusta apinayarkansapa wañuchinankunapa.

³²Runakuna chayta rimaptinkuna *fariseokunawan *saserdotekunapa awtoridarninkuna uyarirkansapa. Chaypina Tata Diospa wasinta kuydak runakunata kacharkansapa Jesusta apinankunapa. ³³Chay kuydakuk runakuna apinayaptinkuna Jesuska willarkansapa:

—Mananami ashwannachu illan kankunamanta ashunaynipa. Kachamu-wak Tatayniman kutisha. ³⁴Chashna riptini kankunaka maskawashpa mananami tariwankichinachu. Chay rinayniman manami atipankichichu chayayta.

³⁵Chashna Jesus rimaptinna judiyu awtoridarkuna sukwan sukwan tapuna-kurkansapa:

—¿Maymantí rinka kay runaka ñukanchikuna maskashpa mana tarinan-chikunapa? Ichará kay llaktamanta rinayan chikan karu llaktaman chaypi judiyumasinchikunawan kawsak. Ichará chay chikan kasta runakunata yachachik rinayan. ³⁶Chayrayku payka rimashka: “Maskawashpa mana tariwan-kichichu. Ñuka rinayniman mana atipankichichu chayayta.” Chayta rimashpa ¿imatatí rimaykan?

**Jesus yachachikurkan Tata Diospa
Espiritun iden ñukñuk yakushina
pachyamunanta.**

³⁷Tukuy wata chay fiesta tukunan diya tukuy runakuna sukaman ashwanta kushikuksapa. Chay tukunan diya Jesuska aypa runakunapa chawpinku-napi shayarishpa sinchita rimakushpa willarkansapa:

—¡Mash uyariwaychi! Kankuna yakunayashpaykichi ñukaman shamuychi upyanaykichipa. ³⁸Tata Diospa rimananpi willawananchishina tukuy ñukata kreyiwak runakuna sukaman kushikunka-sapa. Shunkunkunapi kawsachikuk yaku pachyamukshina kanka.

³⁹Chayta rimashpa Jesuska yachachi-kuykarkan payta kreyik runakuna Tata Diospa Espiritunta chaskinankunata. Jesus manara wañushkanmanta kawsamuptinra Tata Diospa Espiritun manara shamurkanrachu payta kreyik runakunapi kawsak.

**Jesusrayku chay runakuna
ayninakurkansapa.**

⁴⁰Jesus yachachikushkanta uyarish-pankuna suk runakuna rimarkansapa:

—Kay runaka Moises alli yachachikuk shamunanta rimashkan runami.

⁴¹Sukkuna rimarkansapa:

—Kay runaka shuyaykananchi Tata Diosmanta shamudu runami.

Sukkuna chikan layata rimarkansapa:

—Kay runaka manami shuyaykanan-chikuna runachu. Tata Diosmanta shamudu runaka manami Galilea partimantachu shamunka. ⁴²Tata Diospa killkadunpi riman Tata Diosmanta shamudu runa ñawpa kamachikuk Davidpa miraknin kananta. Chaymanta riman Davidpa Belen llaktanpi nasinanpa.

⁴³Chashna Jesuspa rikchak layata yuyashpankuna chay runakunaka piñanakurkansapa. ⁴⁴Sukkuna Jesusta apinayarkansapa. Apinayashpapi mana ni pi animukurkansapachu apiyta.

**Judiyu awtoridarkuna mana
Jesusta kreyinayarkansapachu.**

⁴⁵Chay kuydakuk runakuna fariseo runakunaman saserdotekunapa kamachikukninkunaman kutirkansapa. Mana Jesusta pushashpa kutiptinkuna awtoridarkunaka tapurkansapa:

—¿Imapatí chay runataka mana pushamushkankichi?

⁴⁶Chashna tapuptinkuna kuydak runakunaka willarkansapa:

—Payka sukaman allima rimana-yukmi. Mana ni pi payshina allita yachachikunchu.

⁴⁷Chaypina fariseo runakunaka willarkansapa:

—Ariya ¿ñachu chay runaka kankuna-tapish llullachishushkankichina?

⁴⁸Ñukaykunaka manami ni maykan paytaka kreyinisapachu. Niman suk awtoridar niman suk fariseo runa chay runataka kreyinisapachu. ⁴⁹Aypa runakuna Tata Diospa killkadunta mana yachashpankuna paytaka kreyikan-sapa. Chayrayku paykunata Tata Dios kastigankasapa.

⁵⁰Chay fariseo runakunawan tantalla Nikodemo karkan. Chay Nikodemoka suk kuti tutapi Jesusta rirkan parlachik.

Payka fariseo runa kaykashpa fariseomasinkunata willarkansapa:

⁵¹—Tata Diospa killkadun willawan-chisapa ama ni pita kastigananchikunapa manara allita yachashpara imatami rurashka nishpa. Uchayuk kananta allita yachashpanchikunara chaypira kastigashunchisapa.

⁵²Chashna Nikodemo willaptinkuna fariseomasinkunaka willarkansapa:

—¿Kanpish Galileamantachu kanki? Mash Tata Diospa killkadunta yachakuy yachanaykipa mana niman suk alli yachachikuk runa Galileamanta shamushkanta.

⁵³Chay fariseokuna ayninakushkankunawasha wasinkunaman kutirkansapa.

**Jesusman suk uchasapa
warmita pusharkansapa.**

8 ¹*Fariseo runakuna wasinkunaman kutiptinkuna Jesuska *Olivos urkuman rirkan. ²Kayantin diya pakariy-kaptin *Tata Diospa wasinman ñukaykunawan kutirkan. Chaypi kaptin aypa runakuna laduncharkansapa. Jesuska tiyarishpa kallarikan paykunata yachachisapata. ³Chaypi yachachikuy-kaptin Moisespa killkadunta yachachikuk runakunawan fariseo runakuna suk warmita pusharkansapa. Payta chay runakunapa chawpinkunapi churarkansapa. Chay warmitaka tarirkansapa chikan ullkuwan uchallikuykaptin.

⁴Chaypina Jesustaka willarkansapa:

—Maestru, kay warmita tarishkanisapa chikan ullkuwan uchallikuykaptin.

⁵Moisespa killkadunpi yachachiwanchi kay laya warmikunata ruminchashpa wañuchinanchipa. ¿Ima ninkiti kanka? Ariya ¿wañuchishunchisapachu?

⁶Chayta tapushpa chay runakunaka munarkansapa pantachishpa Jesusta chatakuyta. Chashna tapuptinkuna Jesuska mana nimata aynishpa kumura-

yashpa allpapi dedunwan killkakurkan. ⁷Chashna killkakuykaptin chay runakunaka kuti kuti tapuykarkansapa. Chaypina Jesuska kuskayashpa paykunata willarkansapa:

—Maykan mana uchayuk kashpaykichika kallariychi kay warmita ruminchayta.

⁸Chashna rimashpa Jesuska kashkan kumurayashpa allpapi killkakurkan.

⁹Chaypina tukuy paykuna uchankunata yuyamushpankuna sukmanta sukmanta llukshirkansapa. Ashwan vieju runakuna kallarikanansapa llukshiyta. Chaymanta viejukunata katishpa tukuyta llukshirkansapa. Tukuy chay runakuna llukshiptinkunana Jesuska chay warmiwan kiparikan. ¹⁰Chaypina Jesuska kuskayamushpa tapurkan:

—¿Maytanati chay chatashuk runakunaka rishkasapa? ¿Manachu niman suk animukushka ruminchashuyta?

¹¹Chashna tapuptin chay warmika aynirkan:

—Mana ni maykan, Señor.

Chaypina Jesuska willarkan:

—Ñukapish mana kastigaykichu.

Kunan wasikiman rillay. Amana kashkan uchallikuynachu.

**Jesus yachachikurkan tukuy
runakunapa lusnin kananta.**

¹²Jesus kashkan chay runakunata yachachishpa willarkansapa:

—Ñukaka tukuy runakunapa lusninshinami kani. Ñukata katiwash-paykichi manana tutapishinanachu purinkichi. Katiwaptikichi yachachiykichi allita rurashpa Tata Dioswan luspishina kawsanaykichipa.

¹³Chashna Jesus willaptinkuna fariseo runakunaka willarkansapa:

—Kikikilla rimaykanki lus kanaykita. Kanlla chayta rimaptiki mana kreyiykisapachu.

¹⁴Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Kankunaka mana yachankichichu maymantami shamushkani nima maymanmi rini nishpa. Ñukaka allita yachani maymantami shamushkani maymanmi rini nishpa. Chayrayku kikinipa rimanaynika allimi. ¹⁵Kankuna kikikichipa yuyaynikichillamanta chatawayllapi purinkichi. Ñukaka manami kankunashinachu ni pita chataykani. ¹⁶Ñukaka chatakushpaynika kuskanpi chatakuni. Mana sapallaynillachu chatakuni. Kachamuwak Tatayni Dioswan pakta chatakuni. ¹⁷Kankunapa killkaduykichipi yachachishunkichi: Suk runa suk mana alli rurak runata kankunapi chataptin suklalla chatakuk runata ama kreyiyichichu. Ishkay runakuna idenllata chatakuptinkuna chaypira kreyiychi. ¹⁸Ñuka rimani alli yachachikuk kanaynita. Chaymanta kachamuwak Tataynipish idenllata riman. Chashna Tatayniwan ñuka idenllata yachachikuptinikuna kankuna kreyiwanaykichi tiyan.

¹⁹Chashna Jesus willaptinkuna chay runakunaka tapurkansapa:

—¿Maypití tataykika?

Chaypina Jesuska aynirkansapa:

—Kankunaka ñukata manami riksiwankichichu. Nima Tataynitapish riksinkichichu. Ñukata riksiwashpaykichika Tataynitapish riksinkichiman.

²⁰Jesus chaykunata yachachikurkan Tata Diospa wasinpi ofrendakuna churanankuna kajonkunapa ladunpi. Chashna yachachikuptinipish manara ni pi animukurkanrachu apiyta manara oran kaptin.

Jesus rimarkan mana payta kreyik runakuna sieluman mana chayanankunata.

²¹Chashna manara apiyta animukuptinkunara Jesuska kashkan yachachikushpa willarkansapa:

—Ñukaka kankunamanta anchusha. Chashna anchuptini maskawankichi. Kankunaka mana kreyiwashpaykichika uchaykichipi wañunkichi. Chayrayku mana atipankichichu chay rinayniman chayayta.

²²Chashna Jesus rimaptin chay runakunaka willanakurkansapa:

—Ichará kikin wañuchinakunayan. Chayrayku willawanchisapa mana atipananchikunata chay rinanman chayayta.

²³Chashna willanakuptinkuna Jesuska willarkansapa:

—Kankuna kay allpallapi wañuk runakuna kankichi. Ñuka sielumanta shamushkani. Kankuna uchalla runakuna kankichi. Ñukaka manami kankunashina ucha rurak runachu kani. ²⁴Chayrayku willashkaykichina uchaykichirayku wañunaykichita. Ñuka Tata Diosmanta shamudu runa kanaynita mana kreyiptikichi uchaykichipi wañunaykichi tiyan.

²⁵Chashna Jesus yachachikuptin chay chiknik runakuna tapurkansapa:

—¿Pití kanki?

Chaypina Jesuska aynirkansapa:

—¿Imapatí kashkan tapuwankichi?

Kallarinanmantapacha willashkaykichina. ²⁶Tiyanra aypa layata willanaynipa aypa mana alli rurashkaykichita chatanaynipa. Kankuna mana kreyiwapitichipish kachamuwak Tatayni yachachiwashkanta kankunata yachachiykaykichi. Payka sukaman allima kashpa mana nima llullakunchu.

²⁷Chashna Jesus allita yachachiptinkunapish chay chiknik runakunaka mana entiendirkansapachu Tatan Diosmanta shamushkanta. ²⁸Chayrayku Jesuska willarkansapa:

—Kankuna suk kruspi chakatawashpaykichira yachankichi sielumanta shamudu runa kanaynita. Ñuka mana

kikinipa yuyayninitachu rurashpa kawsani. Tata Dios yachachiwashkanllatami yachachiykaykichi. ²⁹Kachamuwak Tatayni ñukawan tantalla kawsan. Payka manami sakiwanchu paypa munananllata ruraptini.

³⁰Chashna Jesus yachachikuptinna aypa runakuna kreyirkansapa Tata Diosmanta shamudu runa kananta.

Jesus chay mana kreyik runakunata willarkansapa mana Tata Diosta kasushpa kawsaykanankunata.

³¹Chaypina Jesuska chay kreyik runakunata yachachirkansapa:

—Kankuna yachachikushkaynita allita kreyishpa kawsashpaykichika deverasmi disipuluynikuna kankichi. ³²Chaypira yachankichi kuskanpi yachachikushkaynita. Chaymanta yachachikushkaynita kreyishpaykichi mananami ñawpashina uchallikushpaykichinachu kawsankichi. Mananami patronpa mandunpishinana-chu kawsankichi.

³³Chaypina chay mana kreyinayak runakunaka willarkansapa:

—¿Imapatí willawankisapa ñukaykuna iden patronpa mandunpishina kanaynikunata? Ñukaykunaka ñawpa awiluynikuna Abrahampa mirakninmi kanisapa. Chayrayku mana ni pipa mandunpichu kanisapa.

³⁴Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Allita uyariwaychi. Kankuna uchasapa runakuna kashpaykichi mana atipankichichu allita rurashpa kawsayta. Chayrayku patronpa mandunpi runakunashina kankichi. ³⁵Patronpa mandunpi kawsak runakuna mana tukuy tiempuchu chaypi kawsansapa. Patronpa wambrankunallami wasinpi kawsansapa. Kankuna munanaykichillata rurashpa manami Tata Diospa wambrankunachu kankichi. ³⁶Ñuka Tata Diospa wambran kashpayni atipani

yanapaynikichita amana uchallikushpa kawsanaykichipa. Chashna yanapaptinira atipankichi allita rurashpa kawsayta. Chaypirami manana patronnikichipishinanachu kawsankichi. ³⁷Abrahampa miraknin kashpaykichi-pish mana willashkaynita chaskinkichichu. Chayrayku wañuchiwanayaykankichi. ³⁸Ñukami Tatayni yachachiwashkanta yachachikuni. Kankunapish tataykichi willashushkankunata ruraykankichi.

³⁹Chashna Jesus willaptinkuna chay runakunaka willarkansapa:

—Ñukaykunapa tataynikunaka Abrahammi.

Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Abrahamka allillata rurashpa kawsarkan. Kankuna deveras paypa miraknin kashpaykichika payshina allillata rurashpa kawsankichiman. ⁴⁰Mana kankunashinachu Abrahamka rurarkan. Ñuka Tata Dios yachachiwashkanta yachachiykaptinipish kankunaka wañuchiwanayankichi.

⁴¹Kankuna chikan tatayuk kankichi. Chay tataykichipa mana alli rurananta kankunapish rurashpa kawsaykankichi.

Chashna Jesus willaptinkuna chay runakunaka piñakushpa willarkansapa:

—Manami chikan tatayukchu kanisapa. Ñukaykunapa tataynikunaka Tata Diosllami.

⁴²Chashna willaptinkuna Jesuska willarkansapa:

—Kankuna deveras Tata Diospa wambrankuna kashpaykichika ñukata kuyawankichiman. Tata Dios kachamuwashka kaptin kay allpaman shamushkani. Manami kikinipa yuyayninillamantachu shamushkani. ⁴³Ñuka yachachikuptini kankunaka mana kreyiwanayankichichu. Chayrayku mana atipankichichu rimanaynita entiendiyta.

⁴⁴Supayta uyarishpa munananllata rurashpa kawsankichi. Chayraykumi supayka tataykichi. Paypa mandunpi kawsaykankichi. Supayka kallarinan-mantapacha wañuchikukmi. Sukaman llulla likidu kashpa sukaman llullachikuyki purin. Manami niman suk kuti kuskatachu riman. Kikinllamanta llullakushpa riman. Payka llullallata yachachikun. ⁴⁵Ñuka kuskata yachachikuptinipish kankunaka manami kreyiwankichichu. ⁴⁶Ñukami allillata rurashpa kawsaykani. ¿Maykan kankunatí willawankichi uchayuk kanaynita? Ñuka mana llullakushpa kuskata yachachikuptini ¿imapatí mana kreyiwankichi? ⁴⁷Kankuna Tata Diospa wambrankuna kashpaykichika paypa rimananta uyarinkichiman. Mana Tata Diospa wambrankuna kashpaykichiri rimananta mana kasunayankichichu.

**Jesus chiknik runakunawan
sukaman ayninakurkan.**

⁴⁸Chashna Jesus willaptinkuna chay runakunaka sukaman piñakushpa willarkansapa:

—Kuskata rimashkanisapa *samari-tano runa kanaykita. Supayadumi kanki.

⁴⁹Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Manami supayaduchu kani. Tatayni Diosta kushichishpalla kuyani. Payta allita kuyaptinipish kankuna mana kreyiwashpa mana nimatashina kawawankichi. ⁵⁰Mana allita yuyawaptikichipish ñukapa mana nimananchu. Tatayni Dios sukaman munan kankuna kuyawanaykichipa. Mana kuyawashkaykichirayku payka kastigashunkichi. ⁵¹Mash allita uyariwaychi. Tukuy ñukapa yachachikunaynita kasushpa kawsak runakuna manami wañunkasapachu.

⁵²Chashna Jesus rimaptinna chay chiknik runakunaka willarkansapa:

—Kunanka ñami allitana yachanisapa supayadu kanaykita. Ñawpa kawsak awilunchikuna Abrahamka tukuy ñawpa alli yachachikuk runakunapish wañurkansapa. ¿Imapatí rimanki tukuy yachachikunaykita kasushpa kawsak runakuna mana wañunankunata?

⁵³Ariya ¿ñawpa tiempu kawsak awilunchikuna Abrahammanta ashwan alli yachachuk kanki? Payka wañurkan. Chaymanta tukuy ñawpa alli yachachikuk runakunapish wañurkansapa. ¿Ima laya runa kanaykitatí yuyanki?

⁵⁴Chashna willaptinkuna Jesuska willarkansapa:

—Kankunaka mana entiendiwaykankichichu. Manami kikinillachu alabana-kuni. Kikinilla alabanakushpaynika mana allitachu rimayman karkan. Tataynimi ñukata alabawan. Kankuna rimankichi ñukapa Tatayni kankunapish Diosnikichi kananta. ⁵⁵Chashna rimashpaykichipish manami paytaka riksinkichichu. Ñukami esika allita riksini. Tata Diosta mana riksinaynita rimashpaynika ñukapish kankunashina llullakuk runa kayman. Tata Diosta allita riksishpayni rimananta allita kasuni. ⁵⁶Kankunapa ñawpa awiluykichi Abrahamka kushikurkan yachashpa ñuka sielumanta shamunaynita. Chaymanta shamunaynita kawashpana sukaman kushikurkan.

⁵⁷Chashna Jesus willaptinkuna chay chiknik runakunaka willarkansapa:

—Lllullakuykankimi. Ñami aypa watakunana awilunchi Abraham wañushkan. Kanka manara nima pichka chunka watayuk kashpaykira ¿imapatí rimanki Abrahamta riksishkaykita?

⁵⁸Chashna willaptinkuna Jesuska willarkansapa:

—Mash allita uyariwaychi. Manarapish Abraham tiyaptinra ñukami ashwan ñawpamantapacha kawsaykani.

⁵⁹Chashna Jesus willaptinkuna chay runakunaka sukaman piñakushpankuna rumikunata apirkansapa ruminchanan-kunapa. Ruminchanayaptinkuna Jesuska chay aypa runakuna ukunpi pakakushpa Tata Diospa wasinmanta llukshirkan.

**Jesus suk mana kawakuk
runata alliyachirkan.**

9 ^{1*}Tata Diospa wasinmanta llukshishpa Jerusalen llaktapi Jesuska ñukaykunawan puriykarkan. Chaypina suk mana kawakuk runata kawarkanisapa. Chay runaka nasishkan-mantapacha mana kawakurkanchu. ²Payta kawashpaynikuna Jesusta tapurkanisapa:

—Maestru ¿imapatí chay runaka mana kawakuk nasishka? ¿Kikinpá uchanraykuchu? ¿Tatanpa mamanpa uchankunaykuchu mana kawakuk nasishka?

³Jesuska willawarkansapa:

—Kay runaka manami kikinpa uchanraykuchu nima tatanpa nima mamanpa uchanraykuchu mana kawakuk nasirkan. Payka chay laya nasirkan Tata Dios kankunata kawachishunaykichipa atipananta alliyachiya. ⁴Wañunanchikuna diyakaman kachamuwak Tatayni willawashkanchikunata rurananchikuna tiyan. Wañushpanchikuna manami atipanchisapachu trabajaya. ⁵Manarapish wañushpaynira runakunata yachachiykani. Chashna yachachikushpayni ñukaka tukuy runakunapa lusninshinami kani.

⁶Chayta rimashkanwasha Jesuska allpapina tukakurkan. Chay tukayninwan suk tipi turuta rurarkan. Chaypina turuwan chay mana kawakuk runapa ishkan tin ñawinkunata tuparkan.

⁷Tupashpana willarkan:

—Rillay Siloe tantanachidu yakupi ñawikita mayllamuy.

Siloe shutin riman Kallpachimudu Yaku. Chashna Jesus willaptin payka

rirkan ñawinta mayllakna. Mayllashkanwasha atiparkan kawakuyta. Chaypina allita kawakushpa wasinman kutirkan.

⁸Chaypina chay alliyadu runapa ladunpi kawsakkuna chay kullkita mañakuptin kawak runakuna payta kawashpa tapunakurkansapa:

—¿Manachu kayka tiyarishpa kullkita mañakuk runa?

⁹Sukkuna rimarkansapa:

—Ariya paymi mana kawakuk runa karkan.

Sukkuna rimarkansapa:

—Payshina rikurishpapish manami paychu.

Chashna chay runakuna sukaman ayninakuptinkuna chay alliyadu runaka willarkansapa:

—Ñukami kani kullki mañakuk runaka.

¹⁰Chashna rimaptinna chay riksik runakunaka tapurkansapa:

—¿Imashnatí atipanki kawakuyta?

¹¹Chashna tapuptinkuna willarkan-sapa:

—Chay runa Jesusmi suk tipi turuta rurashpa ñawinikunata tupashpa willawashka: “Rillay Siloe yakupi ñawikita mayllamuy.” Chashna willawap-tinna rirkani mayllak. Mayllashkayniman-tapacha atipani allita kawakuyta.

¹²Chaypina chay runakuna paytaka tapurkansapa:

—¿Maypití kunanka chay alliyachishushka runaka?

Chashna tapuptinkunana willarkan-sapa:

—Manami yachanichu.

**Samana diya Jesus chay runata
alliyachishkanrayku fariseo
runakuna sukaman
piñakurkansapa.**

¹³⁻¹⁴Jesus chay mana kawakukpa ñawinta turuwan tupashpa alliyachish-

kan diyaka *samana diya karkan.
Chayrayku ladunpi kawsak runakuna
chay runataka *fariseo awtoridarkuna-
man pusharkansapa chatanankunapa.

¹⁵Chaypina fariseokunaka payta
tapurkansapa:

—¿Imashnatí kanka mana kawakuk
kashkaykimanta atipanki kawakuytana?

Chashna tapuptinkuna willarkansapa:

—Suk runa turuwan ñawinita
tupaptin rishkani yakuwan mayllak.
Mayllashkayni ratumanta atipani
kawakuyta.

¹⁶Chashna willaptinkuna suk fariseo-
kunaka rimarkansapa:

—Samana diya alliyachishushpa chay
runaka manami Tata Diosmanta
shamudu runachu.

Sukkuna rimarkansapa:

—Uchasapa runa kashpaka manami
atipanmanchu kay almirana layata
rurayta.

Chashna ayninakushpankuna chay
fariseokunaka mana atiparkansapachu
suk yuyayllapi kipariyta. ¹⁷Chaypina
kashkan chay alliyadu runataka
tapurkansapa:

—Chay alliyachishuk runapaka
¿imatatí kanka rimanki?

Chaypina chay runaka willarkansapa:

—Ñuka yuyani alli yachachikuk runa
kananta.

¹⁸Chaypina chay awtoridarkunaka
mana kreyinayarkansapachu chay runa
mana kawakuk kashkanta nima alliyadu
kashkanta. Chayrayku payta
llukshichishpankuna tatanta mamanta
kayachirkansapa. ¹⁹Tatan maman
shamuptinkuna paykunata tapurkan-
sapa:

—Kankuna willawaysapa. ¿Deveras-
chu chay runaka wambraykichi?
¿Deveraschu mana kawakuk nasishka?
Mana kawakuk nasishpaka ¿imashnatí
kunanka allitana atipan kawakuyta?

²⁰Chaypina tatan mamanka willarkan-
sapa:

—Ariya chay runaka wambrayniku-
nami. Ariya mana kawakukmi nasirkan.

²¹Manami yachanisapachu imashnami
alliyashka nishpa. Nima yachanisapachu
pimi alliyachishka nishpa. Kikinta
tapuychi. Payka ñami atun runana.
Paymi allita willashunkichi imashnami
atipashka kawakuyta.

²²Tatan mamanka manchakuywan
chashna aynirkansapa. Manarapish
Jesus chay runata alliyachiptin fariseo
awtoridarkuna paktanakushpa tukuy
runakunata willarkansapa: “Maykan
runa rimaptin Jesus Tata Diosmanta
shamudu runa kananta paytaka tantana-
kunanchikuna wasimanta karkushunchi-
sapa ama kutin yaykunanza.”

²³Fariseokunata manchashpankuna
chay alliyadu runapa tatan mamanka
willarkansapa: “Payka ñami atun
runana. Kikinta tapuychi.”

²⁴Chaypina awtoridarkunaka chay
alliyadu runata kashkan yaykuchishpan-
kuna willarkansapa:

—Tata Dioska tukuy rimanaykita
uyariykan. Chayrayku kuskata rimay.
Ñukaykuna yachanisapa chay alliyachi-
shushka runa sukaman uchasapa
kananta.

²⁵Chashna willaptinkuna payka
willarkansapa:

—Ñukaka manami yachanichu chay
runa uchasapachu manachu nishpa.
Allita yachani mana kawakuk kashkay-
nimanta allitana kawakunaynita.

²⁶Chaypina kashkan tapurkansapa:

—¿Imata rurashpatí chay runaka
alliyachishushka?

²⁷Chaypina payka aynirkansapa:

—Ñami tukuytana willashkaykichi.
Willaptinipish manami kreyiwankichichu.
¿Imapatí kuti kuti tapuwankichi? Ichará
kankunapish Jesustaka katinayankichi.

²⁸Chaypina chay awtoridarkunaka sukaman piñayashpa willarkansapa:

—Kanmi chay runataka katinki.

Ñukaykunaka ñawpa alli yachachikuk Moisesllata katinisapa. ²⁹Allita yachani-sapa Tata Dioska Moiseswan parlash-kanta. Mana nima yachanisapachu pimi chay Jesusta kachamushka nishpa.

³⁰Chaypina chay runaka willarkan-sapa:

—Ñukaka sukaman almirani kankuna mana yachaptikichi pimi Jesusta kachamushka nishpa. Chay runa alliyachiwashkanrayku yachankichiman Tata Dios kachamushkanta. ³¹Tukuy runakuna allita yachanchisapa Tata Dios payta kuyak payta kasuk runaku-nallata uyarinankunata. Manami uchasapa runakunata uyarinsapachu. ³²Ñawpamantapacha kunankaman mana uyarishkanchisapachu ni pi mana kawakuk nasishkata alliyachishkanta.

³³Kay runa mana Tata Diosmanta shamushka kashpaka manami kay almirana *milagruta atipanmanchu rurayta.

³⁴Chashna chay runa willaptinkuna fariseo awtoridarkunaka sukaman piñakushpa willarkansapa:

—Kanka nasishkaykimantapacha sukaman uchasapami kanki. Chashna uchasapa kaykashpaykika ¿imashnatí ñukaykunata yachachiwanayankisapa?

Chayta willashpankuna chay runata chay tantanakunankuna wasimanta karkurkansapa.

**Jesús yachachikurka mana
kreyikuk runakuna iden mana
kawakuk runakunashina
kanankunata.**

³⁵Chaymanta Jesuska yacharkan chay alliyachishkan runata karkushkanku-nata. Chayta yachashpa payta tarishpa tapurkan:

—¿Kanka kreyinkichu Tata Diospa wambran sielumanta shamushkanta?

³⁶Chashna Jesús tapuptin chay runaka willarkan:

—Maestru, willaway ¿pití chay sielumanta shamudu runaka payta kreyinaynipa?

³⁷Chashna chay runa willaptin Jesuska willarkan:

—Ñukami kani. Mana riksiwashpayki-pish parlachiwaykanki.

³⁸Chaypina chay runa Jesusta kuyashpa ñawpakninpi kunkurikushpa willarkan:

—Señor, kreyikuni Tata Diosmanta shamushkaykita.

³⁹Chaymanta Jesuska willarkan:

—Ñukaka sielumanta kay allpaman shamushkani tukuy kreyiwak runaku-nata salvanaynipa mana kreyiwak runakunata kastiganaynipa. Uchasapa runakuna iden mana kawakuk runaku-nashina. Paykuna munaptinkuna yachachishasapa allita Tata Diosta riksinankunapa. Chaymanta suk runakuna kikinlla llullachinakushpa rimansapa Tata Diosta allita riksinanku-nata. Paykunaka yuyanaksapa alli kawakuk runakunashina kanankunata. Ñukaka sielumanta shamushkani paykunata yachachinaynipa mana kawakukshina kanankunata.

⁴⁰Chayta uyarishpa suk fariseokuna willarkansapa:

—¿Ñukaykunatachu willawaykanki-sapa iden mana kawakuk runakuna-shina kanaynikunata?

⁴¹Chaypina Jesuska aynirkansapa:

—Kankuna llullakushpa rimankichi alli kawakuk runakunashina Tata Diosta allita riksinaykichita. Chayrayku Tata Dios kastigashunkichi. Kankuna mana kawakuk runakunashina mana Tata Diosta riksiyta yachaptikichika payka mana kastigashunkichimanchu.

**Jesus yachachikurkan ovejakuna
kuydak runapa ejemplunta.**

10 ¹⁻²Chaymanta Jesuska chay runakunata yachachishpa willarkansapa:

—Allita uyariwaychi. Tiyan ovejakunapa alli kuydak runa. Amusayaptin payka ovejankunata wertapi yaykuchin tutapi allita kuydanankunapa. Chay wertapa suklalla punkunta chay alli kuydak runaka yaykun. Wakin runakuna suwakunayashpa maytapish kaptin chay wertata yaykunsapa.

³Chaymanta tukuy tuta suk runa chay werta punkunpi kiparin kuydananza. Pakariptin punkuta kicharin ovejakuna kuydak runa yaykunanpa. Chaypina chay diyapi kuydak runa tukuy kikinpa ovejankunata sukta sukta shutinkunamanta kayashpa llukshichinsapa. Ovejakunaka kuydakpa ikunta allita riksishpa katinsapa. ⁴Chashna ovejankunata llukshichishpa ñawpakninkunata rin. Chay ovejakuna kikin kuydakninpa ikunta riksishpa katinsapa. ⁵Chikan runapa ikunta mana riksishpa mana katinsapachu. Chay chikan runa kayaptinpi mana riksishpa manchakushpa nitikunsapalla.

⁶Chashna Jesus yachachiptinkuna chay chikan runakunaka mana entiendirkansapachu imapami chashna yachachirkansapa nishpa.

**Jesus yachachikurkan iden
ovejakunapa alli kuydak
runashina kananta.**

⁷Chashna chay runakuna mana entiendiptinkuna Jesuska kashkan yachachirkansapa:

—Mash allita uyariwaychi. Ñukaka ovejakunapa yaykunan punkunshinami kani. ⁸Ñukamanta ñawpakta aypa llullakuk runakuna shamurkansapa.

Paykunaka sukaman pantachichishushpaykichi ovejakunata suwakuk runakunashinami. Ovejaynikuna ñukata allita riksiwashpa mana paykunata kasushkasapachu. ⁹Ñukaka ovejaynikunapa punkunshinami kani. Ñukata katiwaptikichi amachaykichi ama ni pi wakllichishunaykichipa. Tata Diospa kawsananpi yaykuchiykichi. Yachachikunaynikunata kreyishpaykichika ovejakuna alli pastuta tarikshinami kankichi.

¹⁰Tukuy mana alli yachachikuk runakuna ovejakuna suwak runakunashinami. Suwa runa shamun ovejakunata suwaklla wañuchiklla kulluchiklla. Ñukaka shamushkani allita yanapaknikichi sukaman allita kushikushpa Tata Dioswan kawsanaykichipa.

¹¹Ñukaka ovejakunata alli kuydak runashinami kani. Alli kuydak runa kashpayni wañusha ovejaynikunata yanapanaynikunapa.

¹²Wakin runakuna kullkita chaskinayashpalla ovejakunata kuydansapa. Chay ovejakuna mana kikinkunapa kaptin mana allitachu kuydansapa. Puma shamuptin ovejakunata sakishpa kallpansapa mana doynunkuna kashpankuna. Chaypina puma tukuy ovejakunata chayta chayta kallpachinsapa. ¹³Chay kullkita munashpalla kuydakuk runakuna mana nima llakichishpa ovejakunata sakinsapa.

¹⁴⁻¹⁵Ñukaka mana paykunashinachu kani. Ñukaka ovejakunata alli kuydakshinami kani. Tatayni Dios sukaman allita riksiwan. Ñukapish sukaman allita payta riksin. Chashnashina ñuka ovejaynikunata riksin. Ovejaynikunapish ñukata riksiwansapa. Kankuna riksiwashpaykichi ovejaynikunashinami kankichi. Ovejaynikunashina kaptikichi wañusha kankunata salvanaynikunapa.

¹⁶Chaymanta chikan kasta runakuna tiyan. Paykunapish ovejaynikunashi-

nami. Paykunapish riksiwashpa kasuwashpa kawsankasapa. Chaypina kankuna paykunawan ovejaynikunashina kankichi. Ñukallami tukuy kankunata kuydashkaykichi.

¹⁷Kankunata kuydashpa wañusha. Wañushkaynimanta kashkan kawsamusha. Chayrayku Tatayni sukaman kuyawan. ¹⁸Tatayni Dioska kachamuwashka wañushpa kashkan kawsamunaynipa. Chayrayku ñuka kikini munashpa wañusha. Kikini munashpa kashkan kawsamusha. Mana munaptinika ni pi wañuchiwanmanchu.

¹⁹Chashna Jesus willaptinkuna chay chiknik runakunaka suk layata suk layata ayninakurkansapa. ²⁰Sukkuna rimarkansapa:

—Kay runaka supayadu kashpa dementu likidumi. Chayrayku ama paytaka kreyiypachichu.

²¹Sukkuna Jesusta kreyishpa willanakurkansapa:

—Payka mana supayaduchu. Supayadu runa mana chashnachu willawanchimansapa. Supayadu runa mana alliyachinmanchu mana kawakuk runata.

Chiknik runakuna Jesusta wañuchinayarkansapa.

²²Jerusalen llaktapi tamyá tiempu tukuy wata suk fiestata ruranisapa. Ñawpa tiempu awiluynikuna *Tata Diospa wasin wakllidu kashkanmanta allicharkansapa. Chay allichashkankunata yuyashpa chay fiestata ruranisapa. ²³Chaypina Tata Diospa wasin atun ramadonpi Jesuska puriykarkan. Chay ramadonpa shutin karkan Salomon Yaykunan. ²⁴Chay ramadonpi puriykap-tin chiknik runakuna payta laduncharkansapa. Piñayashpa tapurkansapa:

—¿Imapatí mana allita willawankisapa? Shuyaykanaynikuna Tata

Diosmanta shamudu runa kashpaykika kunanlla willawaysapa.

²⁵Chashna willaptinkuna Jesuska aynirkansapa:

—Ñami kuskatana willashkaykichi. Kankunaka manami kreyiwanayankichichu. Tatayni allita willawaptin aypa almirana *milagruta rurashkani. Chaykunata kawashpaykichi yachankichiman ñuka shuyaykanaykichi Tata Diosmanta shamudu runa kanaynita.

²⁶Kankunaka mana ñukapa ovejaynikunachu kankichi. Chayrayku mana kreyiwanayankichichu. ²⁷Ovejaynikunami ikunita uyarishpa katiwansapa. Ñukapish paykunata allita riksinisapa. ²⁸Ñuka ovejaynikunata kuydaptinikuna makinimanta mana ni pi niman sukta kichuwankachu. Ñuka paykunata kawsachiptini Tata Dioswan mana tukuyniyukta kawsankasapa. Mana kutin wañunkasapachu. ²⁹Tatayni Dioska tukuy kreyiwak runakunata ñukapa makinipi kuwashka kuydanaynipasapa. Paypish paykunata kuydansapa. Tatayni Dioslla tukuy pimanta ashwan rikchak layata atipan rurayta. Chayrayku mana ni pi paypa makinmanta chay kreyiwak runakunata atipanchu kichuyta. ³⁰Ñuka Tatayni Dioswan suklalla kanisapa.

³¹Chashna Jesus rimaptinna chay chiknik runakunaka kashkan rumikunata apirkansapa Jesusta ruminchanakunapa. ³²Ruminchanayaptinkuna Jesuska willarkansapa:

—Tatayni Dios yanapawaptin ñuka rikchak laya alli runakunata rurashkani. ¿Ima alli rurashkayniraykufi wañuchiwanayankichi?

³³Chashna Jesus tapuptinkuna chay chiknik runakunaka willarkansapa:

—Manami alli rurashkaykiraykuchu wañuchinayaykisapa. Runalla kaykashpayki rimaykanki Tata Dioswan

sukllalla kanaykita. Chashna rimashpayki sukaman uchallikuykanki. Chayrayku wañuchinayaykisapa.

³⁴Chashna willaptinkuna Jesuska willarkansapa:

—Kankunapa killkaduykichipi Tata Dios riman: “Ñuka willashkaykichi dioskunashina kanaykichita.” ³⁵Chashna Tata Dios rimaptin mana ni pi atipanchisapachu rimayta mana alli kananta. Tata Dios suk kamachikuk runakunata willarkansapa paykuna dioskunashina kanankunata.

³⁶Ñuka Tata Diospa wambran kaptini payka aklawashpa kachamuwashka kay allpaman shamunaynipa. Chayta rimaptini ¿imapati willawaykankichi Tata Diosta piñachinaynita? ³⁷Tatayni ruranan milagrukunata mana ruraptinika alli kanman mana kreyiwanaykichipa. ³⁸Chay almirana milagrukunata ruraptini kreyiwanaykichi tiyan. Mana ñukata kreyiwashpaykichipish kreyiychi Tata Dios yanapawaptin chay milagrukunata rurashkaynita. Chashnamanta yachankichi Tatayni Dios ñukawan kawsananta. Ñukapish paywan kawsani.

³⁹Chashna Jesus rimaptin chay chiknik runakunaka kashkan munarkansapa apiyta. Apinayaptinkunapish Jesus paykunamanta kishpishpa ashurkan.

⁴⁰Ashushpana Jordan yakuta chimbashpa Jesuska ñukaykunawan kutirken maypicha Juan bawtisashkan llaktaman. Chay llaktapi kiparirken.

⁴¹Chayman riptinikuna aypa runakuna rirkansapa Jesusta kawak. Paykunaka rimarkansapa:

—Juanka manami niman suk almirana milagruta rurashkachu. Mana ruraptinbish tukuy Jesuspa willawashkanchikunata kawaykanchisapa.

⁴²Chashna rimashpa aypa chay llaktapi kawsak runakuna kreyirkansapa Jesus Tata Diosmanta shamudu runa kananta.

Jesupa parlakmasin Lasaro wañurkan.

11 ¹Jesupa tiyarkan suk parlakmasin Lasaro. Payka fatalta unkurkan. Lasaroka kawsarkan Betania llaktapi ishkay paninkunawan tantalla. Suk panin karkan Marta. Suk karkan Mariya. ²Chay tiempu Mariyaka manara mishkillla asnak wirata Jesuspa chakinpi ichapurkanrachu nima chukchanwan chakichirkanrachu.

³Chaypina Lasaro fatal unkudu kaptinna chay ishkay paninkunaka Jesusta kayachishpa willachirkansapa:

—Señor, kuyanakupmasikika fataltami unkur.

⁴Chashna Lasaropa paninkuna willachiptinkuna Jesuska yacharkan Lasarota wañushkanmanta kawsachimunanta. Chayrayku ñukaykuna disipulunkunata willawarkansapa:

—Lasaro wañushpapish mana wañuduchu kiparinka. Payka unkushka tukuy runakuna yachankunapa Tata Dios rikchak laya atipak kananta. Unkushka tukuy runakuna yachankunapa ñuka Tata Diospa wambran kashpa rikchak laya atipak kanaynita.

⁵Jesuka sukaman Lasarota paninkunata kuyashpankunapish manara rinayarkanrachu paykunata kawak.

⁶Lasaro unkudu kananta yachashpapish ishkay diyatara chay llaktapi kiparirken. ⁷Chaypina ñukaykunata willawarkansapa:

—Akuychi kashkan Judea partiman.

⁸Chashna Jesus willawaptinkuna willarkanisapa:

—Maestru, kanimpalla Judea partipi kaptiki chiknishuk runakuna ruminchashunayarkansapa wañuchishunayashpa. ¿Imapati chayman kashkan rinayanki?

⁹Chashna ñukaykuna willaptinikuna Jesuska willawarkansapa:

—¿Manachu intika chunka ishkay orata lusichikun? Chashna lusichikuptin atipanchi mana mitkakushpa puriyta.
¹⁰Tutapi mitkakuypi purinchisapa mana lus tiyaptin.

¹¹Tukuy chayta rimashkanwasha Jesuska willawarkansapa:

—Chay alli parlakmasinchikuna Lasaroka ñami puñuykanna. Risha rikchachik.

¹²⁻¹³Chashna willawashpankuna Jesuska rimaykarkan Lasaro wañushkanta. Ñukaykuna yuyarkanisapa puñuykananllata rimashkanta. Chayrayku willarkanisapa:

—Maestru, puñushpaka alliyankami.

¹⁴Chaypina Jesuska kuskata willawarkansapa:

—Lasaroka ñami wañushkana.

¹⁵Kushikuni kawsaykaptinra mana rinayashkaynita. Suk alli almirana *milagruta rurasha ashwan allita kreyiwanaykichipa. Kunanka akuychina kawak.

¹⁶Chashna Jesus willawaptinkuna disipulumasinkuna Tomas Gemelo willawarkansapa:

—Akuychi ñukanchikunapish Jesuswan tantalla wañuk.

Jesus Martata yachachirkan.

¹⁷Chaymanta rishpaynikuna Betania llakta mañanpi chayarkanisapa. Chaypina Jesuska uyarirkan chusku diyana Lasaro pampadu kananta.

¹⁸Betania llaktamanta Jerusalen llaktaka kimsa kilometrullapi karkan.
¹⁹Jerusalenpi kawsak runakuna Lasaro wañushkanta yachashpankuna aypa rirkansapa Mariyata Martata kushichik ama sukaman llakinankunapa.

²⁰Marta Jesus chayaykananta yachashpa llukshirkan tinkuk. Mariyaka wasillapi kiparirkan. ²¹Chaypi Jesusta tinkushpa willarkan:

—Maestru, turinika ñami wañushkana. Kaypi kaptikika manami wañunmanchu karkan. ²²Chashna wañudu kaptinpish yachani kunan Tata Dios rikchak laya willanaykita rurananta.

²³Chaypina Jesuska willarkan:

—Turikika kawsamunan tiyan.

²⁴Martaka willarkan:

—Ariya allita yachani kay allpa tukunan diya tukuy wañudu runakuna kawsamunankunata. Chay diya turinipish kawsamunka.

²⁵Chashna willaptin Jesuska willarkan:

—Ñukami kawsachikuk runa kani. Ñukata kreyiwashpa kawsak runakuna wañushpash kashkan kawsamunankuna tiyan mana kutin wañunankunapa.

²⁶Tukuy ñukata kreyiwashpa kawsak runakuna wañushpash kawsamunkasapa. ¿Kay willashkaynita kreyinkichu?

²⁷Chashna willaptin Martaka willarkan:

—Ariya maestru, ñukaka tukuy shunku kreyini kanna shuyaykanaynikuna Tata Diosmanta shamudu runa kanaykita. Tata Diospa wambran kashpayki kay allpaman shamushkanki.

Lasarota pampashkankuna machay ladunpi Jesus wakakurkan.

²⁸Chayta willashkanwasha Martaka Jesusta sakishpa ñañan Mariyata rirkan kayak. Wasinpi chayashpa upallalla willarkan:

—Maestrunchika chayrak chayamushka. Munan rinaykipa kawak.

²⁹Chashna willaptin Mariyaka utkakushpa rirkan Jesusta tarik.

³⁰Jesuska manara Betania llaktapika yaykurkanrachu. Maypicha Martawan parlashkanpi kiparirkan Mariyata shuyashpa.

³¹Chaypina Mariya turbakushpa wasinmanta llukshiptin chay kushichik

runakuna kawarkansapa. Paykunaka katirkansapa yuyashpa Mariya riykananta turinta pampashkankunapi wakakuk. ³²Mariya Jesuspi chayashpana ñawpakninpi kunkurikushpa willarkan:

—Maestru, kaypi kaptikika turinika manami wañunmanchu karkan.

³³Chashna willashpana Mariyaka sukaman wakakurkan. Chay katik runakunapish wakakurkansapa. Tukuy paykunata kawashpa Jesuspish sukaman turbakushpa llakirkan. ³⁴Chaypina tapurkansapa:

—¿Maypiti Lasarota pampashkankichi?

Paykunaka willarkansapa:

—Mash akuychi kawak.

³⁵Chaypina Jesuspish wakakurkan.

³⁶Chashna wakakuptin kawashpa chay runakuna almirashpa willanakurkansapa:

—Mash kawaychi. Sukaman Lasarota kuyashka.

³⁷Sukkuna rimarkansapa:

—Kay runaka mana kawakuk runata alliyachirkan. Lasaro manarapish wañuptinra ¿imapatí mana alliyachishka?

Lasaro wañushkanmanta kawsamurkan.

³⁸Chaypina Jesus kashkan sukaman llakishpa Lasarota pampashkankunapi chayarkan. Suk machay ukupi pampadu karkan. Chay machaypa punkun atun rumiwan wichkadu karkan. ³⁹Jesus chaypi chayashpa katik runakunata willarkansapa:

—Chay rumita ashuchiychi.

Chashna Jesus willaptinkuna wañudupa panin Martaka payta willarkan:

—Maestru, ñami chusku diyana turini wañushkan. Ñami sukamanna asnan.

⁴⁰Chashna willaptinna Jesuska willarkan:

—¿Manachu willashkaykina tukuy shunku kreyiwashpaykika Tata Dios rikchak laya atipak kananta kawanaykita?

⁴¹Chaypina chay rumita ashuchiptin-kuna Jesuska altuta chapashpa Tatanta willarkan:

—Tatayni, kanta roygaptini uyariwashkanki. Chayrayku sukaman agradesiyki. ⁴²Ñukaka allita yachani parlachiptini tukuy tiempu uyariwanaykita. Chayrayku kunanka roygayki yanapawanaykipa kay runakuna kreyiwanankunapa kachamuwashkaykita.

⁴³Chaypina Tatanwan parlashkanwasha Jesuska sinchita kayarkan:

—¿Lasaro, chay machay ukumanta llukshimuy!

⁴⁴Chashna Jesus willaptinna Lasaroka kawsamushpa chay machay ukumanta llukshimurkan. Kunkanmanta chakinkaman llachapawan alli wankudu karkan. Uyanpish llachapawan arkadu karkan. Chashna llukshimuptin Jesuska chay runakunata willarkansapa:

—Chay wankushkankuna llachapata surkupuychi wasinman rinanpa.

Chashna Jesus willaptinkuna wankushkan llachapata surkupurkan-sapa.

Awtoridarkuna parlanakurkansapa Jesusta wañuchinankunapa.

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lk 22.1-2)

⁴⁵Chaypina aypa Mariyawan rik runakuna Jesus Lasarota kawsachimushkanta kawashpana kreyirkansapa Jesus Tata Diosmanta shamudu runa kananta.

⁴⁶Chaypina suk kawak runakuna rirkansapa *fariseo awtoridarkunata willak Jesus Lasarota wañushkanmanta kawsachimushkanta.

⁴⁷Chaypina fariseokunawan *saserdotekunapa ashwan sinchi awtoridarninkuna tantanakushpa willanakurkansapa:

—¿Imatati rurashunchisapa? Chay runaka aypa almirana milagrukunata ruraykan.

⁴⁸Sukkunaka rimarkansapa:

—Ichará ashwan almirana milagrukunata ruraptin tukuy runakuna paytana kreyishpa katinkasapa. Chashna tukuy runakuna payta katiptinkuna *romano kamachiwakninchikuna piñakushpa shamunmansapa *Tata Diospa wasinta urmachik. Chaymanta ñukanchikunawan makanakushpa kulluchiwanchimansapa.

⁴⁹Chay tantanakudu awtoridarkunapi tiyarkan saserdotekunapa ashwan sinchi kamachikuk runa. Chay wata chay ashwan sinchi kamachikuk saserdote karkan Kayfas. Payna tukuy chay tantanakudu awtoridarkunata willarkansapa:

—Kankunaka manami nimata yachankichichu. ⁵⁰¿Manachu yachankichi? Ashwan alli kanman suk runalla wañunanpa ama tukuy *israel runakuna wañunanchikunapa.

⁵¹Chay wata Kayfas tukuy saserdotekunapa sinchi kamachikukninkuna kaptin Tata Dioska payta yachachiykarkan. Chayrayku mana kikinpa yuyayninmantachu chayta rimarkan. Tata Dios yachachiptin rimarkan Jesus wañunanta ama *judiyu runakuna wañunankunapa. ⁵²Tata Dios payta yachachirkan manami judiyu runakunallapachu Jesus wañunanta. Jesuska wañurkan tukuy llaktakunamanta Tata Diospa wambrankunatapish tantanachinankunapa.

⁵³Chay judiyu awtoridarkuna parlashkankuna diyamantapacha allita yuyaykurkansapa Jesusta wañuchinankunapa.

⁵⁴Jesuka chayta yachashpa manana yachachikuypinachu purirkan. Judea partimanta ñukaykunawan tantalla llukshirkan. Chaypina Efrayin llaktapi chayarkanisapa. Chay llakta ladunpi tiyarkan manllayba chunlla chakidu allpa. Chay llaktapi Jesuka ñukaykunawan kiparirkan.

⁵⁵Chay tiempu tipillana illarkan judiyu runakuna *Paskua fiestata rurashpa Tata Diosta kuyanaynikunapa. Manarapish chay fiesta kallariptin Jerusalem llaktapi aypa runakuna chayamuykarkansapa. Paykunaka Tata Diospi chuya chuya mana uchayuk rikurinankunapa armakurkansapa.

⁵⁶Chashna Jerusalem llaktapi paykuna chayashpankuna Jesusta maskarkansapa. Tata Diospa wasinman rishpa sukwan sukwan tapunakurkansapa:

—¿Imatati yuyankichi? ¿Kay Paskua fiestaman shamunkachu?

⁵⁷Fariseo runakunawan saserdotekunapa awtoridarninkuna Jesusta apinayarkansapa wañuchinankunapa. Chayrayku Paskua fiesta pasak runakunata willarkansapa:

—Yachashpaykichi maypimi Jesus kananta willawaychi.

Mariya Jesuspa chakinpi mishkillasnak wirata icharkan.

(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

12 ¹Chaymanta sokta diya *Paskua fiesta illaptin Betania llaktaman Jesuka ñukaykunawan kashkan rirkan. Chay llaktapi Jesus kawsachimushkan Lasaroka kawsarkan. ²Chaypina Lasaropaninkunawan kushikushpa suk almorsuta rurarkan aypa invitadukuna Jesuswan tantalla mikunankunapa. Chaypina Lasaropish mesapi Jesuswan tantalla mikuykarkan. Panin Marta sirvikuykarkan. ³Chaypina mikuykaptinikunana Mariyaka aypa chaniyuk

mishkillla asnak wirata apamurkan. Chayta Jesuspa chakinpi icharkan. Chaymanta chukchanwan chakichipurkan. Chashna chay mishkillla asnak wirata ichaptin tukuy chay wasi uku mishkillla asnarkan. ⁴Chayta kawashpa chay Jesusta rantikuk disipulun Judas Iskariote piñakushpa mikukmasinkunata willarkansapa:

⁵—¿Imapatí chay mishkillla wirata usuchiykan? Chayta aypa kullkipi rantikunman karkan mana nimayuk runakunata yanapananpa.

⁶Judaska chayta rimarkan chay kullkita kikinllapa munashpa. Mana yanapanayarkanchu mana nimayuk runakunata. Payka disipulumasinkunapa kullkinkuna wakaychak kashpa suwapuksapa.

⁷Chaypina Jesuska Judasta willarkan: —Ama Mariyata michaychu. Payka pampawanankunata yuyashpa chay mishkillla asnak wirata wakaychashka.

⁸Mana ni maypi mana nimayuk runakuna illanchu yanapanaykichipa. Ñuka mana unaytanachu kankunawan kawsasha.

Awtoridarkuna Lasarota chiknishpa wañuchinayarkansapa.

⁹Jesus Betaniapi kananta yachashpankuna aypa runakuna rirkansapa payta kawak. Chay kawsachimushkan Lasarota-pish rirkansapa kawak. ¹⁰⁻¹¹Wañushkanmanta kawsamudu Lasarota kawashpankuna aypa runakuna kreyirkansapa Jesus Tata Diosmanta shamudu runa kananta. Manana *saserdotekunapa awtoridarninkunataka katinayarkansapanachu. Chayrayku paykunaka Lasarotapish yuyarkansapa wañuchiya.

Jerusalenpi Jesus yaykurkan.

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lk 19.28-40)

¹²Chaymanta aypa runakuna rirkansapa Jerusalen llaktaman Paskua

fiestata pasanankunapa. Chayamushkankuna kayantin paykunaka yacharkansapa Jesuspish shamuykanta. ¹³Sukaman kushikushpa polponta pankakunata tipishpankuna rirkansapa Jesusta tinkuk. Kushikuyninkunawan sinchita willarkansapa:

—¡Akuychi alabaypachi Tata Diosmanta shamudu runataka! Payka shamuykanna *israel runakunata kamachiwananchikunapa.

¹⁴⁻¹⁵Chay runakuna manara sukaman kushikushpa tinkuptinkunara Jesuska suk burruta tarishpa montarkan. Chashna montashpa Jerusalenpi yaykurkan.

Ñawpa killkadunpi Tata Dios rimarkan:

“Ama manchakuychichu, Sionpi kawsak runakuna. Mash kawaychi.

Suk burru sawanpi kankunapa sinchi kamachishuknikichi runa ñami shamuykanna.”

Ñawpa tiempu Tata Dios rimashkan-shina Jesuska Jerusalenpi yaykurkan.

¹⁶Chay tiempu ñukaykunaka manara entiendirkanisaparachu imapami chashna Jesuska Jerusalenpi yaykurkan nishpa. Jesus wañushkanmanta kawsamuptinra yuyarkanisapa Tata Diospa ñawpa killkadun rimananshina Jesus rurashkanta.

¹⁷Aypa runakuna kawarkansapa Jesus Lasarota wañushkanmanta kawsachimushkanta. Paykunaka tukuy pita chayta parlachirkansapa. ¹⁸Chay *milagruta rurashkanta yachashpa aypa runakuna rirkansapa Jesusta tinkuk. ¹⁹Tinkuk riptinkunana *fariseo awtoridarkuna sukaman piñakushpa willanakurkansapa:

—Amana kawapayaypachinachu. ¡Mash kawaychi! Chay runakuna mananami ñukanchikunata kasuwanchisapanachu. Tukuyna chay Jesusta katinsapa.

**Gresia partimanta runakuna
Jesusta riksinayarkansapa.**

²⁰Chay fiesta ukun Jerusalemman
*judiyu runakunawan tantalla Gresia
partimanta runakunapish shamurkan-
sapa Tata Diosta kuyanankunapa.

²¹Chay runakunaka Jesuspa disipulun
Felipita laduncharkansapa. Felipika
Galilea partipi Betsaida llaktamanta
karkan. Chay Gresiamanta runakunaka
Felipitaka willarkansapa:

—Señor, pushawaysapa Jesusman.
Ñukaykunapish paywan parlanayani-
sapa.

²²Chashna chay runakuna willaptin-
kuna Felipika rirkan Andresta willak.
Chaypina paykuna rirkansapa Jesusta
willak.

²³Chashna willaptinkuna Jesuska
tukuy chay runakunata willarkansapa:

—Ñami wañunayni diyaka
chayamunna. Wañuptini Tata Dios
kawsachimuwanka tukuy runakuna
yachanankunapa ñuka paypa wambran
kanaynita.

²⁴Mash allita uyariwaychi. Suk *trigu
murunta tarpuptinchi allpapi pampadu
kiparin. Chaypina wiñaptin aychan
allpa ukupi usun. Chay muru mana
allpapi pampadu kashpaka suk murulla
kiparin. Manami wiñanchu. Mana
wiñashpa mana wayuchakunchu.

²⁵Kankunapish kikikichipa munanay-
kichillata rurashpa chay mana tarpudu
murushinami kankichi. Chashna
kawsashpaykichika wañunaykichi tiyan.
Chaymanta mana munanaykichita
rurashpa tarpudu murukunashinami
kankichi. Chashna kawsashpaykichika
mana tukuyniyukta kawsankichi.

²⁶Kankuna ñukapa munanaynita
ruranayashpaykichika katiwaychi.
Chashna katiwashpa kawsashpaykichi
maypipish kaptini kankunapish

chaypimi kankichi. Munanaynita
rurashpa kawsaptikichi Tatayni Dioska
rimanka alli rurak kanaykichita.

Jesus parlachikurkan wañunanta.

²⁷Chashna rimashpa Jesuska
yachachikuyllapi katirkan:

—Kunanka sukaman llakishpa
turbakuni. ¿Imatati Tataynita willasha?
¿Willashachu: “Tatayni, kishpichichi-
way ama sukaman sufrinaynipa?”
Manami chashnachu willasha. Kay
allpaman shamushkani wañunaynipa.
²⁸A, Tatayni, wañuptini tukuy runaku-
nata yachachiysapa tukuy laya yachak
kanaykita.

Chashna Jesus Tatanta willaptin
ñukaykuna uyariptinikuna sielumanta
kikin Tata Dios wambran Jesusta
willamurkan:

—Runakunata ñami yachachishkani-
sapana allima kanaynita. Kashkan
yachachishasapa allima kanaynita.

²⁹Chashna sielumanta Tata Dios
wambran Jesusta willamuptin aypa
runakuna uyariushpa rimarkansapa
troynashkanta.

Sukkuna rimarkansapa:

—Tata Diospa *angelninmi paytaka
parlachimushka.

³⁰Chashna rimaptinkuna Jesuska
willarkansapa:

—Sielumanta Tata Dioska ñukata
parlachimuwashka kankuna yachanayki-
chipa paypa wambran kanaynita. Mana
ñukaraykuchu parlachimuwashka.

³¹Ñami diyaka chayamushkana Tata
Dios tukuy chiknik runakunata willanan-
kunapa kastiganankunata. Chaymanta
Tata Dioska kay allpapi supaykunapa
kamachikukninta karkunka amana
kamachikunapa. ³²Ñukata kruspi
alsawaptinkuna tukuy kay allpapi
kawsak runakunata yachachishasapa
ñukata kreyiwashpa kawsanankunapa.

³³Chashna rimashpa Jesuska yachachirkansapa suk kruspi chakatap-tinkuna wañunanta. ³⁴Chaypina chay runakunaka willarkansapa:

—Tata Diospa rimananta leyishpa yachanisapa Tata Diosmanta shamudu runa mana kutin wañunanta mana tukuyniyukta kawsananta. Chayrayku ñimapatí willawankisapa sielumanta shamudu runa kashpayki kruspi chakatadu wañunaykita? Chakatadu wañushpaykika manami Tata Diosmanta shamudu runachu kanki.

³⁵Chaypina Jesuska willarkansapa: —Ñuka lus likidu kashpayni rikchak layata yachachiykaykichi. Kay diyaku-nallatana yachachiykaykichi. Chayrayku amarapish saktiptinira ñukata allita katiwaychi ama tutapishina purinayki-chipa. Tutapishina purishpaykichi mana yachankichichu maytami rinkichi nishpa. Uchaykichillapi kawsaykankichi. ³⁶Ñukaka lus likidumi kani. Kankuna-wan kaykaptinira ñukata kreyiwaychi ñukashina allita rurashpa kawsanayki-chipa.

Chayta rimashkanwasha Jesuska chay runakunamanta llukshishpa pakakurkan.

Runakuna Jesusta mana kreyinayarkansapachu.

³⁷Jesus aypa almirana milagrukunata ruraptin kawashpash chay runakunaka mana kreyinayarkansapachu Tata Diosmanta shamudu runa kananta.

³⁸Ñawpa yachachikuk Isaiyas killkarkan chay runakuna Tata Diospa rimananta mana kreyinankunata. Isaiyaska rimarkan:

“A, Tata Dios, rimanaykita sukaman yachachikuptinikunapish kay runakuna mana kreyinayansapa-chu.

Sukaman almirana milagrukunata ruraptiki kawashpankunapish mana kreyinayansapachu.”

³⁹Chay chiknik runakuna kikinkuna llullachinakushpankuna mana atiparkansapachu Jesusta kreyiyta. Kayta Isaiyaska killkarkan:

⁴⁰“Tata Diosmi mana kreyik runaku-napa yuyayninkunata sinchiya-chipurkansapa ama entiendinan-kunapa.

Paykunata rurashka mana kawakuk-tashina ama payta riksinanku-napa.

Mana kreyinayaptinkuna Tata Dios mana munanchu payman kutimu-nankunapa.

Nima munanchu paykunata alliyachiysapata.”

⁴¹Aypa watakuna illaptinra Jesus shamunanpa Isaiyaska tukuy chayta rimarkan. Payka yacharkan kay allpaman Jesus shamushpa wañushkan-manta kawsamunanta. Chayta yachashpa Isaiyaska killkarkan.

⁴²Aypa runakuna Jesusta mana kreyiptinkunapish sukkuna kreyirkan-sapa. Suk awtoridarkunapish kreyirkan-sapa. Paykunaka Jesusta kreyishkanku-nata mana ni pita parlachirkansapachu fariseokunata manchashpankuna. Mana munarkansapachu tantanakunankuna wasimanta karkunankunapa. ⁴³Chashna fariseokunata manchashpankuna Tata Dios alabanankunamanta ashwanta munarkansapa runamasinkunalla alabanankunata.

Jesus mana shamushkachu runakunata kastiganankunapa.

⁴⁴Chaymanta sinchita rimakushpa Jesuska willarkansapa:

—Kankuna ñukata kreyiwashpa kawsaptikichika kachamuwashkan Tataynitapish kreyishpa kawsaykanki-chi. ⁴⁵Ñukata kawawashpaykichi kachamuwashkan Tataynitapish kawaykankichi. ⁴⁶Ñuka lus likidu

kashpayni kay allpaman shamushkani ñukata kreyiwashpa kawsashpaykichi ama tutupishina uchaykichillapi kawsanaykichipa. ⁴⁷Rimashkaynita uyarishpaykichi mana kasukuptikichi mana ñukachu kastigashkaykichi. Kay allpaman shamushkani runakunata perdonashpa salvanaynipasapa. Mana shamushkanichu kastigaknikichi.

⁴⁸Ñukata mana munawaptikichika nima yachachikunaynita kasuptikichika kay allpa kullunan diya Tata Dios rimashkaynita yuyachishushpaykichi kastigashunkichi. ⁴⁹Kachamuwak Tatayni Dioska willawashka imatami yachachikusha nishpa. Mana kikinipa yuyayninimantachu yachachikuykani. ⁵⁰Allita yachani kankuna Tata Dios willashushkaykichita kasushpaykichika rinaykichita paywan tantalla mana tukuyniyukta kawsak. Chayrayku Tatayni willawashkanta allita yachachiykaykichi.

**Jesus disipulunkunapa
chakinkunata mayllapurkansapa.**

13 ¹Chaymanta *Paskua fiesta suk diyallana illaptin Jesuska yacharkan wañunan diyana chayamushkanta. Yacharkan kay allpamanta sieluman kutinanta Tatanwan tantallana kawsak. Jesuska tukuy allpapi katiknin-kunata sukaman kuyarkansapa. Wañunan diyakaman kuyarkansapa.

²Chay diya amusayaptin Jesuska ñukaykunawan mikuykarkan. *Satanas ñami Jesuspa disipulun Judas Iskarioteta yuyachirkanna Jesusa rantikunanpa. ³Jesuskalla allita yacharkan kay allpaman Tatan Dios kachamushkanta tukuy layapi kamachikunanpa. Yacharkan Tata Diosmanta shamushkanta kashkan payman kutinanta. ⁴Chaypina Jesus ñukaykunawan tantalla mikuykashpa atarirkan. Kapanta

surkukushpa sinturanpi suk atun towallata watarkan. ⁵Chaymanta atun kallanapi yakuta churashpa kallarikan ñukaykunapa chakinikunata mayllayta. Sinturanpi watadu towallawan chakinikunata chakichiparkansapa. ⁶Chaypina Simon Pedru mana munashpa chakinta mayllapunanpa willarkan:

—Maestru ¿ñukapa chakinitachu mayllanayanki?

⁷Chashna willaptinna Jesuska aynirkan:

—Kunanka manara yachankirachu imapami chakikita mayllaykani nishpa. Suk ratukaman allita yachanki.

⁸Chaypina Pedruka willarkan:

—Manami nima layapi munanichu chakinita mayllanaykipa.

Chashna Pedru willaptinna Jesuska aynirkan:

—Mana chakikita mayllanaynipa munashpaykika mana ñukapa disipuluy-nichu kanki.

⁹Chaypina Simon Pedru willarkan:

—Chashna kaptinka ama chakinillata mayllaychu. Makinitapish umaynitapish mayllapay.

¹⁰Chaypina Jesuska aynirkan:

—Chayrak armakudu runa chuya chuya kaptin chakinillatana mayllanan tiyan. Yaka tukuy kankuna chuya chuya armakudushina kankichi. Kankunamanta suklalla manara armakudushinarachu.

¹¹Chashna Jesus willawashpankuna allita yacharkan maykan disipulunmi rantikunka nishpa.

¹²Chaymanta ñukaykunapa chakinikunata mayllashkanwasha Jesuska kapanta kashkan churakurkan. Chaymanta tiyarishpa willawarkansapa:

—¿Yachankichichu imapami chakichita mayllashkani? ¹³Kankunaka “Maestru” niwankichi. Kankunata kamachiptini “Señor” niwankichi.

Ñukaka deverasmi Maestruykichi
Señornikichi kani. ¹⁴Ñuka Maestruykichi
Señornikichi kashpayni chakikichita
mayllashkani. Ñukashina kankunapish
sukpa sukpa chakikichita mayllaychi.

¹⁵Ñukaka kankunata yanapashkaynishina
kankunapish sukwan sukwan yanapana-
kuychi maylladushina kanaykichipa.

¹⁶Allita willaykichi. Suk wiwachu
wiwaknin runata kasunan tiyan. Suk
kachadu runa kamachikukninta kasunan
tiyan. ¹⁷Kay yachachikushkaynita
entiendishpaykichi chayta allita
rurashpa kawsashpaykichika sukaman
kushikuypuru kawsankichi.

¹⁸Mana tukuy kankunapachu
rimaykani. Ñukaka kankunata aklash-
payni allita yachani kankunamanta
tiyananta suk rantikuwak runa. Tata
Diospa killkadu rimanampi willawanchi:
“Ñukawan tantalla mikuk runa
chikniwak runa tukushka.” Tata Dios
rimashkanshina chay chikniwak runa
rantikuwanka. ¹⁹Chayta ñami willash-
kaykichina chay runa rantikuwaptin
yachanaykichipa ñuka Tata Diosmanta
shamudu runa kanaynita.

²⁰Allita willaykichi. Ñuka kankunata
kachaykichi rimanaynita yachachiku-
naykichipa. Chashna kachaptini tukuy
kankunata chaskishuknikichi runakuna
ñukatapish chaskiwaykansapa. Ñukata
chaskiwak runakuna kachamuwashkan
Tatayni Diostapish chaskiykansapa.

**Jesus willarkansapa Judas
rantikunanta.**

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21;
Lk 22.21-23)

²¹Chayta rimashkanwasha Jesuska
tukuy shunku sukaman llakishpa
ñukaykunata willawarkansapa:

—Kunan allita willaykichi. Kankuna-
manta suk disipuluynika chikniwak
runakunapi rantikuwanka.

²²Chashna Jesus willawaptinkuna
ñukaykuna manchakushpa sukwan
sukwan chapanakurkanisapa. Mana
yacharkanisapachu maykan ñukaykuna-
pami rimaykan nishpa.

²³Chaypina ñuka Juan Jesus kuyash-
kan disipulun kashpayni ladunpi
mikuykarkani. ²⁴Simon Pedruka señaspi
willawarkan Jesusta tapunaynipa
pipami rimashka nishpa.

²⁵Chaypina Jesusta ashwanta
serkashpa tapurkani:

—Maestru ¿ñukaykunamanta
maykantí rantikushunka?

²⁶Chashna tapuptini Jesuska willawar-
kan:

—Ñuka panta ñuyuchishpa paytaka
chaskichisha.

Chashna rimashpa chay mikukuna
kallanapi Jesuska suk panta
ñuyuchishpa Simonpa wambran Judas
Iskarioteta kurkan. ²⁷Judas chay panta
chaskishkan ratu Satanas paypi yaykur-
kan. Chaypina Jesuska willarkan:

—Chay yuyashkaykita utkakushpana
ruray.

²⁸Chashna willaptin mana ni maykan
ñukaykuna yacharkanisapachu imapami
chashnaka Judasta willaykan nishpa.

²⁹Judaska tukuy ñukaykunapa
kullkinikunata wakaychak karkan.
Chayrayku yuyarkanisapa ichará Jesus
willashka fiestapa mikunaynikunata
rantinanpa. Sukkuna yuyarkanisapa
ichará Jesus willashka mana nimayuk
runakunata suk imata kunankunapa.

³⁰Judas chay panta mikushkanwasha
llukshirkan. Tutana karkan.

**Jesus suk mushuk kamachikunanta
yachachikurkan.**

³¹Judas llukshishkanwasha Jesuska
ñukaykunata willawarkansapa:

—Wañunayni ora ñami chayamush-
kana. Ñuka Tata Diospa wambran

kaykashpayni wañusha. Wañuptini tukuy runakuna yachankasapa Tata Dios sukaman allima kananta. ³²Wañuptini Tata Dioska utkana suk allima almirana *milagruta ruranka. Chay milagruta ruraptin tukuy runakuna yachankasapa ñuka iden payshina sukaman allima kanaynita.

³³Munanayni wambraynikuna, ñukaka mananami unaytanachu kankunawan kawsasha. Kankunata saktipini sukaman maskawankichi. Chay chikniwak runakunata willashkaynitashina kankunatapish willaykichi: Manami chay rinayniman atipankichichu riyta.

³⁴Kunanka willaykichi kay mushuk kamachinaynita: Sukwan sukwan kuyana-kushpa kawsanaykichi tiyan. Ñuka kankunata kuyanaynishina kankunapish sukwan sukwan kuyanakushpa kawsay-chi. ³⁵Tukuy runakuna kuyanakushpa kawsanaykichita kawashpa yachankasapa ñukapa disipuluynikuna kanaykichita.

**Jesus willarkan Pedru rimananta
mana payta riksinta.**

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31;

Lk 22.31-34)

³⁶Chashna Jesus rimaptin Simon Pedruka tapurkan:

—Maestru ¿maymanti rinki?

Jesuka aynirkan:

—Kunan mana atipankichu katiwayta. Suknin diya katiwanki.

³⁷Chaypina Pedruka Jesusta willarkan:

—¿Imapati kunanlla mana katiyki-man? Kan wañuptiki ñukapish munani wañuyta.

³⁸Chashna willaptinna Jesuka willarkan:

—¿Deveraschu ñukawan tantalla wañunkiman? Mash allita uyariway. Manarapish gallo kantaptin kimsa kuti rimanki mana riksiwanaykita.

**Jesus yachachikurkan imashnami
Tata Diospa kawsananman
chayashunchisapa nishpa.**

14 ¹Chaymanta Jesus rinanta rimaptin tukuy ñukaykuna sukaman llakirkanisapa. Llakiptinikuna payka willawarkansapa:

—Ama llakiychichu. Tata Diosta kreyishpaykichi ñukatapish kreyiwaychi.

²Tatayni Diospa kawsanan sielupi aypa allima kawsanakuna tiyan. Allita willash-kaykichi chayman rinaynita wasikichita rurak. Mana Tata Diospa aypa kawsanan-kuna tiyaptin mana willaykichimanchu karkan rinaynita wasikichita rurak.

³Wasikichita rurashpana kashkan shamusha pushaknikichi chaypi ñukawan tantalla kawsanaykichipa. ⁴Kunanka ñami allitana yachankichi maymanmi rini nishpa. Ñami yachankichina imashnami chay kawsanaynipi chayankichi nishpa.

⁵Chashna willawaptinkuna Tomas tapurkan:

—Maestru, ñukaykunaka mana yachanisapachu maymanmi rinki nishpa. ¿Imashnati kawsanaykiman chayaymansapa?

⁶Chashna Tomas tapuptin Jesuka aynirkan:

—Ñukalla suk ñanshina Tata Diosman pushaykichi. Mana llullakushpa allita yachachiykichi. Ñukami kawsachiykichi mana tukuyniyukta Tata Dioswan kawsanaykichipa. Ñukata mana kreyiwashpa kawsaptikichika mana Tata Diospa kawsananpika chayankichichu. ⁷Kankuna ñukata allita riksiwash-paykichika Tatayni Diostapish riksinkichi. Kunanmantapacha payta ñami riksinkichina kawashkaykichirayku.

⁸Chaypina Felipika Jesusta willarkan:

—Maestru, Tataykita kawachiway-sapa. Payta kawashpaynikuna kushiku-shasapa.

⁹Chaypina Jesuska willarkan:

—Felipi ¿manarachu entiendiwan-kira? Unaytana kankunawan tantalla kawsaykani. ¿Manarachu allitara riksiwashkankichi? Ñukata kawawash-paykichi Tatayni Diostapish kawaykan-kichina. ¿Imapati willawanki Tataynita kawachinaynipa? ¹⁰¿Manachu kreyinki ñuka Tatayniwan tantalla kawsanaynita? ¿Manachu kreyinki paypish ñukawan kawsananta? Chashna Tatayni Dios ñukawan tantalla kawsaptin manami kikinipa yuyaynimantachu yachachiykaykichi. Tatayni Dios ñukawan tantalla kawsashpa yanapawan munananta ruranaynipa. ¹¹Allita kreyiwaychi. Ñukami Tatayni Dioswan kawsani. Paypish ñukawan tantalla kawsan. Yachachishkaynita mana kreyinayashpaykichika kreyiwaychi almirana *milagrukunata ruraptini.

¹²Allita willaykichi. Kankuna kreyiwashpa kawsashpaykichi iden ñuka rurashkaynikunatashina atipankichi rurayta. Ñuka Tatayniman rishkaynirayku ñukamanta ashwan almirana laya ruranakunata atipankichi rurayta. ¹³Ñukapa munanaynita rurashpa kawsashpaykichi imatapish kaptin mañawaptikichi ñukami rurasha. Tukuy layapi kankunata yanapaptini tukuy runakuna Tatayni Diosta sukaman kuyashpa alabankasapa. ¹⁴Kankuna ñukata kasuwashpa kawsashpaykichi imatapish kaptin mañawaptikichi yanapashkaykichi.

**Jesus disipulunkunata willarkan
Tata Diospa Espiritunta
kachamunanta.**

¹⁵Jesuka ñukaykunata yachachiway-sapallapi katirkan:

—Kankuna tukuy shunku kuyawash-paykichika tukuy willashkaynikunata allita rurashpa kawsaychi. ¹⁶Chashna

allita rurashpa kawsaptikichi Tataynita roygasha Espiritunta kachamunanza ñukashina yanapashunaykichipa. Paymi tukuy tiempu kankunawan tantalla kawsanka. ¹⁷Tata Diospa Espiritunka mana llullakunchu. Chayrayku mana kreyiwak runakuna llulla kashpankuna mana atipansapachu Tata Diospa Espiritunta chaskiyta. Mana payta kawansapachu nima riksinapachu. Kankunaka ñami riksinkichina kankunapi kawsaptin. Payka tukuy tiempu kankunawan kawsanka.

¹⁸Mash allita uyariwaychi. Tatayni kawsananman rishpayni manami wakchakunatashinachu sakishkaykichi. Kashkan kutimusha kankunawan tantalla kawsanaynipa. ¹⁹Mana unaynachu illan wañunaynipa. Wañuptini mana kreyiwak runakuna manana kawawankasapanachu. Kankunaka kawawankichi kankunawan tantalla kawsaptini. Wañushkaynimanta kawsamushkaynirayku kankunapish kawsamunkichi. ²⁰Ñuka wañushkaynimanta kawsamuptini kankunaka allitana yachankichi Tatayni Dios ñukawan tantalla kawsananta. Ñukapish kankunawan tantalla kawsani. Kankunapish ñukawan tantalla kawsankichi.

²¹Kankuna kamachishkaynita chaskishpa allita kasushpa kawsashpaykichi runakunata kawachinkichi ñukata kuyawanaykichita. Chashna kuyawaptikichi Tataynipish kankunata kuyashunkichi. Ñukapish kuyashkaykichi. Kankunata kuyashpayni yanapashkaykichi ashwan allita riksiwanaykichipa.

²²Chaypina disipulun Judas mana Iskariotechu Jesusta tapurkan:

—Maestru ¿imapati ñukaykunallata yanapawankisapa ashwan allita riksinaynikunapa? ¿Imapati mana tukuy runakunapi riksinakunki?

²³Chashna Judas tapuptin Jesuska willarkan:

—Ñukata kuyawashpa yachachishkaynita allita kasuptikichi Tataynika kuyashunkichi. Ñukapish Tatayniwan pakta shamusha kankunawan tantalla kawsanaynikunapa. ²⁴Tatayni Dioska kachamuwashka yachachikunaynipa. Manami kikinipa yuyayninimantachu yachachiykaykichi. Chayrayku mana kuyawak runakuna mana kasuwansapachu. Mana kasuwaptinkuna paykunata mana yanapanisapachu riksiwanankunapa.

²⁵Kankunawan kashpaynira tukuy layata ñami yachachishkaykichina.

²⁶Manana kankunawan kaptini Tatayni Dioska Espiritunta kachamunka ñukashina yanapashunaykichipa. Paynami tukuy yachachikushkaynita allita entiendichishunkichi. Tukuy willashkaynita yuyachishunkichi.

²⁷Mana kreyiwak runakuna mana atipansapachu yanapashuynikichita amaturbakushpa kawsanaykichipa. Ñukami yanapashkaykichi kushikuypuru mana turbakushpa kawsanaykichipa. Chayrayku ama llakiychichu nima manchakuychichu.

²⁸Ñami allitana willashkaykichi Tatayniman rinaynita. Willashkaykichina rishkayniwasha kashkan shamunaynita kankunawan tantalla kawsanaynipa. Tataynika kamachiwakinimi. Chayrayku deverasta kuyawashpaykichika Tatayniman rinaynita yachashpa kushikunkichiman. ²⁹Manara rishpaynira willashkaykichi kashkan kutimunaynita chashna riptini kreyinaykichipa kutimunaynita.

³⁰Mananami unaytanachu parlachiykichi. Kay allpapi kamachikuk supaymi shamunka. Payka ladunchawashpapish mana nimapi kamachiwanchu. ³¹Ñuka Tataynita kasushpa wañunayni tiyan.

Chashna wañuptini tukuy runakuna yachankasapa Tataynita allita kuyashpa tukuy layapi kasushkaynita.

Tukuy chayta rimashkanwasha Jesuska ñukaykunata willawarkansapa: —¡Atariychina! Kaymanta akuychina.

**Jesus disipulunkunata
yachachirkansapa imashnami
sukwan sukwan kuyanakushpa
kawsankasapa nishpa.**

15 ¹Manara chay wasimanta llukshiptinikunara Jesuska yachachiwaysapallapi katirkan:

—Ñukami kani uva tronkonshina. Tataynika chay uva kuydakshinami.

²Tukuy ñukata kreyiwak runakuna iden chay uva tronkonpa ramankunashina kankichi. Suk ramayni mana wayuchakuptin Tataynika tipin. Suk rama allita wayuchakuptin raman puntankunallata tipin mushukta pankayashpa ashwanta wayuchakunankunapa. ³Chay uva ramankunapa puntan tipidukunashina kankuna rimanaynita kreyishkaykicherayku uchaykichimanta pichadu kankichi. ⁴Tukuy shunku kreyiwashpa ñukawan tantalla kawsaychi. Ñukapish tukuy tiempu kankunawan tantalla kawsasha. Suk uva raman kikinmanta mana atipanchu wayuchakuyta mana tronkonpi apikudu kashpa. Tipidu kashpa chakin. Chashnami kankunapish mana ñukawan tantalla kawsashpaykichika manami atipankichichu allita rurashpa kawsayta.

⁵Ñukami uva tronkonshina kani. Kankunaka uva ramankunashinami kankichi. Ramakuna tronkonpi apikudu kashpa allita wayuchakunsapa. Kankuna ñukawan allita tantanakushpa kawsashpaykichi atipankichi allita rurashpa kawsayta. Ñukapish kankunawan tantanakushpa kawsasha. Mana ñukawan tantanakushpa kawsashpayki-

chika mana atipankichichu allita rurashpa kawsayta. ⁶Suk uva tronkonta kuydak runa mana wayuchakuk ramakunata tipishpa tantachishpa rupachin. Chashnallami kankuna ñukamanta ashuptikichi Tata Dios chay ramata rupachikshina kastigashunkichi.

⁷Chayrayku ñukawan tantanakushpalla kawsaychi. Tukuy yachachishkaynitapish allita kasushpa kawsaychi. Yachachishkaynita kasuptikichi ñukami tukuy mañawanaykichita kushkaykichi. ⁸Kankuna allita rurashpa kawsashpaykichika deverasmi disipuluynikuna kankichi. Allita rurashpa kawsaptikichika runakuna Tataynita kuyashpa alabankasapa.

⁹Imashnacha Tatayni ñukata kuyawan chashnami ñukapish kuyaykichi. Kankunata sukaman kuyashkaynirayku tukuy tiempu allita kasuwashpa kawsaychi. ¹⁰Tukuy Tatayni kamachiwashkanta allita kasushpa kawsaptini payka sukaman kuyawan. Ñukapa kamachikunaynita allita kasuptikichi kankunatapish sukaman kuyaykichi.

¹¹Tukuy kayta willashkaykichi ñukashina kushikunaykichipa. Kankuna kasuwashpa kawsashpaykichika kushikuypurullami kawsankichi.

¹²Kashna kamachiykichi: Ñuka kankunata kuyanaynishina kankunapish sukwana sukwana kuyanakushpa kawsaychi.

¹³Suk kuyakuk runa kuyanakukmasinta sukaman kuyashpa wañuymanta salvanman kikin wañushpa. Ñukaka tukuy kuyanakukmasinikunapa wañusha. ¹⁴Kankuna tukuy kamachikushkaynita kasushpa kawsashpaykichika ñukapa kuyanakukmasinikunami kankichi.

¹⁵Suk sirvikuk runa patronpa yuyayninta mana yachanchu. Chayrayku kunanmantapacha manana

willaykichinachu sirviwaknini kanaykichita. Tukuy Tatayni willawashkanta yachachishkaykichi. Chayrayku kunanmantapacha willaykichi kuyana-kukmasinikuna kanaykichita. ¹⁶Kankunaka mana akllawashkankichichu. Ñukami kankunataka akllashkaykichi kuyanakukmasinikuna kanaykichipa. Akllashkaykichi tukuy runakunata rimanaynita yachachinaykichipa paykunapish mana tukuyniyukta kawsanankunapa. Chashna allita kuyawashpa kasuwashpa kawsaptikichika imatapish kaptin shutinipi Tataynita mañaptikichi paymi kushunkichi. ¹⁷Allita willaykichi: Sukwana sukwana allita kuyanakushpa kawsaychi.

Jesus yachachikurkan mana kreyik runakuna tukuy kreyik runakunata chikninankunata.

¹⁸Chaymanta Jesuska ñukaykunata willawarkansapa:

—Ñukata chikniwak runakuna kankunatapish chiknishunkichi. Chiknishuptikichi yachankichi ñukata ñawpakta chikniwashkankunata.

¹⁹Ñukaka akllashkaykichi amana chay mana alli rurak runakunashina kawsanaykichipa. Chayrayku allita ruraptikichi chiknishunkichi. Kankuna paykunashina mana allita ruraptikichika kuyashunkichiman paykunapura-lla kuyanakukshina.

²⁰Chay willashkaynita yuyaychi. Suk wiwachu wiwaknin runata allita kasunan tiyan. Kankuna wiwachuynikunashina kasuwaptikichi sufrichiwak runakuna kankunatapish sufrichishunkichi. Yachachikunaynita mana kasushkasapachu. Chayrayku kankunatapish mana kasushunkichichu. ²¹Chay chikniwak runakuna kachamuwak Tataynita mana riksishpankuna ñukarayku kankunatapish chiknishunkichi.

²²Chay chikniwak runakunata mana yachachik shamushka kaptinika mana uchayukchu kanmansapa karkan. Allita paykunata yachachiptinipish mana kreyiwanayarkansapachu. Chayrayku Tata Dioska kastigankasapa. ²³Ñukata chikniwashpankuna Tataynitapish chikniykansapa. ²⁴Paykunaka kawarkansapa almirana laya *milagrunakuna ruraptini. Tukuy chayta kawashpankunapish chikniwansapalla. Tatayni Diostapish chikninsapa. Mana almirana milagrunakuna ruraptini kawashpankunaka mana uchayukchu kanmansapa karkan. ²⁵Tata Diospa ñawpa killkadunpi riman: “Mana uchayuk kaykaptinipish ñukata chikniwashkasapa.” Chay killkadupi rimashkanshina deverasta chikniwaykansapa.

²⁶Tatayniman rishpayni mana llullakuk Tata Diospa Espiritunta kachamusha kankunata yanapashunaykichipa. Tata Diosmanta Espiritun shamushpa runakunata yachachinkasapa ñuka Tata Diosmanta shamuduru kanaynita. ²⁷Ñuka yachachikuyta kallarişkaynimantapacha kankuna katiwaykankichi. Chayrayku kankunapish tukuy runakunata allita yachachinkichi ñukata kreyiwanankunapa.

16 ¹Ñami willashkaykichina suk runakuna chiknishunaykichita ama manchakushpa sakiwanaykichipa.

²Chay runakuna chiknishushpaykichi tantanakunankuna wasimanta karkushunkichi. Suk kankunata wañuchishunkichi. Paykunaka wañuchishushpaykichi yuyankasapa Tata Diosta kushichiykanakunata. ³Wañuchishunkichi nima Tataynita nima ñukata riksiwashpankuna.

⁴Tukuy kayta willaykaykichi chiknishuptikichi tukuy kay willashkaynita yuyanaykichipa. Tukuy kayta manara willashkaykichirachu kankunawan kashpaynira.

Jesús yachachikurkan Tata Diospa Espiritun yanapakunanta.

⁵Jesúska yachachikuyti katirkan:

—Kunanka ñami rinina kachamuwashka Tatayniman. Chashna rinaynita willaptinipish kankuna mana animukunkichichu tapuwayta maymanmi rini nishpa. ⁶Kankuna mana munashpa rinaynita sukaman llakiykan-kichi. ⁷Llakiptikichipish kuskata willaykichi. Kankunapaka ashwan allimi Tatayniman rinaynipa. Mana riptinika chay yanapashuknikichi Tata Diospa Espiritunka manami shamunkachu kankunawan kawsananpa. Rinayni tiyan payta kachamunaynipa. ⁸Payna shamushpa kay allpapi kawsak runakunata allita riksi-chinkasapa uchayuk kanankunata. Chaymanta willankasapa imashnami Tata Diospa munashkan layata rurashpa kawsankasapa nishpa. Chaymanta yachachinkasapa Tata Dios tukuy mana allita rurashpa kawsak runakunata kastiganankunata. ⁹Chay mana alli rurak runakunata willankasapa mana ñukata kreyiwashkankunarayku Tata Dios kastiganankunata.

¹⁰Tatayniman riptini mananami kawawankichinachu. Tata Diospa Espiritunka runakunata yachachinkasapa ñuka mana uchayuk kashkayni-rayku Tatayniman rishkaynita. ¹¹Chaymanta tukuy runakunata yachachinkasapa Tata Dios kay allpapi kamachikuk *Satanasta kastigashpa tukuy mana kreyiwak runakunatapish kastiganankunata.

¹²Rikchak layata munani yachachiynikichita. Yachachiynikichita munaptinipish manara atipankichirachu entiendiya. ¹³Chayrayku manara tukuytarachu yachachishkaykichi. Mana llullakuk Tata Diospa Espiritun shamushpana tukuy layata kuskanpi

yachachishunkichi. Manami kikinpa yuyayninmantachu yachachishunkichi. Tata Dios willashkanllata willashunkichi. Chaymanta yachachishunkichi imakunami kay allpapi tiyanka nishpa. ¹⁴Chaymanta tukuy yachachikunaynita kankunata entiendichishunkichi. Chashna entiendichishuptikichi yachankichi sukaman alli rurak alli yachak kanaynita. ¹⁵Tatayni Diospa yachananta ñukapish yachani. Chayrayku willashkaykichi Tata Diospa Espiritun ñukapa yachachikunaynita entiendichishunaykichita.

**Jesus disipulunkunata
yachachirkansapa ama llakishpa
kawsanankunapa.**

¹⁶Jesuka yachachiwaysapallapi katirkan:

—Kunan tipillana illan Tatayniman rinaynipa. Payman riptini manana kawawankichinachu. Chaymanta suk tiempukaman kashkan kawawankichi.

¹⁷Chashna Jesus ñukaykunata willawaptinkuna sukwan sukwan tapunakurkanisapa:

—¿Imapatí chashna willawanchisapa? Payka willawanchisapa tipillana illan Tatanman riptin manana kawananchikunata chaymanta suk tiempukaman kashkan kawananchikunata. ¹⁸¿Imapatí willawanchisapa suk tiempukaman kawananchikunata? Kay rimashkanta mana entiendinchisapachu.

¹⁹Chaypina Jesuka yacharkan ñukaykuna tapunayanaynikunata. Chayta yachashpa willawarkansapa:

—Ñami willashkaykichina tipillana illan mana kawawanaykichita chaymanta suk tiempukaman kashkan kawawanaykichita. ¿Chaytachu kankuna tapunakuykankichi?

²⁰Mash allita uyariwaychi. Ñuka wañuptini kankuna sukaman llakishpa

wakankichi. Mana kreyiwak runakuna sukaman kushikunkasapa. Chaymanta kankuna sukaman llakishkaykichimanta kashkan sukaman kushikunkichi.

²¹Mash allita uyariwaychi. Suk warmi wawayananpa nanay aiptin sukaman manchakun sukaman llakin. Chaymanta wambran nasishkanwasha chay nanayta kunkan. Sukaman kushikun wambran nasiptin. ²²Kunanka kankunapish chay warmishina sukaman llakiykankichi. Ñuka wañushkaynimanta kawsamushpayni kashkan shamusha kawawnikichi. Kankuna kawawashpa sukaman kushikunkichi. Chashna kushikuptikichi manana ni pi turbachishunkichinachu kashkan llakinaykichipa.

²³Kawsamushkayniwasha tukuy layata entiendishpaykichi manana nimata tapuwankichinachu. Allita willaykichi. Chay diyamantapacha kankuna imatapish shutinipi mañaptikichi Tataynika kushunkichi. ²⁴Kunankaman manara yachashkankichirachu Tata Diosta shutinipi mañayta. Kunanmantapacha ñukata kreyiwashpa Tataynita mañaptikichi payka yanapashunkichi kushikuypuru kawsanaykichipa.

**Jesus disipulunkunata
willarkansapa kushikuypuru
kawsanankunapa.**

²⁵Jesuka yachachiwaysapallapi katirkan:

—Kunankaman ejemplukunata rimashpa yachachishkaykichi. Chaymanta kawsamushkayniwasha manana ejemplukunata rimashpanachu yachachishkaykichi. Allitana willashkaykichi Tatayni tukuy laya yachak kananta. ²⁶Kawsamushkayniwasha kankuna ñukata kreyiwashpa imatapish kaptin shutinipi Tatayni Diosta mañaptikichi paymi kushunkichi. Manami willaykichichu Tataynita

kankunapa mañanaynita kikin Tatayni kuyashuptikichi. ²⁷Paymi kuyashunkichi ñukata kuyawashkaykichirayku. Kuyashunkichi paymanta shamushkaynita kreyishkaykichirayku. ²⁸Tataynipa kawsanan sielumanta llukshimushkani shamunaynipa kay allpapi kawsak. Kunan kay allpamanta llukshishpa kashkan Tatayniman kutini.

²⁹Chashna Jesus ñukaykunata willawaptinkuna willarkanisapa:

—Kunanka ashwan allitanami yachachiwaykankisapa manana ejemplukunata rimashpanachu.

³⁰Manara tapuptinikunara kanmi yuyayninikunata allita yachanki. Chayrayku yachanisapa deveral Tata Diosmanta shamudu kanaykita.

³¹Chashna willaptinikuna Jesuska ayniwarkansapa:

—¿Ñachu kunanka kreyinkichina Tata Diosmanta shamushkaynita? ³²Chashna rimashpaykichipish kunanlla wañunayni diya chayamuptin chayta chayta kallpashpa sapallaynita sakiwankichi. Chashna sakiwaptikichipish Tataynika manami sakiwankachu. ³³Tukuy kayta willaykaykichi ñukawan tantalla kawsashpaykichi kushikushpalla kawsanaykichipa. Kay allpapi kawsashpaykichira sufrinaykichi tiyan. Chashna sufrishpaykichipish ama manchakuychichu. Tukuy chikniwakkuna ñukapa manduynipimi.

**Jesús Tatanta roygarkan tukuy
disipulunkunata
yanapanankunapa.**

17 ¹Chashna yachachiwashkankunawasha Jesuska sieluta chapashpa Tatanta willarkan:

—A, Tatayni, wañunayni diyaka chayamushkana. Wañuptini kashkan kawsachimuway tukuy runakuna yachanankunapa kuyadu wambrayki

kanaynita. Ñuka wañushpa kashkan kawsamuptini tukuy runakuna yachankasapa sukaman alli yachak kanaykita.

²Tatayni, kanmi kachamuwashkanki sinchi kamachikuk kanaynipa tukuy runakuna manduynipi kanankunapa. Chashna kamachikuk kashpayni tukuy kuwashkayki runakunata mana tukuyin yুক্ত kawsachishasapa. ³Chashna paykunata kawsachiptinikuna kanta riksishunkisapa mana llullakuk sapallan Tata Dios kanaykita. Ñukatapish riksiwankasapa kachamuwashkayki wambrayki kanaynita.

⁴Kay allpapi kashpayni tukuy willawashkaykita ñami allitana rurashkani. Runakunata yachachishkanisapa sukaman allima kanaykita.

⁵Manara kay allpa tiyaptinra ñukaka kanwan tantalla kawsarkani. Kunanka, Tatayni, kanman kutiptini kashkan laduykipi churaway kanwan tantalla sinchi kamachikuk kanaynipa.

⁶Kay allpapi kawsak runakunamanta kay runakunata akllashkanki disipuluynikuna kanankunapa. Paykunata yachachishkanisapa tukuy laya yachak kanaykita. Kanpa kaptinkuna ñukata kuwashkankisapa. Rimanaykita yachachiptini paykuna allita kasushkasapa. ⁷Kunanka ñami yachansapana kan yachachiwaptiki paykunata yachachishkaynita. ⁸Disipuluynikunata rimanaykita ñami yachachishkanisapana. Kunanka rimanaykita chaskishkasapa. Ñami allitana yachansapa deveral kanmanta kay allpaman shamushkaynita. Allitana kreyinsapa kachamuwashkaykita.

⁹Tatayni, sukaman roygayki paykunata yanapanaykipasapa. Mana roygaykichu mana kreyiwak runakunata yanapanaykipasapa. Roygayki kay kreyiwak runakunata yanapanaykipa kanpa kaptinkuna. ¹⁰Tukuy ñukata

kreyiwakkunaka kanpa wambraykikunami. Kanta kreyishuk runakuna ñukatapish kreyiwansapa. Tukuy runakuna disipuluynikunata yanapashkaynita kawashpankuna yachankasapa alli yachak kanaynita.

¹¹Manana kay allpapika unaytanachu kawsasha. Kanwan kashkan kawsak riptini paykunaka kay allpapi kiparinkasapa. Tatayni, kanmi sukaman allima kashpayki sukaman alli yachak kashpayki kuwashkayki disipuluynikunata kuydaysapa ama uchallikunankunapa. Tatayni, ñukanchi tantalla sukuyaylla kawsanchi. Kunanka disipuluynikunata yanapaysapa paykunapish ñukanchishina tantalla sukuyaylla kawsanankunapa. ¹²Kanna sukaman yanapawaptiki kay allpapi paykunawan tantalla kashpaynira kuydashkanisapa ama sakiwanankunapa. Chay kuwashkayki disipuluynikunamanta suklalla sukaman mana allita rurayta munashpa sakiwashka. Sakiwashkanrayku kanmi kastiganayki tiyan. Ñawpa killkadu rimanaykipi riman sakiwananta. Chashna rimanayki rimaptin deverasmi payka sakiwashkana.

¹³Kunanka kawsanayki sieluman rishana. Kay allpapi kashpaynira kay disipuluynikunata rikchak layata yachachishkanisapa sukaman allimata kushikunaynishina paykunapish kushikunankunapa.

¹⁴Rimanaykita allita yachachikuptini paykunaka ñukashina allita rurashpa kawsansapa. Manana chay mana alli rurak runakunashina kawsaptinkuna paykuna chikninsapa. ¹⁵Paykuna chikniptinkunapish mana roygaykichu kay allpamanta pushanaykipasapa. Roygayki kuydanaykipasapa ama supay uchallichinankunapa.

¹⁶Kay allpapi kawsashpaynipish mana kay allpapi kawsak runakunashinachu

kawsani. Allita rurashpa kawsaptini kay disipuluynikunapish ñukata kreyiwashpa manana ñawpashinanachu uchallikushpa kawsansapa.

¹⁷Tatayni, kanpa rimanaykita allimata kuskatami riman. Chayrayku rimanaykita disipuluynikunata yachachiysapa allita munanaykita rurashpa kawsanankunapa. ¹⁸Kanmi kay allpaman kachamuwashkanki uchasapa runakunata rimanaykita yachachinaynipasapa. Kunanka ñukapish disipuluynikunata kachaykanisapa kay allpapi kawsak runakunata rimanaykita yachachinankunapa. ¹⁹Kay allpaman shamushkani kanpa munanaykita rurashpa kawsanaynipa. Rimanaykita disipuluynikunata yachachishkani paykunapish kanpa munanaykita rurashpa kawsanankunapa.

²⁰Chaymanta kay disipuluynikuna rimanaykita yachachikuptinkuna aypa runakuna ñukata kreyiwashpa kawsankasapa. Mana roygaykichu kay disipuluynikunallata kuydanaykipasapa. Tukuy kreyiwak runakunatapish kuydaysapa. ²¹Roygayki tukuy chay kreyiwak runakunata yanapanaykipasapa sukwana sukwana tantalla kuyanakushpa kawsanankunapa. Yanapaysapa ñukanchiwan tantalla kuyanakushpa kawsanankunapa. A Tatayni, ñuka kanwan sukuyaylla kashpa allita tantalla kuyanakushpa kawsanchi. Tukuy kreyiwak runakunata yanapaysapa paykunapish ñukanchishina sukuyaylla kawsanankunapa. Chay layata kawsaptinkuna tukuy runakuna yachankasapa ñukata kachamuwashkaykita.

²²Kanka kuyawashpa yanapawashkanki munanaykillata rurashpa kawsanaynipa. Ñukapish disipuluynikunata kuyashpa yanapashkanisapa munanaykita rurashpa kawsanankunapa. Paykunata yanapanisapa kan

ñukawan idenllata yuyaykushpa kawsananchishina paykunapish sukwan sukwan idenllata yuyaykushpa kawsanankunapa.

²³Kanmi ñukawan tantalla kawsanki. Ñukapish disipuluynikunawan tantalla kawsani allita sukwan sukwan kuyana-kushpa tantalla kawsanankunapa. Chashna kuyanakushpa kawsaptinkuna tukuy runakuna yachankasapa kay allpaman kachamuwashkaykita. Chaymanta yachankasapa iden ñukata kuyawanaykishina paykunatapish kuyanaykita.

²⁴Tatayni, manara kay allpata rurash-paykira sukaman kuyawashkanki. Ñukataka willawashkanki tukuy layapi sinchi kamachikuk kanaynipa. Munani tukuy kreyiwak runakuna kawsanayki sieluman rinankunapa ñukawan tantalla kawsak. Munani kawanankunapa sinchi kamachikuk kanaynita.

²⁵A Tatayni, sukaman alli rurakmi kanki. Mana kreyiwashpa kawsak runakuna mana riksishunkisapachu. Mana riksishuptinkunapish ñuka allita riksiyki. Chaymanta disipuluynikunapish yachansapana kachamuwashkaykita. ²⁶Ñukami yachachishkanisapa sukaman alli yachak alli kuyakuk kanaykita. Chayta yachachikuyllapi katisha ñukata kuyawanaykishina paykunapish sukwan sukwan kuyanaku-nankunapa. Allita kuyanakuptinkuna ñukami paykunawan tantalla kawsasha. Chayllatami Jesuska Tatanta roygarkan.

**Chiknik runakuna Jesusta
apirkansapa wañuchinankunapa.**

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50;

Lk 22.47-53)

18 ¹Tukuy chaykunata rimashkan-washa Jesuska chay wasimanta ñukaykunawan llukshirkan. Rirkanisapa

Sedron yaku chimbaman. Chay chimbapi tiyarkan suk aypa *olivoyuk werta. Chay wertapi Jesuska ñukaykunawan tantalla yaykurkan.

²Jesuka chay wertapi amañak ñukaykunawan tantanakuyta. Chayrayku chay rantikuk disipulun Judaska riksirkan maypimi Jesuska tantanakun nishpa. ³Chay wertapi kaptinikuna Judaska chayarkan aypa soldadukunata *Tata Diospa wasinta kuydakkunata pushashpa. *Fariseokunawan awtoridar *saserdotekuna paykunata kacharkansapa. Judas pushaptinkuna machetinkunata uchinankunata alkusankunata apashpa rirkansapa. ⁴Jesuka allita yachashpa imapami shamunsapa nishpa rirkan paykunata tinkuk. Chaypina tapurkansapa:

—¿Pitafí maskaykankichi?

⁵Chay runakunaka aynirkansapa:

—Nasaret llaktamanta Jesustami maskaykanisapa.

Chashna willaptinkuna Jesuska willarkansapa:

—Ñukami kani.

Jesusta rantikuk Judaspish chay runakunawan tantalla karkan. ⁶Jesuk willaptinkuna: “Ñukami kani” nishpa paykunaka ankallimanta allpapi urmarkansapa. ⁷Chaypina Jesuska kashkan tapurkansapa:

—¿Pitafí maskaykankichi?

Paykunaka kashkan willarkansapa:

—Nasaret llaktamanta Jesustami maskaykanisapa.

⁸Chaypina Jesuska kashkan willarkansapa:

—Ñami willashkaykichina ñuka Jesus kanaynita. Ñukata maskawashpaykichika ama michaychichu kay disipuluy-nikunata rinankunamanta.

⁹Chashna Jesus rimashpa ñukaykunata kuydawaykarkansapa. Paymi

ñawpalla Tatanta willarkan: “Tatayni, kuwashkayki runakunata kuydashkani-sapa ama sakiwanankunapa.” Chashna Jesus Tatanta roygashka kashpa kuydawarkansapa.

¹⁰Chaypina Jesusta apinayaptinkuna disipulun Simon Pedru machetinta apishpa suk runa Malkopa alli ladu rinrinta tipipurkan. Chay runa Malko sinchi kamachikuk saserdotepa wiwachun karkan. ¹¹Chashna rinrinta tipipuptin Jesuska Pedruta willarkan:

—Chay machetikita kashkan macheti churanaykipi churay. Tatayni wañunay-nipa munaptin wañusha. ¿Yuyankichu manchakushpayni Tataynita mana kasunaynita?

**Soldadukuna awtoridar saserdote
Anasman Jesusta pusharkansapa.**

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lk 22.54)

¹²Chaypina soldadukuna kamachikuk-ninkunawan Tata Diospa wasinta kuydak runakuna Jesusta apishpa watarkansapa. ¹³Jesusta watashpana pusharkansapa awtoridar saserdote Anaspa wasinman. Anaska Kayfaspa suedrun karkan. Chay tiempu Kayfaska tukuy saserdotekunapa ashwan sinchi awtoridarninkuna karkan. Chayrayku Kayfaspa suedrun Anasman Jesusta pusharkansapa. ¹⁴Ñawpana Kayfaska tukuy ñukaykuna *judiyu runakunapa awtoridarninikunata willarkansapa: “Ashwan alli kanman suk runalla wañunanpa ama tukuy ñukanchikuna *israel runakuna wañunanchikunapa.”

**Simon Pedru rimarkan Jesusta
mana riksinanta.**

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68;
Lk 22.55-57)

¹⁵Chashna chay awtoridar Anaspa wasinman Jesusta pushaptinkunana Simon Pedruwan ñuka Juan washanta

katirkanisapa. Chay saserdotekunapa awtoridarninka ñukata riksiwarkan. Chayrayku chay manllayba wasi pampapi ñukapish Jesusta katishpa yaykurkani. ¹⁶Ñuka yaykuptini washallapi Pedruka kiparirkan. Chaypina rirkani punku kuydak warmita willak Pedrutapish yaykuchinampa. ¹⁷Pedruta yaykuchishpana chay warmika tapurkan:

—¿Kanpish Jesuspa disipulunchu kanki?

Chashna tapuptinna Pedruka willarkan:

—Manami disipulunchu kani.

¹⁸Chaypina sukaman chirishpankuna Anaspa wiwachunkunawan Tata Diospa wasinta kuydakuna ninakushpankuna mashakuykarkansapa. Pedrupish paykunawan tantalla mashakuykarkan.

**Saserdotekunapa awtoridarninkuna
Anas Jesusta tapurkan imatami
rurashka nishpa.**

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64;
Lk 22.66-71)

¹⁹Chaypina wasin ukupi saserdotekunapa awtoridarninkuna Anaska Jesustaka kallarikan tapuyta:

—¿Pikunati disipuluykikunaka?

¿Imatati paykunata yachachinkisapa?

²⁰Chashna tapuptin Jesuska willarkan:

—Ñuka tukuy runakuna uyariwaptin yachachikushkani. Tantanakunankuna wasikunapi Tata Diospa wasinpi-pish allita yachachikushkani. Mana nimata pakallallachu yachachikushkani.

²¹¿Imapati ñukataka tapuwanki?

Yachachikuptini aypa runakuna uyariwarkansapa. Paykunata tapuy imatami yachachishkanisapa nishpa. Paykunami allita yachansapa.

²²Chashna Jesus chay saserdotekunapa awtoridarninkunata ayniptin Tata

Diospa wasin kuydak runa uyanpi lapyashpa willarkan:

—Ariya ¿chashnachu ayninki sinchi awtoridar saserdotetaka?

²³Chaypina Jesuska willarkan:

—Ariya mana allita willaptinika willaway ima mana allitatí willashkani. Kuskata willaykaptinika ¿imapatí lapyawashkanki?

²⁴Chaypina Anaska makin wataduta Jesustaka pushachirkan yernon Kayfasman. Paymi saserdotekunapa ashwan sinchi awtoridarninkuna karkan.

Pedru kashkan rimarkan Jesusta mana riksinanta.

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72;
Lk 22.58-62)

²⁵Chashna Jesusta tapunankunakaman Pedruka washapi mashakuykarkan. Chaypina paywan mashakuykak runakuna tapurkansapa:

—¿Manachu kanpish chay runapa disipulun kanki?

Chashna tapuptinkunana Pedruka willarkansapa:

—Manami disipulunchu kani.

²⁶Chaymanta chaypi karkan awtoridar saserdotepa suk wiwachun. Payka chay rinrin tipidu Malkopa familyan karkan. Payna Pedrutaka tapurkan:

—¿Manachu kantaka kawashkayki Jesuswan tantalla chay wertapi?

²⁷Chashna tapuptin Pedruka paytapish willarkan mana Jesusta riksinanta. Chayta rimaykaptinlla suk gallo kantarkan.

Pilatoman Jesusta pusharkansapa.

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5;
Lk 23.1-5)

²⁸Chaymanta Kayfaspa wasinmanta Jesusta pusharkansapa *romano awtoridar Pilatoka kamachikunan

wasiman. Manara allita pakariptinra chay wasipi Jesusta chatakuk runakunaka chayarkansapa. Mana niman suk yaykunayarkansapachu. Paykunaka yuyarkansapa romanokunapa wasinpi yaykushpa Tata Diospa ñawpakninpi chuya chuya kanankunamanta chapunakunankunata. Chashna chapunakushpa *Paskua fiestata rurashpa manana atipanmansapanachu mikuyta. ²⁹Chayrayku Pilatoka llukshimurkan paykunata tapuk:

—¿Ima mana allitatí kay runaka rurashka?

³⁰Chaypina chay chatakuk runakunaka Pilatoka willarkansapa:

—Kay runaka alli rurak runa kaptinka manami pushamuymansapachu karkan kanpi chatakuk.

³¹Chashna ayniptinkunana Pilatoka willarkansapa:

—Kankunapa ñawpa killkaduykichipi riman imashnami kastigankichi nishpa. Chayta kasushpa kikikichilla kay runataka kastigaychi.

Chaypina chay runakunaka Pilatoka willarkansapa:

—Kan mana willawaptikisapa ñukaykuna judiyu runakuna kashpaynikuna mana ni pita atipanisapachu wañuchiya.

³²Ñawpata Jesus yachachiwashpankuna ñukaykunata willawarkansapa suk kruspi wañunanta. Jesus rimashkan-shina chay chiknik runakuna munarkansapa Pilato suk kruspi chakatashpa Jesusta wañuchinanpa.

³³Chaypina Pilato kamachikunan wasipi kashkan yaykushpa Jesustaka ladunman kayashpa tapurkan:

—¿Kanchu kanki judiyukunapa ashwan sinchi kamachikuninkuna?

³⁴Chaypina Jesuska willarkan:

—¿Imapati judiyukunapa kamachikuninkuna kanaynita tapuwanki?

¿Chaytaka kikikipa yuyaynikimantachu tapuwanki? Ichará maykan willashushka chashna tapuwanaykipa.

³⁵Chashna willaptinna Pilatoka Jesusta willarkan:

—Ñuka manami judiyuchu kani chaykunata yachanaynipa. Kanpa judiyumasikikunapa awtoridarninku-nami pushamushushkasapa ñukapi chatashuk. ¿Ima mana allitatí rurashkanki?

³⁶Chaypina Jesuska Pilatota willarkan:

—Ñuka manami kay allpapi kamachikuk runachu kani. Kay allpapi kamachikuk kaptinika tukuy kasuwak runakuna amachawanmansapa karkan. Paykunaka judiyu awtoridarkunawan makanakunmansapa karkan ama apiwanankunapa. Ñukaka mana allpapi kamachikuk runachu kani.

³⁷Chaypina Pilatoka tapurkan:

—¿Deveraschu tukuy layapi alli kamachikuk kanki?

Jesuska aynirkan:

—Ariya rimashkaykishina sinchi kamachikuk runami kani. Shamushkani kay allpapi nasik mana llullakushpa kuskata yachachikunaynipa. Tukuy alli yachachikunata kasuk runakuna ñukapa yachachikunaynita kasunsapa.

³⁸Chashna Jesus willaptinna Pilatoka tapurkan:

—¿Imatí alli yachachikunaka?

Pilatota willarkansapa Jesusta wañuchinankunapa.

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20;
Lk 23.13-25)

Chaymanta Pilatoka chayta tapushpalla Jesusta sakirkan. Chaypina wasimanta kashkan llukshishpa Jesusta chatak runakunata willarkansapa:

—Manami kay runapika tarinichu nima laya mana alli rurashkanta

kastiganaynipa. ³⁹Kunan uyariychi. Kada Paskua fiesta ukun kankuna mañawankichi suk karselpi wichkadu runata kacharinaynipa. Kay wata ¿munankichichu kay sinchi kamachishuknikichita kacharinaynipa?

⁴⁰Chashna Pilato tapuptinkunana chay runakunaka kashkan sinchita rimashpa willarkansapa:

—¡Ama Jesusta kachariychu! ¡Barrabasta kachari!

Chay wata Barrabas karselpi karkan wañuchikuk suwa runa kashpa.

19 ¹Chashna chay chiknik runakuna willaptinkuna Pilatoka soldadunkunata willarkansapa Jesusta makanakunapa. ²Paykunaka Jesusta makashkan-kunawasha kasha likidu waskamanta suk koronata rurashpankuna umanpi churapurkansapa asichinankunapa. Kamachikukpa sani llachapata mudachirkansapa. ³Chaymanta ladunchashpankuna uyanpi sukaman sakmashpa asichishpa willarkansapa:

—¡Judiyu runakunapa kamachikuknin kaptiki sukaman munaykisapa!

⁴Chaymanta Pilato kashkan washaman llukshishpa chay runakunata willarkansapa:

—Mash allita uyariwaychi. Kunanka kay runataka pushamuni yachanaykichipa mana nima uchallikushkanta tarishkaynita.

⁵Chaypina Jesuska kashamanta ruradu koronayuk kamachikuk runapa sani llachapa churakudu llukshimurkan. Chashna llukshiptin Pilatoka chay runakunata willarkansapa:

—¡Kawaychina kay runataka!

⁶Chaypina *saserdotekunapa awtoridarninkunawan *Tata Diospa wasin kuydakkuna sinchita rimashpa willarkansapa:

—¡Suk kruspi chakatachiy! ¡Suk kruspi chakatachiy!

Chaypina Pilatoka willarkansapa:
—Kankunaka pushaychi suk kruspi chakatashpa wañuchinaykichipa. Ñukaka mana nima uchanta paypika tarinichu.

⁷Chaypina chay runakunaka Pilatota aynirkansapa:

—Tata Dios killkadunpi willawansapa kay laya runata wañuchinaynikunapa. Payka llullakushpa rimashka Tata Diospa chaylla wambran kananta. Chayrayku wañunan tiyan.

⁸Pilatoka chay runakuna rimashkan-kunata uyarishpa ashwanta manchakur-kan. ⁹Chaymanta kamachikunan wasiman Jesusta kashkan yaykuchishpa tapurkan:

—¿Maymantati shamushkanki?

Chashna Pilato tapuptinna Jesuska mana nimata aynirkanchu. ¹⁰Upallalla kaptin Pilatoka willarkan:

—¿Manachu nimata ayniwanki? Ñuka munashpayni suk kruspi wañuchichiyki-man. Munashpayni kachariykiman. ¿Manachu chaytaka yachanki?

¹¹Chashna willaptinna Jesuska Pilatota willarkan:

—Tata Dios mana munaptinka mana nimata atipankimanchu rurawayta. Kayfas sinchi kamachikuk saserdote kaykashpa kanman pushachimuwashka wañuchichiwanaykipa. Chayrayku payka kanmanta ashwan uchayuk.

¹²Chay ratumantapacha Pilatoka sukaman munarkan Jesusta kachariyta. Chaypina Jesusta chiknik runakuna ashwanta kaparikushpa Pilatota willarkansapa:

—Kay runaka rimashka sinchi kamachikuk kananta. Chayta rimashpa rimaykan manana ashwan sinchi kamachikuk *Sesarta kasunanta. Kay runata kacharishpaykika kanpish mananami chay kamachikuk Sesarta kasunkinachu.

¹³Chayta uyarishpa Pilatoka Jesusta kashkan pushachirkan chay runakunapa ñawpakinakunaman. Chaypina kamachikunan sillanpi tiyarirkan chay runakunata kamachinanpa. Chay silla Gabata pampapi karkan. Chay Gabata shuti *hebreo rimanapi riman Rumimanta Ruradu.

¹⁴*Paskua fiesta suk diyallana illarkan. Chay diya yakallapa chawpi diyata Pilatoka chay runakunataka willarkansapa:

—Mash kawaychi kamachishukniki-chita.

¹⁵Chashna Pilato willaptinkunana tukuy paykunaka sinchita rimarkansapa:

—¡Wañuchun wañuchun! ¡Suk kruspi chakatachiy!

Chaypina Pilatoka tapurkansapa:
—¿Sinchi kamachishuknikichi runata-chu wañuchichisha?

Chaypina saserdotekunapa kamachikunkunaka Pilatota willarkansapa:

—Alli kamachikuk Sesarllami ñukaykunata kamachiwansapa.

¹⁶Chashna willaptinkuna Pilatoka willarkansapa Jesusta suk kruspi wañuchinankunapa. Chaypina soldadukuna pusharkansapa.

Suk kruspi Jesusta chakatashpa wañuchirkansapa.

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32;

Lk 23.26-43)

¹⁷Chaymanta soldadukuna Jesusta krusninta aparichishpa suk lomaman pusharkansapa. Chay lomaka iden uma poto rikurirkan. Chayrayku shutinka karkan Uma Poto. Judiyukunapa rimanaynikunapi chay lomapa shutin karkan Golgota. ¹⁸Chay lomapi Jesustaka chakatarkansapa. Chaymanta Jesuspa ishkantin ladunpi ishkay runakunatapish chakatarkansapa.

¹⁹Chaypina suk tablapi Pilatoka killkakurkan: “Kay Nasaret llaktamanta Jesusmi judiyu runakunapa sinchi kamachikukninkuna.” Chay killkaduta Jesuspa uman kuskapi timbichichirkan.

²⁰Chay lomaka Jerusalem llaktamanta mana karupichu karkan. Chayrayku aypa judiyu runakuna Jesusta kawak rishpankuna chay killkaduta leyirkan-sapa. Chayka kimsa laya rimanapi killkadu karkan. Suk killkadu karkan judiyukunapa rimanaynikunapi. Suk karkan *griego runakunapa rimananpi. Kimsaynin karkan *romanokunapa rimananpi. ²¹Chay killkaduta leyishpankuna saserdotekunapa awtoridarninkuna piñakushpa Pilatotaka rirkansapa willak:

—¿Imapatí chay tablapi killkakushkanki “kay runami judiyukunapa kamachikukninkuna?” Kunanka chikan tablapi killkakushpa churay: “Kay runa rimashka: ‘Ñukami kani judiyukunapa sinchi kamachikukninkuna.’”

²²Chaypina Pilatoka willarkansapa:

—Ñuka killkashkaynika chashnami kiparinan tiyan.

²³Soldadukuna Jesusta chakatashkan-kunawasha sawa llachapankuna chuskuntinkuna patumanakurkansapa. Chaymanta suni uku llachapantapish apirkansapa. Chay suni uku llachapaka tukuy suniynintin awadu mana siraduchu karkan. ²⁴Chayta kawashpa soldadukunaka willanakurkansapa:

—Ama llikiypachichu kay allima awadu llachapata. Akuychi pukllashpa kawaypachi pipami kiparinka nishpa.

Chashna rimashpankuna patumana-kurkansapa.

Tata Diospa ñawpa killkadunpi riman: “Llachapaynita patumanakushkasapami. Pukllashpankuna kawashkasapa pimi llachapaynita apanka nishpa.” Chay diya Tata Diospa ñawpa killkadu

rimashkanshina chay soldadukuna Jesuspa llachapankunata patumanakurkansapa.

²⁵Chaypina Jesuspa mamanka ñañanwan kruspa ladunllapi karkansapa. Chaymanta chaypi Kleofaspa warmin Mariyawan, Mariya Magdalena karkansapa. ²⁶Jesuska mamanta kawashpa ñukatapish kawawarkan. Chaypina mamantaka willarkan:

—Mama, Juanka wawaykishinami kiparin.

²⁷Chaymanta Jesuska ñukatapish willawarkan:

—Kunanmantapacha payna mamaykishina kiparin.

Chashna Jesus ñukata willawaptin chay tiempumantapacha Jesuspa maman wasinipi kawsarkan.

Jesus wañurkan.

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41;
Lk 23.44-49)

²⁸Jesus kruspi kashpa yacharkan Tata Diospa killkadu rimashkanshina rurashkanta. Tata Diospa killkadunpi rimarkan yakuta mañakunanta. Chashna killkadu kaptin Jesuska rimarkan:

—Yakuta munani.

²⁹Chaypi suk puyñupi tiyarkan ayak likidu vinu. Jesus yakuta munananta uyarishpa suk soldadu utku layata watarkan suk suni kaspipi. Chaypi sumichishpa Jesuspa shiminpi churapurkan. ³⁰Jesus chay ayak likidu vinuta shukushkanwashpa rimarkan:

—Tatayni, kan willawashkaykita ñami tukuytana rurashkani.

Chashna rimashpana Jesuska umanta kumurayachishpa wañurkan.

Suk soldadu lansawan Jesusta kostillanpi tuksirkan.

³¹Chay Paskua fiesta suk diyallana illarkan. Fiesta kallarinan diya ashwan

sinchi *samana diya karkan. Chayrayku judiyu awtoridarkuna mana munarkansapachu kruspi chakatadu runakuna chayllapi pakarinkunapa. Chayrayku Pilatota rirkansapa willak kruspi chakatadukunapa chankankunata pakichipunankunapa utkana wañunan-kunapa. Willarkansapa krusmanta urayachimunankunapa.

³²Chaypina soldadukuna rirkansapa Jesuswan tantalla ishkay chakatadu runakunapa chankankunata pakipuk.

³³Chaymanta Jesuspa ladunman rishpan-kuna kawarkansapa wañudutana. Chayrayku chankankunata mana pakipurkansapachu. ³⁴Chaypina allita yachanayashpa wañudunachu manarachu nishpa suk soldadu lansawan Jesusta tuksirkan kostillanpi. Chashna tuksiptin yawarwan yaku ichakumurkan.

³⁵Jesus wañuptin ñuka Juan kikini kawarkani. Chayrayku mana llullakushpa tukuy chayta willaykaykichi kankunapish yachanaykichipa Jesus wañushkanta.

³⁶Tata Dios killkadunpi riman: “Manami niman suk tullunta pakipunkasapachu.” Chay soldadukuna Jesuspa tullunta mana pakipuhtinkuna Tata Diospa killkadunpi rimashkantashina rurarkansapa.

³⁷Chaymanta Tata Diospa killkadunpi riman: “Runakuna chay tuksishkankuna runata kawankasapa.”

Jesusta pamparkansapa.

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47;
Lk 23.50-56)

³⁸Chaypi karkan Arimatea llaktamanta runa Jose. Joseka Jesusta kreyik runa karkan. Payka mana munarkanchu ni pi yachananpa Jesusta kreyik kananta judiyu awtoridarkunata manchashpa. Joseka rirkan Pilatota mañak Jesuspa kuerpunta apananpa pampak. Chaymanta Pilato almitiptinna kuerpunta aparkan pampak.

³⁹Chaymanta *fariseo runa Nikodemopish rirkan Joseta yanapak. Chay Nikodemoka suk kuti tutapi rirkan Jesuswan parlak. Payka kimsa chunka kilu ishkay laya mishkillla asnak kaspi wikinta aparkan. ⁴⁰Chaypina Josewan Nikodemoka suk manllayba suni llachapakunata chay mishkillla asnak kaspi wikinwan ñuyuchishpa Jesuspa kuerpunta wankurkansapa. Chashna ñukaykuna judiyu runakuna tukuy wañuduta amañanisapa pampayta.

⁴¹Chaymanta Jesusta wañuchishkan-kuna lomapa ladunllapi suk werta tiyarkan. Chay wertapi tiyarkan machay ukupi ruradu uchku. Chaypika manara niman suk wañuduta churarkansapachu. ⁴²Chay oras tipillana illarkan judiyukuna kallarainaynikunapa samayta. Chayrayku chay machaypi ruradu uchkuپی Josewan Nikodemoka utkakushpa Jesuspa kuerpunta churarkansapa.

Jesús wañushkanmanta kawsamurkan.

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lk 24.1-12)

20 ¹*Samana diya kayantin manara allita pakariptinra Mariya Magdalena rirkan Jesusta churashkankuna machayta kawak. Chaypi chayashpana kawarkan wichkashkankuna rumita punkunmanta ashuchiduta. ²Chayta kawashpana kallparkan Pedruta ñukata willawak-sapa. Ñuka Juan Jesuspa sukaman munawashkan disipulun kani. Ñukaykunapi chayashpa Mariya Magdalenaka willawarkansapa:

—¡Ñami Jesuspa kuerpunta ka surkushkasapana! Manami yachanisapachu maypimi churashkasapa nishpa.

³Chashna willawaptinkunana Pedruwan ñuka kallpashpa rirkanisapa Jesuspa kuerpun churashkankunata

kawak. ⁴Ishkantinikuna kallpashpa ñuka Pedrumanta ashwan utka kallpashpa ñawpakta chayarkani. ⁵Chaypina kumurayashpa chay machay ukunta chaparkani. Mana yaykuyta animukushpayni punkullamanta Jesuspa wankushkankuna llachapankunallata kawarkani.

⁶Chaymanta washaynita Pedruka chayashpa yaykukpacha rirkan. Yaykushpa paypish chay wankushkankuna llachapankunallata kawarkan. ⁷Chaymanta kawarkan Jesuspa uman wankushkankuna llachapata chikanpi churaduta. Chay uman wankuna llachapaka mana kuerpun wankuna llachapawan tantallachu karkan. ⁸Pedru yaykuptinna ñukapish yaykurkani. Chaypina allita chay llachapakunataka kawarkani. Chayta kawashpayni kreyirkani Jesus kawsamushkanta. ⁹Manara Jesus kawsamuptin ñukaykuna mana allitarachu entiendirkanisapa Tata Diospa killkadunpi rimashkanta. Chaypi rimarkan Jesus wañushkanmanta kawsamunanta.

¹⁰Chayta kawashpaynikuna wasinikunaman kutirkanisapa.

**Mariya Magdalena
Jesusta kawarkan.
(Mr 16.9-11)**

¹¹Ñukaykuna wasinikunaman kutiptinikuna Mariya Magdalenaka machay washallapi sapallan kiparirkan. Chaypina sukaman wakakuypi kumurayashpa punkunllamanta chay uchku ukunta chaparkan. ¹²Uchku ukunpi allita chapashpa kawarkan ishkay yurak likidu llachapayuk *angelkunata. Maypicha Jesuspa kuerpun kashka chaypi paykuna tiyaridu karkansapa. Sukka uman kashkapi karkan. Sukka chakin kashkapi tiyaridu karkan. ¹³Paykunaka tapurkansapa:

—Mariya ¿imapatí sukaman wakakuykanki?

Mariyaka aynirkan:

—Maestruynipa kuerpuntami apashkasapa. Manami yachanichu maypimi churashkasapa nishpa.

¹⁴Chashna rimashpana Mariyaka washanta chapashpa Jesusta kawarkan. Payta kawashpapish mana riksirkanchu Jesus kananta.

¹⁵Chaypina Jesuska tapurkan:

—¿Imapatí sukaman wakakuykanki?
¿Pitatí maskaykanki?

Chaypina Mariyaka werta kuydak runa kananta yuyashpa willarkan:

—Kan Jesuspa kuerpunta apashka kashpaykika willaway maypimi churashkanki nishpa. Willawaptiki ñuka risha pushamuk.

¹⁶Chaypina Jesuska willarkan:

—¡Mariya!

Shutinta rimaptin Mariyaka Jesustaka riksirkan. Chaypina *hebreo rimanapi willarkan:

—¡Raboni!

Chay Raboni rimanapi riman “Maestru”. ¹⁷Mariya ladunchaptinna Jesuska willarkan:

—Ama apiwaychu. Manara Tatayni-man rishkanirachu. Rillay disipuluynikunata willamuysapa Tatayniman rinaynita. Ñukapa Tataynika kankunapapish Tataykichimi. Ñukapa Diosnini kankunapapish Diosnikichimi.

¹⁸Chashna willaptinna Mariya Magdalenaka rirkan ñukaykunata willawaksapa Jesusta kawashkanta. Chaymanta parlachiwarkansapa tukuy Jesus willashkanta.

**Jesus wañushkanmanta
kawsamushpa disipulunkunapi
rikurirkan.**

*(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18;
Lk 24.36-49)*

¹⁹Chaymanta samana diya kayantin tutayaptinna suk wasipi ñukaykunaka tantanakurkanisapa. Chay wasipi allita wichkanakurkanisapa *judiyu

awtoridarninikunata manchashpayni-kuna. Chay wichkadu wasipi tantana-kudu kaptinikuna Jesuska yaykushpa ñukaykunapa chawpinikunapi shayarishpa rimachiwarkansapa:

—Amana turbachinakushpa llakiychi-nachu.

²⁰Chashna rimachiwashpankuna klavu uchkushkan makinkunata lansa uchkushkan kostillanta kawachiwarkansapa. Jesusta kawashpaynikuna sukaman kushikurkanisapa.

²¹Chaypina payka kashkan willawarkansapa:

—Amana turbachinakushpa llakiychi-nachu. Imashnacha Tatayni kay allpaman kachamuwashka ñukapish kankunata kachaykichichi rimanaynita yachachikuk.

²²Chayta willawashkankunawasha Jesuska ñukaykunata pukuwarkansapa. Chaymanta willawarkansapa:

—Tata Diospa Espiritunta chaskiyichi.

²³Paymi yachachishunkichi pimi ñukata kreyiwan pimi mana kreyiwanachu nishpa. Chashna yachachishuptikichi Tata Dios perdonashkan runakunata atipankichi willayta: “Tata Dios ñami uchaykichita perdonashkana.” Chashna kankuna willaptikichi Tata Dios chay runakunata perdonankasapa. Chaymanta Tata Diospa Espiritunka yachachishunki-chi mana ñukata kreyiwanayak runakunata willayta: “Tata Dioska kankunata manami perdonashunkichichu.” Chashna willaptikichi Tata Dios paykunata mana perdonankasapachu.

Chashna rimashpana Jesuska sakiwarkansapa.

**Tomas disipulumasinkunawan
tantalla kaptin Jesus kashkan
rikurirkan.**

²⁴Jesus ñukaykunapi rikurishkan ora chay disipulun Tomas Gemelo mana

ñukaykunawanchu karkan. ²⁵Ñukaykunapi chayamuptinna payta willarkanisapa:

—Señorninchitaka ñami kawashkanisapana.

Chaypina Tomaska ayniwarkansapa:

—Mana kreyiykichichu. Makinpi klavu uchkushkanpi deduynta churashpaynira tuksidu kostillanpi makinita satishpaynira kreyisha kawsamushkanta.

²⁶Chaymanta pusak diya washan chay wasillapi ñukaykuna kashkan tantanakurkanisapa. Chay diya Tomaska ñukaykunawan karkan. Alli wichkadu wasi ukupi kaptinikuna Jesuska yaykurkan. Yaykushpana chawpinikunapi shayarishpa rimachiwarkansapa:

—Ama turbachinakushpa llakiychichu.

²⁷Chaypina Tomastaka willarkan:

—Tomas, shamuy. Kay makini klavu uchkushkanpi deduykita churay. Makinikunata kaway. Chaymanta tuksidu kostillaynipi makikita satiy. Ama sinchi shunku mana kreyikuk runa kaychu. Kreyiway wañushkaynimanta kawsamushkaynita.

²⁸Chaypina Tomaska willarkan:

—¡Kanmi kanki Señornini Diosnini!

²⁹Chaypina Jesuska willarkan:

—Kawawashpaykira kreyinki kawsamushkaynita. Suk runakuna mana kawawashpish kreyinkasapa wañushkaynimanta kawsamushkaynita. Paykunaka ashwanta kushikunkasapa.

**Juan kay libruta killkarkan Jesusta
kreyishpa kawsanaykichipa.**

³⁰Jesuka aypa kuti rikchak laya almirana *milagrukunata ruraptin ñukaykunaka kawarkanisapa. Chay aypa almirana milagrukunata kawashpayni mana tukuytachu killkashkani.

³¹Kaykunallata killkashkani kankuna

yachanaykichipa Jesus Tata Diosmanta shamudu wambran kananta. Killkashkani kankuna Jesusta kreyishpa kawsanaykichipa. Payta kreyishpaykichi paywan tantalla mana tukuyniyukta kawsankichi.

Jesus kanchis disipulunkunapi rikurirkan.

21 ¹Chaymanta suk diya Tiberias kocha mañanman kanchis ñukaykuna rirkanisapa. Chaypi kaptinikuna kashkan ñukaykunapi Jesuska rikurirkan. Kunanka parlachiykichi imashnami rikurishka nishpa.

²Chay Tiberias kocha mañanpi karkanisapa Simon Pedru, Tomas Gemelo, Natanael. Payka Galilea partimanta Kana llaktamanta karkan. Chaymanta ñukapish wawkiniwan karkani. Ñukaykunapa tataynikuna Sebedeo karkan. Chaymanta ishkay disipulumasinikunapish chaypi karkan-sapa. ³Chaypina Simon Pedruka willawarkansapa:

—Risha challwakuk.

Ñukaykuna willarkanisapa:

—Ñukaykunapish kanwan tantalla rishasapa.

Chaypina atun kanowapi yaykushpaynikunana rirkanisapa challwakuk. Tuta entero apinayashpaynikunapish mana niman suk challwata apirkanisapachu.

⁴Chaypina pakariykaptin kocha mañan playapi Jesusta kawarkanisapa. Mana nima riksirkanisapachu Jesus kananta.

⁵Chaypina payka willawarkansapa:

—Amiguynikuna ¿manachu niman suk challwata apishkankichi?

Ñukaykuna aynirkanisapa:

—Mana niman sukta.

⁶Chaypina Jesuska willawarkansapa:

—Chay suni rednikichita kanowa alli ladunpi sirichimuychi. Chaypirami apinkichi.

Chashna Jesus willawaptinkuna redninikunata sirichirkanisapa. Chaypina redninikuna challwawan sukaman untarkan. Mana nima aysayta atiparkani-sapanachu. ⁷Chaypina ñukaka Jesusta allita riksishpa Pedruta willarkani:

—Chay runaka maestrunchikunami.

Chashna ñuka willaptini Pedru llachapakushpa yakuman wishchunakushpa waytashpa rirkan Jesusta tinkuk.

⁸Chaymanta kanowaynikuna mañamanta yaka pachak metro kaptin ñukaykuna redninikunapi challwata aysashpa mañapika chayachirkanisapa. ⁹Chaypina yakullapi redninikunata sakishpaynikuna kanowamanta llukshirkanisapa. Playapika tarirkanisapa ninata rawraykaptin. Chay ninapika tiyarkan suk challwa. Chaymanta panpish tiyarkan. ¹⁰Chaypina Jesuska willawarkansapa:

—Chay apishkaykichimanta suk challwakunata apamuychi.

¹¹Chayta uyarishpa Pedruka chay kanowaman kallparkan redninta challwantinta playaman aysananpa. Chay redpi tiyarkan pachak pichka chunka kimsa atun challwakuna. Aypa challwawan kaykashpapish chay redka mana llikikurkanchu. ¹²Chaypina Jesuska willawarkansapa:

—Shamuychina mikuy pachina.

Ñukaykuna allita yachashpa Jesus kananta mana animukurkanisapachu tapuyta paychu manachu nishpa. ¹³Chaypina Jesus panta apishpa ladunchawashpankuna karawarkansapa. Chaymanta challwakunatapish chaskichiwarekansapa.

¹⁴Jesus wañushkanmanta kawsamushkanwasha ñukaykunapi rikuriwashkan-kuna kimsaynin kutina karkan.

Jesus Pedruwan parlarkan.

¹⁵Chaymanta mikushkaynikunawashana Jesuska Simon Pedruta tapurkan:

—Juanpa wambran Simon, tukuy disipuluynikunamanta ¿kanchu ashwan allita kuyawanki?

Chaypina Pedruka aynirkan:

—Maestru, allita yachanki sukaman kuyanaynita.

Chaypina Jesuska willarkan:

—Wawa ovejaynikunatashina chayrak kreyiwak runakunata kuydaysapa.

¹⁶Chaymanta Jesuska kashkan tapurkan:

—Simon ¿ariya kuyawankichu?

Chashna tapuptin Pedruka aynirkan:

—Maestru, allita yachanki sukaman kuyanaynita.

Chaypina Jesuska willarkan:

—Ovejaynikunatashina kreyiwak runakunata kuydaysapa.

¹⁷Chaymanta kimsaynin kuti tapurkan:

—Simon ¿kuyawankichu?

Chashna kimsaynin kuti tapuptinna Pedruka sukaman llakishpana willarkan:

—Maestru, kan tukuyta yachanki. Allita yachanki kuyanaynita.

Chaypina Jesuska willarkan:

—Ovejaynikunatashina kreyiwak runakunata kuydaysapa. ¹⁸Mash allita uyariway. Kanka wayna kashpayki kikikilla mudakushpa munashkaykiman maytapish kaptin rishkanki. Chaymanta viejuyaptiki makikita chutachiptiki suk runakuna mudachishunka. Chaypina mana rinayashkayki partita pushashunkisapa.

¹⁹Chashna willashpa Jesuska Pedruta yachachiypkarkan sukaman sufrishpa Tata Diosta kushichishpa wañunanta.

Chaymanta Jesuska Pedruta willarkan:

—Kreyiwashpa katiway.

Pedru yachanayarkan imashnami

Juan wañunka nishpa.

²⁰Manara Jesus wañuptinra ñuka paypa munadu disipulun kashpayni ladunpi mikuykarkani. Chashna ladunpi kashpayni tapurkani: “Maestru ¿maykan disipuluykiti rantikushunka?”

Chay diya playapi kashpaynikuna Jesus willaptin sufrishpa wañunanta Pedruka washanta chapashpa ñukata kawawarkan.

²¹Ñukata kawawashpa Jesusta tapurkan:

—Maestru, kay disipuluyki ¿imashnatí wañunka?

²²Jesuka Pedrutaka willarkan:

—Kutimunaynikaman kawsananta munaptinika kanpa mana nimachu. Kanka kreyiwashpalla katiway.

²³Chashna willaptin tukuy disipulumasinikuna willanakurkansapa: “Manashi Juanka wañunkachu.”

Jesuka mana rimarkanchu mana wañunaynita. Payka rimarkan: “Kutimunayni diyakaman kawsananta munaptinika kanpa mana nimachu.”

²⁴Ñuka Juan Jesuspa disipulun kashpayni kikini kawashkaynikunata killkashkani kankuna yachanaykichipa. Ñukaykuna yachanisapa tukuy kayta allita kuskanpi killkashkaynita.

²⁵Jesus aypa alli runanakunata rurarkan. Kay librupika mana tukuyta-chu killkashkani. Tukuyta sukmanta sukmanta willashpa sukaman aypa librukunapi killkayman karkan. Chaykunaka ni maypi paktanmanchu.

Chaylla kashka.